



Ocena programowa
kierunku *bezpieczeństwo narodowe*
studia II stopnia
profil praktyczny
Raport Samooceny

Dolnośląska Szkoła Wyższa
ul. Strzegomska 55
53-611 Wrocław



Nazwa ocenianego kierunku studiów: bezpieczeństwo narodowe	3
Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	24
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	28
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	40
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	44
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	48
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	54
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	68
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	69
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	73
Część III. Załączniki	75
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	75
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających dołączonych do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)	82



Nazwa ocenianego kierunku studiów: bezpieczeństwo narodowe

1. Poziom studiów: studia II stopnia
2. Forma studiów: stacjonarne / niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny wiodącej, do której został przyporządkowany kierunek:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o polityce i administracji	61,5	51%

Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o bezpieczeństwie	58,5	49%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Program studiów został opracowany na podstawie przepisów określonych w:

- a) Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2020 poz. 85 t.j.),
- b) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861; Dz.U. 2019 poz. 787, 1498; Dz.U. 2020 poz. 420, 853, 1411, 1679, 1908),
- c) Ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 226),
- d) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218).

Celem kształcenia na kierunku **bezpieczeństwo narodowe** studia II stopnia jest zdobycie przez studenta poszerzonej wiedzy z zakresu bezpieczeństwa, przekazanie studentom wiedzy o polskich i unijnych regulacjach prawnych dotyczących bezpieczeństwa narodowego; znajomienie z realnymi i potencjalnymi zagrożeniami bezpieczeństwa w ujęciu krajowym i regionalnym, przedstawienie zaawansowanych metod diagnozowania, zapobiegania, zwalczania zagrożeń bezpieczeństwa narodowego; zapoznanie z mechanizmami funkcjonowania i strukturą zarządzania w sytuacjach kryzysowych; przygotowanie studenta do kierowania zespołami ludzkimi, zbierania, hierarchizowania, przetwarzania i przekazywania informacji oraz przysposobienie studentów do edukacji przez całe życie. Integralnym celem kształcenia jest rozwój osobowy studentów: rozwijanie ich zdolności poznawczych, umiejętności logicznego myślenia oraz formułowania trafnych ocen.

Absolwent kończąc studia II stopnia na kierunku **bezpieczeństwo narodowe** posiada rozszerzoną wiedzę i umiejętności twórczego rozwiązywania problemów bezpieczeństwa i zarządzania



kryzysowego na podstawie dostępnych informacji. Zdobytą wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać w pracy zawodowej z zachowaniem przepisów prawa. Kompetentnie i zgodnie z zasadami etyki kieruje pracą zespołów ludzkich i organizuje operacje reagowania kryzysowego. Jest przygotowany do pracy w strukturach administracji publicznej, administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, podmiotach i organizacjach działających na rzecz bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego zajmujących się problematyką bezpieczeństwa. Absolwent rozumie i akceptuje potrzebę uczenia się przez całe życie oraz jest przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych.

Zakładane efekty uczenia się na kierunku **bezpieczeństwo narodowe** nastawione są na elastyczne reagowanie na potrzeby rynku pracy. Ich zbieżność z potrzebami rynku pracy polega na: przygotowaniu absolwentów kierunku do pracy, dostosowywaniu treści kształcenia do wymagań potencjalnych pracodawców dla absolwentów kierunku, uzyskania przez absolwentów możliwości do dalszego kształcenia.



Symbol efektu uczenia się dla kierunku <i>bezpieczeństwo narodowe</i>	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Po zakończeniu studiów II stopnia na kierunku <i>bezpieczeństwo narodowe</i> , profil praktyczny , absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
WIEDZA absolwent zna i rozumie:	
Bn2P_W01	w pogłębionym stopniu zastosowania praktyczne nurtów teoretycznych i terminologii używanej w naukach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych właściwych dla kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz ich zastosowania praktyczne przy znajomości wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące poszerzoną wiedzę ogólną
Bn2P_W02	w pogłębionym stopniu zastosowania praktyczne przepisów prawa i zasad regulujących funkcjonowanie systemów i podsystemów bezpieczeństwa oraz organizacji i instytucji (prawnych, społecznych, gospodarczych, politycznych) właściwych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów oraz zasady ochrony własności i prawa autorskiego oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości
Bn2P_W03	w pogłębionym stopniu normy, reguły, rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące sposobu funkcjonowania organizacji, instytucji i struktur formalnych i nieformalnych, oddziałujących na poziom bezpieczeństwa oraz relacje i związki pomiędzy nimi
Bn2P_W04	w pogłębionym stopniu uwarunkowania historyczne polityki bezpieczeństwa i kwestie bezpieczeństwa społecznego, procesy i zjawiska społeczne, ekonomiczne, polityczne i historyczne, determinujące naturę bezpieczeństwa i umożliwiające współdziałanie i współpracę podmiotów w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa oraz planowanie strategiczne i operacyjne
Bn2P_W05	w pogłębionym stopniu sposoby projektowania i prowadzenia badań w zakresie nauk, dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz metody, techniki, narzędzia pozyskiwania i ochrony własności intelektualnej, właściwe dla kierunku bezpieczeństwo narodowe
UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:	
Bn2P_U01	wykorzystać pogłębioną wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie oraz pokrewnych dyscyplin w obszarze nauk społecznych i humanistycznych i dokonać obserwacji, uporządkowania, interpretacji i analizy zachodzących zjawisk i procesów politycznych, ekonomicznych, społecznych, kulturowych i naturalnych oraz wyjaśniać relacje zachodzące między nimi a także podmiotami i strukturami oddziałującymi na sferę bezpieczeństwa narodowego w poszczególnych jego segmentach
Bn2P_U02	diagnozować, prognozować i modelować złożone procesy społeczne, gospodarcze, polityczne oraz ich praktyczne skutki z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów oraz przygotować na tej podstawie koncepcje i plany rozwiązania konkretnych problemów dotyczących sfery bezpieczeństwa
Bn2P_U03	komunikować się i wykorzystać pogłębioną wiedzę dotyczącą metodologii pracy naukowej do formułowania hipotez, prowadzenia badań, stosowania metod prognostycznych, budowy modeli przy wykorzystaniu źródeł prymarnych i dualnych oraz przygotować prace pisemne, prezentacje oraz wystąpienia w języku polskim oraz języku obcym z uwzględnieniem terminologii właściwej dla zakresu nauk, dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku bezpieczeństwo narodowe



Bn2P_U04	wykorzystać pogłębioną znajomość języków obcych z uwzględnieniem słownictwa specjalistycznego właściwego dla kierunku bezpieczeństwo narodowe zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
Bn2P_U05	efektywnie wykorzystać pogłębioną wiedzę teoretyczną, metody badawcze, diagnostyczne i prognostyczne, procedury, możliwości prawne i środki do wykonywania zadań zawodowych w organizacji lub instytucji, syntetyzować różne idee i punkty widzenia z wykorzystaniem wiedzy z dyscyplin nauki właściwych dla kierunku studiów
KOMPETENCJE SPOŁECZNE absolwent jest gotów do:	
Bn2P_K01	dokonania samooceny (własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji) pozwalającej na określenie obszarów wymagających stałego i samodzielnego uaktualniania wiedzy oraz inspirowania i organizowania procesów uczenia się innych osób
Bn2P_K02	podjęcia pracy, działań, przygotowania projektów (społecznych, ekonomicznych, politycznych) w sferze bezpieczeństwa realizowanych samodzielnie, w grupie, poprzez organizacje społeczne oraz umiejętnego korzystania z różnych form życia społecznego, mając świadomość wpływu uwarunkowań kulturowych, społecznych ekonomicznych i doświadczeń historycznych na stan bezpieczeństwa państwa
Bn2P_K03	przyjęcia odpowiedzialności za powierzone zadania, aktywnego uczestnictwa oraz przewodzenia w różnych strukturach społeczno-zawodowych określając priorytety dla wprowadzanych celów w przedsięwzięciach indywidualnych, jak i zespołowych oraz prowadzenia dyskusji przy wykorzystaniu umiejętności retorycznych i erystycznych z zachowaniem zasad etycznych i prawa do posiadania własnych poglądów przez każdego uczestnika debaty

**Skład zespołu przygotowującego raport samooceny**

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Iwona Ładysz	doktor / adiunkt / Dyrektor Programowy Kierunku / Prodziekan ds. kształcenia
Edward Czapiewski	profesor zwyczajny doktor habilitowany / profesor / Przewodniczący Rady Akademickiej DSW
Piotr Mickiewicz	profesor zwyczajny doktor habilitowany
Tomasz Balbus	doktor habilitowany / profesor DSW
Helena Wyligąła	doktor habilitowany / profesor DSW
Emilia Kuczma	doktor / adiunkt
Bogusław Węgliński	doktor / adiunkt



Prezentacja uczelni

Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu jest akademicką uczelnią niepubliczną, dążącą do doskonałości w nauczaniu, badaniach i upowszechnianiu dorobku akademickiego, promującą nowatorskie podejście do uczenia się i budującą sieci badawcze na poziomie krajowym i międzynarodowym, a także aktywnie działającą na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Ta trzecia misja uczelni jest realizowana w szczególności przez programy edukacyjne, projekty badawczo-rozwojowe, wdrażanie innowacji społecznych i technologicznych oraz współpracę z pracodawcami, organizacjami obywatelskimi, samorządem lokalnym oraz instytucjami oświaty i kultury. Dolnośląska Szkoła Wyższa jest członkiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepublicznych.

Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu jest akademicką uczelnią niepubliczną, dążącą do doskonałości w nauczaniu, badaniach i upowszechnianiu dorobku akademickiego, promującą nowatorskie podejście do uczenia się i budującą sieci badawcze na poziomie krajowym i międzynarodowym, a także aktywnie działającą na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Ta trzecia misja uczelni jest realizowana w szczególności przez programy edukacyjne, projekty badawczo-rozwojowe, wdrażanie innowacji społecznych i technologicznych oraz współpracę z pracodawcami, organizacjami obywatelskimi, samorządem lokalnym oraz instytucjami oświaty i kultury.

Przedmiotem podstawowej działalności DSW jest: kształcenie studentów, doktorantów oraz przygotowanie ich do wykonywania określonych zawodów, kształcenie kadr naukowych, prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych, rozwijanie i upowszechnianie kultury, wiedzy, wyników badań naukowych w społeczeństwie.

DSW jest uczelnią o statusie akademickim. Od chwili powołania (od 1997 roku) uczelnia prowadziła dwa kierunki studiów: pedagogikę i pedagogikę specjalną na studiach I stopnia. W kolejnych latach działalności uzyskała uprawnienia do prowadzenia 22 kolejnych kierunków na studiach I stopnia oraz 10 kierunków na studiach II stopnia; uruchomiono także jednolite studia magisterskie i kształcenie doktorantów (studia III stopnia i Szkołę Doktorską). DSW zapewniła także warunki do umiędzynarodowienia przez zbudowanie oferty w języku angielskim na wszystkich stopniach kształcenia, wspieranie kontaktów zagranicznych badaczy i finansowanie aktywności międzynarodowej, wymianę studentów i kadry, budowanie międzynarodowych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych, aktywny udział w pracach stowarzyszeń europejskich i światowych w dyscyplinach takich jak: pedagogika, pedagogika specjalna, media kreatywne.

Uczelnia zajmuje od 15 lat 1. miejsce wśród uczelni niepublicznych w województwie dolnośląskim w rankingu Perspektyw. W 2020 r. rankingu, zajęła również 11 miejsce wśród najlepszych uczelni niepublicznych w Polsce.

DSW wielokrotnie uzyskała w trybie konkursowym dofinansowanie prowadzenia studiów, w tym na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* na prowadzenie specjalności *obrona terytorialna i ochrona ludności*. Programy tych specjalności zostały zweryfikowane i uznane przez ekspertów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Od roku akademickiego 2020/2021 Dolnośląska Szkoła Wyższa pełni rolę eksperta w projekcie Ministerstwa Edukacji Narodowej programu Modelowej Szkoły Ćwiczeń.



Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny wpisuje się w założenia „Strategii Dolnośląskiej Szkoły Wyższej na lata 2019-2021” oraz uwzględnia zasoby i możliwości jej realizacji, potrzeby rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego, obowiązujące regulacje prawne i wzorce międzynarodowe, a także opinie interesariuszy zewnętrznych oraz wewnętrznych. Jest spójna z misją, aby swoją akademickość, innowacyjność i relacje z rynkiem pracy Uczelnia budowała w oparciu o takie wartości jak: podmiotowość studenta jako partnera i klienta wewnętrznego w realizacji podstawowych zadań uczelni oraz niezależne, społecznie zaangażowane projekty badawcze i rzetelność w badaniach naukowych.

Misją Uczelni jest to, aby swoją akademickość, innowacyjność i relacje z rynkiem pracy budowała w oparciu o takie wartości jak podmiotowość studenta jako partnera i klienta wewnętrznego w realizacji podstawowych zadań uczelni oraz niezależne, społecznie zaangażowane projekty badawcze i rzetelność w badaniach naukowych. Dolnośląska Szkoła Wyższa to uczelnia, w której pełna integracja działalności naukowej z kształceniem buduje doskonałość dydaktyczną nauczycieli w pracy ze studentami i słuchaczami. Podstawowymi priorytetami w zarządzaniu Uczelnią i wzmacnianiu jej siły oraz oddziaływania lokalnego i międzynarodowego są: partycypacja i współpraca studentów i pracowników, praktyczność i otwartość na otoczenie rynkowe i kierowanie się zasadami zrównoważonego rozwoju i rachunku ekonomicznego.

Zarówno misja jak i wizja wytyczają strategiczne kierunki działań w rozwoju Uczelni, wśród których od 2006 roku uwzględniono poszerzenie działań edukacyjnych o obszar bezpieczeństwa narodowego. Opierając się na analizie rynku pracy i jego zapotrzebowaniu Uczelnia systematycznie aktualizuje ofertę modułów kształcenia specjalnościowego w sposób pozwalający spełnić zarówno oczekiwania rynku, jak i potrzeby oraz pasje studentów (np. specjalności bezpieczeństwo lotnictwa cywilnego, Kierowanie działaniami ratowniczymi, czy obecnie bezpieczeństwo przedsiębiorstw i instytucji).

DSW poprzez odpowiedni dobór kadry dydaktycznej i badawczo-dydaktycznej, bieżące kształtowanie programu studiów, działalność poza programową oraz pracę ze studentami, wpisuje się w misję uczelni, dbając o należyty poziom kształcenia oraz kształtowanie postaw studentów.

Uczelnia w swoich założeniach strategicznych kładzie również nacisk na wsparcie atrybutu praktyczności kształcenia, co na kierunku bezpieczeństwo narodowe przejawia się w stosowanych metodach dydaktycznych, inwestycjach w specjalistyczne wyposażenie, w zatrudnianiu wykwalifikowanych nauczycieli praktyków, a także poprzez szeroką współpracę w zakresie realizacji i wspierania procesu kształcenia ze specjalistycznymi jednostkami działającymi w obszarze bezpieczeństwa narodowego.

Jednym z priorytetów Uczelni jest również gruntowe przygotowanie absolwentów do podejmowania ról społecznych i zawodowych, odpowiadających potrzebom współczesności, dążąc tym samym do kształtowania uczących się przez całe życie, pracujących nad własnym rozwojem zaangażowanych obywateli. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w opracowanej dla kierunku koncepcji kształcenia, zawierającej istotną liczbę zajęć praktycznych, konwersatoriów i praktyk zawodowych.

Koncepcja i program studiów na poziomie studiów II stopnia ma przede wszystkim charakter praktyczny, a specjalności dobierane w oparciu o zapotrzebowanie społeczne i specyfikę regionalnego rynku pracy. Celem oferowanych specjalności jest podniesienie kwalifikacji lub uzyskanie nowych



umiejętności, w taki sposób, by można je wykorzystywać w praktyce. Ma to pozwolić na uzyskanie nowych kompetencji, a w konsekwencji także możliwości uzyskania awansu, jak i poszukiwanie zatrudnienia.

W programie skoncentrowano się głównie na kwestii przygotowania absolwenta do działania na rzecz dobra wspólnego, co bezpośrednio wynika z istoty procesu zapewniania bezpieczeństwa. Program jest tak skonstruowany by student nabrał umiejętności dostrzegania symptomów zagrożeń, zwłaszcza w odniesieniu to tzw. nietradycyjnych zagrożeń (*non traditional risks*) i występujących w lokalnej społeczności oraz reagowania na nie, także w ramach określonych procedur jak i w sposób naturalny przejmując rolę lidera grupy społecznej poddanej danemu zagrożeniu.

Założono także nabycie umiejętności pracy zespołowej, wykorzystywania w procesie przygotowania, planowania działań dorobku różnorodnych instytucji, wzorców i dobrych praktyk oraz ich implementowania w projektowaniu działań własnej instytucji. Absolwent ma być bowiem przygotowywany do przedstawiania własnych koncepcji, wniosków oraz analizy sytuacji. Celem kształcenia jest także poszerzenie umiejętności praktycznych oraz wykorzystywania wiedzy w codziennej działalności oraz wzmocnienia przekonania o konieczności jej ciągłego, także samodzielnego uzupełniania.

Taki sposób powiązania programu z misją i celami strategicznymi Uczelni pozwala na określenie oczekiwań wobec kandydatów i studentów. Założono, że kandydat ma być świadom, iż program studiów zawiera znaczną liczbę modułów odnoszących się do niemilitarnych zagrożeń bezpieczeństwa oraz społecznego wymiaru bezpieczeństwa. Student w toku procesu dydaktycznego ma posiadać wiedzę oraz uzyskać kompetencje i umiejętności pozwalające na udział w procesie planowania i uczestnictwo w działaniach zapewniających bezpieczeństwo w konkretnego obszaru administracji terenowej, instytucji czy obiektu oraz reagowania na zagrożenia, zwłaszcza nagłe zdarzenia kryzysowe.

W odniesieniu do specjalności *kierowanie działaniami ratowniczymi* jest to przede wszystkim umiejętność oceny sytuacji na podstawie uzyskanych informacji, planowanie działań i kierowanie samą akcją i praktycznego ograniczania skutków występujących w ich otoczeniu zagrożeń bezpieczeństwa. Dla specjalności *zarządzanie systemem bezpieczeństwa* takowym wymogiem jest uzyskanie kompetencji i umiejętności pozwalających na zrozumienia globalnych, regionalnych i wewnętrzpaństwowych procesów, generujących wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa, opracowanie – w oparciu o dokumenty strategiczne i wytyczne – dokumentów wykonawczych w sferze bezpieczeństwa danego podmiotu, weryfikację zasadności i efektywności obowiązujących procedur oraz samo funkcjonowanie w systemie bezpieczeństwa danego podmiotu. Z kolei w ramach *zarządzanie bezpieczeństwem informacji* ważne jest nabycie umiejętności analizy zagrożeń informacji, definiowania kluczowych dla przedsiębiorstwa zasobów podlegających ochronie, przygotowania kompletnej procedury zabezpieczenia informacji; chcących poznać zasady wdrażania norm i standardów zabezpieczenia informacji oraz formy monitorowania zasobów informatycznych oraz systemy ochrony bezpieczeństwa informacji. *Obrona terytorialna i ochrona ludności* ma pozwolić na uzyskanie wiedzy z zakresu ochrony ludności i przygotowań obronnych państwa we współczesnym ujęciu; poznaniem zagadnień dotyczących obrony cywilnej w zakresie zabezpieczenia ludności oraz terytorium kraju dla jednostek operacyjnych, obiektów infrastruktury krytycznej; zapoznaniem się z przedsięwzięciami o charakterze planistycznym, organizacyjnym, szkoleniowym. Natomiast moduł *prewencja zagrożeń bezpieczeństwa* ma przygotować do zapobiegania zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego i powszechnego oraz nabycia umiejętności diagnozowania uwarunkowań i objawów patologii i zagrożeń społecznych współczesnego świata. W ramach *bezpieczeństwa przedsiębiorstw*



i instytucji student ma nabyć umiejętność diagnozowania zagrożeń bezpieczeństwa przedsiębiorstw i instytucji, metod i źródeł wywiadu gospodarczego w biznesie oraz walki z korupcją oraz zdobyciem wiedzy na temat przygotowywania polityki bezpieczeństwa.

Program zakłada rozwijanie umiejętności studentów w zakresie pracy warsztatowej i projektowej, jako adekwatnej formy kształcenia dla studiów wyższych na każdej formie studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych).

Koncepcja kształcenia na kierunku **bezpieczeństwo narodowe** powstała w konsultacji ze specjalistami rynku pracy, przedstawicielami pracodawców oraz doświadczonymi nauczycielami akademickimi. Koncepcja programu studiów była współtworzona/ konsultowana z takimi instytucjami jak: Komenda Główna Policji, Komenda Miejska Policji we Wrocławiu, Port Lotniczy Wrocław S.A., Dolnośląska 16 Brygada Wojsk Obrony Terytorialnej, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego we Wrocławiu, Audyty Bezpieczeństwo Informacja Consulting Jarosław Feliński; Stowarzyszeniem Inspektorów Ochrony Danych Osobowych, Jednostka Strzelecka 3026, Związek Strzelecki "Strzelec" Organizacja Społeczno-Wychowawcza, Cichy Fight & Tactics Group Consulting i inne (szerzej kryterium 6 raportu). Ich wieloletnie doświadczenie na rynku polskim oraz rynkach zagranicznych było niezwykle pomocne w określeniu sylwetki absolwenta kierunku **bezpieczeństwo narodowe** studia drugiego stopnia o profilu praktycznym. Przedstawiciele instytucji z szeroko rozumianego obszaru bezpieczeństwa zwrócili swoją uwagę na realizację praktycznych aspektów kształcenia. Aktywna praca Biura Karier i Praktyk, kojarząca studentów i absolwentów z rynkiem i pracodawcami, to kolejny element strategicznych działań Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, który koncentruje się na nowych miejscach pracy dla absolwentów kierunku *bezpieczeństwo narodowe*.

Proces doskonalenia kształcenia studentów DSW zakłada wykorzystanie roli Rady Programowej Kierunku, w której znajdują się praktycy wskazujący potrzeby rynku pracy oraz nowe umiejętności i kompetencje. Są one analizowane i wdrażane w modyfikacjach zarówno programu studiów, jak i kart przedmiotów. Przykładem takiej działalności jest opinia Dowództwa 16 Brygad Obrony Terytorialnej nt. programu studiów, wyrażona podpisanym porozumieniem i podjętą współpracą z DSW, jak i wcześniejsze zaangażowanie w koncepcję programu Zarządu Portu Lotniczego Wrocław S.A. Przewidziano także znaczny udział przedstawicieli Interesariuszy, jak i praktyków jako osób prowadzących zajęcia, zwłaszcza przedmioty specjalnościowe. Pozwala to na przekazanie studentom wiedzy i umiejętności praktycznych np. dotyczących wypracowywania i wdrażania procedur. Przykładowo w ramach przedmiotu strategia bezpieczeństwa narodowego oraz strategiczne środowisko bezpieczeństwa, występuje moduł analizy środowiska bezpieczeństwa na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, poznanie metod diagnozy środowiska bezpieczeństwa i ich wykorzystania do konstrukcji programu profilaktycznego. Studenci wykorzystują także elementy gry strategicznej – planowania działań i uruchomienie systemu w przypadku zaistnienia zagrożenia np. w ramach pozarządowych form zapewniania bezpieczeństwa, czy obrony cywilnej w czasie pokoju i wojny z elementami metod organizacji akcji ratowniczych.

Kształt i rozwój oferty edukacyjnej odpowiadają potrzebom rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań społeczno-gospodarczych regionu określonych w *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030*, w tym w zakresie ujmowania kwestii związanych ze wspieraniem rozwoju i rewitalizacją zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, ochroną przed klęskami żywiołowymi, wspieraniem bezpieczeństwa ekologicznego i energetycznego, czy rozwojem transportu.



Plany rozwoju kierunku studiów zorientowane są na interdyscyplinarność nauk społecznych, ich diagnostyczny, prognostyczny oraz interwencyjno-profilaktyczny charakter. Założony charakter kształcenia, badań, realizowanych zadań oraz podejmowanych działań na bezpieczeństwie narodowym inicjują nauczyciele akademicki i studenci. Jest on też spójny z planami badawczymi Kolegium studiów administracyjnych, bezpieczeństwa i technicznych, a także wynikami debat z udziałem interesariuszy zewnętrznych. Ważne miejsce w planie rozwoju kierunku zajmują: praktyczność, adekwatność do oczekiwań rynku pracy oraz kompetencje do uczenia się przez całe życie. Kolegium, prowadząc kształcenie w ramach profilu praktycznego, zwraca szczególną uwagę na jakościowy i praktyczny wymiar procesu dydaktycznego. W ramach planowania kształcenia wykorzystuje się w tym celu:

- dotychczasowe i nowo nabywane doświadczenia eksperckie pracowników zatrudnionych w jednostce;
- stale prowadzoną kooperację z podmiotami zewnętrznymi w celu wzbogacania oferty dydaktycznej oraz udział tych podmiotów w projektach rozwojowych realizowanych przez Jednostkę i jej pracowników;
- efekty osiągnięte przez pracowników w ramach realizowanych przez nich projektów badawczo-rozwojowych;
- umiejętności nabywane przez pracowników w ramach ich zaangażowania w projekty zewnętrzne;
- międzynarodowe doświadczenie dydaktyczne zdobywane przez pracowników w ramach wyjazdów stypendialnych, szkoleniowych, zatrudnienia zagranicznego, realizacji zajęć dydaktycznych w zagranicznych uczelniach partnerskich w ramach programu Erasmus+, udziału w międzynarodowych konferencjach oraz członkostwa w organizacjach międzynarodowych i sieciach badawczych (szczegółowo: kryterium 6 raportu).

W Jednostce prowadzi się prace badawczo-rozwojowe, związane z kierunkiem bezpieczeństwo narodowe, których efekty implementowane są do koncepcji kształcenia na studiach II stopnia oraz które znajdują odzwierciedlenie w procesie dydaktycznym (kryterium 4 raportu).

Ważną rolę odgrywają także działania mające na celu zwiększenie kompetencji kadry dydaktycznej w postaci kursów i szkoleń, czy podnoszenia kompetencji w ramach programu Mistrzowie Dydaktyki, a także aktywność naukowa oraz ekspercka pracowników (kryterium 4 raportu). W jej ramach wskazać należy na przygotowanie podręczników ukazujących praktyczne formy działań (w ostatnich 3 latach są to np. P. Mickiewicz, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Organizacja systemu i projektowanie działań*, Poznań 2020, P. Mickiewicz, *System bezpieczeństwa w rozwiązaniach systemowych wybranych państw*, Warszawa 2018, *Rozwój regionalnych portów lotniczych w Polsce. Wpływ na gospodarkę i bezpieczeństwo społeczne oraz regionalne*, red. B. Węgliński, K. Natalii, Wrocław 2019, *Zarządzanie bezpieczeństwem lotnictwa cywilnego. Skrypt dydaktyczny*, red.: J. Sztucki, M. Gąsior, G. Zajac, M. Szczelina, Wrocław 2014, *Matematyka dla studentów specjalności zarządzanie bezpieczeństwem lotnictwa cywilnego. Skrypt dydaktyczny*, red. K. Kwiatkowska, Wrocław 2014). Istotną rolę odgrywają także opracowania naukowe zawierające analizę mikro-problemów będących częścią modułów poszczególnych przedmiotów, publikowane w czasopiśmie Uczelni (Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, lista czasopism MNiSW, 20 punktów) wydawanego w formule otwartej. Wykorzystywana w procesie dydaktycznym jest także aktywność ekspercka pracowników w postaci obserwacji ich wystąpień publicznych (w 2020 to webinaria organizowane w ramach projektu NUP2x35 przez Centrum Doktryn i Szkoleń MON oraz debata ekspercka portalu Defence 24 dot. Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP).



Za najważniejsze wyróżniki cechujące program studiów II stopnia oraz wykorzystane wzorce uznać należy:

- uznanie za punkt wyjścia do konstrukcji programu definicji bezpieczeństwa narodowego przyjętej w *Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa RP* tj. stwierdzenia, że „Bezpieczeństwo narodowe oznacza zdolność państwa i jego społeczeństwa do zapewnienia warunków jego istnienia i rozwoju, integralności terytorialnej, niezależności politycznej, stabilności wewnętrznej oraz jakości życia. Zdolność ta jest kształtowana poprzez działania polegające na wykorzystaniu szans, podejmowaniu wyzwań, redukowaniu ryzyka oraz eliminowaniu zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, co zapewnia trwanie, tożsamość, funkcjonowanie i swobody rozwojowe państwa i narodu (społeczeństwa)”. Na tej podstawie przyjęto, że bezpieczeństwo narodowe kształtowane jest nie tylko przez aparat państwowy, ale i społeczeństwo. Prowadzone zaś działania koncentrują się zarówno na eliminowaniu zaistniałych zagrożeń o charakterze zewnętrznym, jak i tych powstałych na obszarze państwa oraz na działaniach o charakterze prorozwojowym, pozwalających na lepsze funkcjonowanie społeczeństwa i każdego obywatela. Przygotowanie zarówno państwa, jak i społeczeństwa do rozpoznawania współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa, diagnozowania ich społecznych konsekwencji oraz niwelowania skali konsekwencji wymaga nie tylko posiadania sprawnego systemu bezpieczeństwa, ale umiejętności kierowania działaniami prowadzonymi zarówno przez służby i instytucje państwa, jak i grupy społeczne i organizacje pozarządowe.
- Wykorzystanie doświadczeń z prowadzonych krótkich form kształcenia dla studentów zagranicznych dotyczących zjawiska ekstremizmu (Democracies Facing Populism and Extremism: Preventive, Repressive and Policing Strategies i Security Studies: National and International Dimension)
- Wykorzystanie współpracy z Czechami w zakresie konstrukcji modułów dotyczących specyfiki reagowania kryzysowego UE,
- Wykorzystanie wiedzy eksperckiej i doświadczeń władz samorządowych uzyskanych w ramach projektu *Dobry klimat dla powiatów*, realizowany wspólnie z Instytutem na Rzecz Ekorozwoju, co zaowocowało m.in. wprowadzeniem do programu studiów zagadnień dotyczących bezpieczeństwa ekologicznego.
- Oparcie przedmiotów z zakresu udzielania pierwszej pomocy i ratownictwa medycznego na programie szkoleń Emergency First Response oraz First Aid Certification Center.

Od roku 2008 DSW realizuje szeroko zakrojony projekt *Bezpieczna Młodość*, w ramach którego w 2009 r. wydano we współpracy z ekspertami z Komendy Miejskiej i Wojewódzkiej Policji, Pogotowia Ratunkowego, Staży Miejskiej oraz Kuratorium Oświaty we Wrocławiu poradnik *Bezpieczeństwo w szkole – przewodnik dla nauczycieli*, pod red. Piotra Mickiewicza i Krzysztofa Kubiaka. Przygotowano także zaktualizowane wydanie książki pt. *Edukacja dla Bezpieczeństwa* (Wyd. AMW, Gdynia 2017, pierwsze wydanie Wydawnictwo DSW), stanowiącej bardzo dobry podręcznik pomocny w pracy dydaktycznej i pedagogicznej. Instytut Bezpieczeństwa i Spraw Międzynarodowych wyprodukował także film dydaktyczno-edukacyjny *Kolekcja zagrożeń*, będącego elementem projektu edukacyjno-prewencyjnego zrealizowanego przez Dolnośląską Szkołę Wyższą i Komendę Miejską Policji we Wrocławiu. Przedsięwzięcie wypełniło lukę informacyjno-edukacyjną i przyczyniło się do zwiększenia świadomości młodych ludzi na temat konkretnych zagrożeń. Prof. zw. dr hab. Piotr Mickiewicz kierował projektem na zlecenie Zarządu Portu Gdańsk pt. *Instrukcja technologiczna przeładunku materiału wybuchowego TNT Klasa UN 0209* (Gdańsk 2017). W roku akademickim 2016/2017 realizował projekt



pt. *Ewolucja polityki bezpieczeństwa państwa ery ponowoczesnej na wybranych przykładach*, którego finalnym efektem będzie monografia pt. *System bezpieczeństwa narodowego w rozwiązaniach ustrojowych wybranych państw* (Wyd. Difin 2018). Elementy tego projektu zostały wykorzystane w dydaktyce: System bezpieczeństwa państwa. Teoria i praktyczna implementacja, Systemy polityczne, Strategia bezpieczeństwa, System reagowania kryzysowego, system antyterrorystyczny. Dodatkowo w latach 2015-2017 prowadził badania dotyczące rosyjskiej myśli strategicznej w XXI wieku, której efektem finalnym będzie monografia *Rosyjska myśl strategiczna i potencjał militarny w XXI wieku* (Wyd. PWN 2018). Wyniki badań wykorzystywane są na przedmiocie: System bezpieczeństwa państwa. Teoria i praktyczna implementacja, Systemy polityczne, Strategia bezpieczeństwa. Prof. Piotr Mickiewicz uczestniczył jako ekspert w projekcie pt. *Zdobności Obronne RP* *Warszawski Instytut Studiów Strategicznych*, co pozwoli mu wykorzystać zdobytą wiedzę na zajęciach dydaktycznych.

Na bieżąco realizujemy warsztaty adresowane do młodzieży, nauczycieli i rodziców, poprowadzone przez teoretyków i praktyków zaangażowanych w diagnozowanie, profilaktykę i skuteczne przeciwdziałanie sytuacjom wynikającym z ryzykownych zachowań młodzieży. Główny celem naszych działań jest wyposażenie uczestników w narzędzia pozwalające na aktywne przeciwdziałanie diagnozowanym zagrożeniom. W celu skłonienia młodych ludzi do głębszych refleksji i zainicjowania szerszej debaty wśród środowiska akademickiego na temat kontekstów współczesnych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi, Instytut Bezpieczeństwa i Spraw Międzynarodowych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej zorganizował konferencję naukową *Młdzież wobec współczesnych zagrożeń* (15 kwietnia 2015 r.) oraz *Młdzież wobec współczesnych zagrożeń. Stop dopalaczom!* (9 maja 2016 r.) wraz z bezpłatnymi warsztatami *Młdzież 2.0 bez ryzyka – bezpieczeństwo w sieci a nowe technologie*, dotyczącej cyberzagrożeń, bezpieczeństwa użytkowników sieci, sytuacji kryzysowych związanych z „wszechobecnością” nowych technologii. Konferencja była objęta Warsztaty objęte są honorowym patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego oraz Dolnośląskiej Kurator Oświaty. Natomiast 24.04.2017 r. odbyła się trzecia edycja konferencji pt. *Młdzież wobec współczesnych zagrożeń*, na której poruszono kwestię zjawiska sytuacji zakładniczej, tzn. uprowadzenia i przetrzymywania osoby wbrew jej woli, active shootera – uzbrojonej osoby, przeprowadzającej ataki w miejscach publicznych, sposobów reakcji osób znajdujących się w sytuacji zakładniczej, zasad pracy z osobami w stresie pourazowym. W trakcie konferencji skoncentrowano się na ukazaniu sposobów zachowań i metod postępowania w takich sytuacjach i pracy z ofiarami tego rodzaju przestępstw. Przygotowano także pokaz z udziałem byłych funkcjonariuszy Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji oraz warsztaty mające na celu przećwiczenie sposobów zachowania się, aby ochronić możliwie największą ilość osób przed skutkami ataku, a także zapobiec panice i nierozsądnym zachowaniom. Przeprowadzenie planowanych pozoracji pozwoliło jak najwierniej odtworzyć zachowania i emocje pojawiające się w powyższych sytuacjach. Kompleksowa analiza zaś umożliwiła jej uczestnikom (w tym kadrze Kolegium) poznać modele działania i zrozumieć cel i sens stosowania zachowań, które pozwalają ocalić życie i zdrowie lub zminimalizować ewentualne straty ludzkie, a następnie wykorzystać wiedzę i nabyte umiejętności na zajęciach dydaktycznych.



Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest ściśle powiązany z potrzebami interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych zależnych od zmieniających się uwarunkowań bezpieczeństwa narodowego państwa. Przyjęte treści i sposób ich realizacji jest wynikiem wieloletniego doświadczenia nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku, wymiany wiedzy i dobrych praktyk z innymi podmiotami.

Kluczowe treści kształcenia skoncentrowano na problematyce bezpieczeństwa ludzkiego, społeczności lokalnych oraz wybranych elementach składowych bezpieczeństwa państwa, a także na roli i zadaniach elementów systemu bezpieczeństwa państwa. Przedmiotem analiz są raczej tzw. zagrożenia nietradycyjne niż problematyka bezpieczeństwa polityczno-militarnego. W programie studiów skoncentrowano się także na prezentacji sposobu funkcjonowania w systemie bezpieczeństwa państwa poszczególnych ogniw administracji, także ze szczególnym uwzględnieniem średniego i lokalnego szczebla oraz zadań w zakresie eliminowania zagrożeń, dostrzegania symptomów ich zaistnienia oraz kreowania działań o charakterze prewencyjnym. Tym samym celem procesu kształcenia jest przygotowanie absolwenta do rozpoznawania współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa, diagnozowania ich społecznych konsekwencji oraz niwelowanie skali konsekwencji, co wymaga uzyskania umiejętności kierowania działaniami prowadzonymi zarówno przez służby i instytucje państwa, jak i grupy społeczne i organizacje pozarządowe.

Kształcenie na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny pozwala na pozyskanie rozszerzonej wiedzy i umiejętności niezbędnych do twórczego rozwiązywania problemów bezpieczeństwa. Proponowane w ofercie moduły kształcenia specjalnościowego (zarządzanie systemami bezpieczeństwa, zarządzanie bezpieczeństwem informacji, obrona terytorialna i ochrona ludności, bezpieczeństwo przedsiębiorstw i instytucji; prewencja zagrożeń bezpieczeństwa) umożliwiają wyposażenie studentów w nowoczesną wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne stwarzające możliwość podjęcia zatrudnienia w instytucjach, organach i firmach zajmujących się zagadnieniami bezpieczeństwa narodowego.

Kształcenie na II stopniu trwa 4 semestry i jest podzielone na:

- moduł kształcenia podstawowego – 5 przedmiotów obligatoryjnych, 19 pkt. ECTS,
- moduł kształcenia kierunkowego – 8 przedmiotów obligatoryjnych, 19 pkt. ECTS,
- moduły przygotowania pracy dyplomowej – 10 pkt. ECTS,
- moduły kształcenia specjalnościowego – wybieralne, obejmujące 10 przedmiotów, 44 pkt. ECTS oraz moduły praktyk specjalnościowych – 2 przedmioty, 16 pkt ECTS.

Pozwala ono na pozyskanie rozszerzonej wiedzy i umiejętności niezbędnych do twórczego rozwiązywania problemów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. Powiązanie treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się wskazano w kartach przedmiotów (**załącznik 2.1b. do raportu**) oraz w **załączniku 2.1c do raportu** - matryca pokrycia efektów kierunku w ramach treści poszczególnych przedmiotów.



Tabela 1 Przykładowe powiązania realizowanych treści kształcenia z zagadnieniami, efektami i metodami kształcenia

Przykładowe zagadnienia	Przedmioty i przykładowe efekty kierunkowe	Metody kształcenia
<p>analizowanie wybranych studiów przypadków (case study) mające na celu dokonanie własnych ocen, wskazywanie alternatywnych wobec zastosowanego w rzeczywistości lub przygotowanie autorskiego rozwiązania</p>	<p>Kierowanie systemem bezpieczeństwa państwa (Bn2P_W04, Bn2P_U02; Bn2P_K03)</p>	<p>opracowanie wykazu rejonów oraz obiektów podatnych na zagrożenie uderzeniami z powietrza, działaniami sił lądowych, dywersyjnymi, sabotażowymi oraz terrorystycznymi w wybranej miejscowości i uzasadnienie wyboru Analiza zdarzenia wymagającego uruchomienia systemu bezpieczeństwa w czasie „P” oraz prezentacja uwarunkowań determinujących kierowanie akcją (przykład – podanie substancji wirusologicznej w miejscu publicznym i prowadzenie działań wobec osoby zakażonej oraz osób przebywających w jej otoczeniu)</p>
	<p>Międzynarodowe stosunki ekonomiczne (Bn2P_W01; Bn2P_U02; Bn2P_U01)</p>	<p>Przygotowaniu projektów indywidualnych lub zespołowych i kreślenie scenariuszy zdarzeń w środowisku międzynarodowym dotyczących różnych podmiotów gospodarki światowej</p>
	<p>Instrumenty i mechanizmy reagowania kryzysowego Unii Europejskiej (Bn2P_W02, Bn2P_U02, Bn2P_K03)</p>	<p>gra symulacyjna – reakcja UE i państw członkowskich na zdarzenie kryzysowe i wypracowywanie reakcji UE przy wykorzystaniu procedur podejmowania decyzji oraz systemów wczesnego ostrzegania (atak bioterrorystyczny na wybrane obiekty państw członkowskich UE) Analiza pisemna reakcji UE na wskazaną sytuację kryzysową - ocena formalnych możliwości reakcji, opis reakcji oraz ocena efektywności i zasadności podejmowanych działań.</p>
<p>opracowywanie w ramach zajęć lub w ramach prac zaliczeniowych wskazanych mikro-problemów uwzględniających specyfikę danego otoczenia</p>	<p>System zarządzania kryzysowego w Polsce i świecie (Bn2P_W04, Bn2P_U01, Bn2P_K03)</p>	<p>przeprowadzenie diagnozy zagrożeń; przygotowanie mapy zagrożeń dla wybranej JST lub jej części</p>
	<p>Programowanie działań na rzecz bezpieczeństwa (Bn2P_W05, Bn2P_U03, Bn2P_U05, Bn2P_K02)</p>	<p>przygotowanie mapy zagrożeń i określenie programów przeciwdziałania; projekt gminnego programu bezpieczeństwa publicznego</p>
	<p>Bezpieczne przestrzenie publiczne – założenia i rozwiązania praktyczne (Bn2P_W05; Bn2P_U05; Bn2P_U03, Bn2P_K03)</p>	<p>przygotowanie mapy zagrożeń i rozwiązań i przykładu zastosowanych rozwiązań dot. budowania bezpiecznej przestrzeni</p>



	Programy profilaktyczno-prewencyjne (Bn2P_W03, Bn2P_W05, Bn2P_K02)	przygotowanie elementów lokalnych programów profilaktycznych lub prewencyjnych funkcjonowania systemu
	Prewencja w systemie bezpieczeństwa publicznego i powszechnego (Bn2P_W02, Bn2P_U01, Bn2P_K02)	określenie zadań dla wybranych elementów administracji lokalnej
	Strategiczne środowisko bezpieczeństwa (Bn2P_W01; Bn2P_U01, Bn2P_U02, Bn2P_K02)	esej dot. wybranego trendu w procesach międzynarodowych, zjawiska globalnego pośrednio wpływającego na strategiczną sytuację Polski
	Polityka informacyjna administratora (Bn2P_W05, Bn2P_U03, Bn2P_K02)	przygotowanie analizy ryzyk i koncepcji działań przeciwdziałania zagrożeniom
	Ratownictwo i ochrona ludności z elementami koordynacji działań służb (Bn2P_W03, Bn2P_U03, Bn2P_U05)	samodzielne proponowanie rozwiązań określonego problemu z zakresu ochrony ludności i ratownictwa
	Kurs instruktora pierwszej pomocy (Bn2P_W03, Bn2P_U05, Bn2P_K03)	opracowanie scenariusza zajęć, przygotowanie prezentacji multimedialnej i symulacja szkolenia z wykorzystaniem sprzętu dydaktycznego
przygotowanie rozwiązania zadań wymagających autorskiego odniesienia się do problemu i zaproponowanie własnych rozwiązań lub ocen głównie w ramach przedmiotów specjalnościowych i niektórych kierunkowych	Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych (Bn2P_W04, Bn2P_U02, Bn2P_K01)	zajęcia symulacyjne - rozwiązywanie problemów związanych z sytuacją kryzysową
	Bezpieczeństwo finansowe (Bn2P_W04, Bn2P_U02, Bn2P_K02)	umiejętność dyskusji oraz budowanie świadomości znaczenie poduszki finansowej i badania rentowności przez podmioty oraz świadomości ryzyk różnych usług finansowych
	Obrona cywilna w czasie pokoju i wojny z elementami metod organizacji akcji ratowniczych (Bn2P_W03, Bn2P_U03, Bn2P_U05)	diagnozowanie zagrożeń dla ludności czasu pokoju i wojny oraz przygotowanie koncepcji i rozwiązań dotyczących ochrony ludności i wskazywać zadania Obrony Cywilnej w tym zakresie
	Kurs pierwszej pomocy (Bn2P_W02, Bn2P_U05, Bn2P_K03)	udzielanie pierwszej pomocy - pozycje ratownicze, resuscytacja krążeniowo-oddechowa na fantomach dla różnych grup wiekowych, defibrylacja AED, zażławienie, opatrywanie ran i unieruchamianie złamań

Przykładowe treści programowe modułu odnoszące się do stanu praktyki i rynku pracy: przygotowanie elementów lokalnych programów prewencyjnych i profilaktycznych, procedur działania w określonej sytuacji, prowadzenie ćwiczeń imitujących realne zdarzenia (gry symulacyjne), analiza bieżących dokumentów szczebla krajowego i lokalnego oraz zakresu ich wzajemnego powiązania (ćwiczenie obronne na poziomie gminy, przygotowanie diagnozy bezpieczeństwa w JST, tworzenie programu zwalczania patologii, analiza przebiegu akcji ratowniczej i przyjętej procedury działania.

Realizowane zagadnienia związane z praktycznym zastosowaniem wiedzy to skoncentrowanie się na kreowaniu bezpieczeństwa społeczności lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem analizy i diagnozy stanu bezpieczeństwa, procedur reagowania na zagrożenia oraz tworzenia programów zapewniania bezpieczeństwa. W trakcie procesu kształcenia student nie tylko zapoznaje się z implementacją rozwiązań ogólnokrajowych na szczeblu lokalnym, ale także uwzględniania w programach zapewniania bezpieczeństwa i procedurach reagowania uwarunkowań lokalnych.



Uzyskuje także umiejętności pozwalające na uczestnictwo w opracowywaniu takowych rozwiązań oraz kompetencje społeczne pozwalające na udział w konkretnych przedsięwzięciach oraz podjęcie właściwej reakcji na występujące zagrożenie. Wymiar praktyczny to także analiza rozwiązań stosowanych na poziomie JST oraz opracowywanie własnych rozwiązań w oparciu o rzeczywiste dane z bezpośredniego otoczenia. Przykładowe moduły kształcenia: Zarządzanie bezpieczeństwem aglomeracji miejskiej, Zarządzanie systemami ratowniczymi, Polityka informacyjna administratora, Kurs instruktora pierwszej pomocy, Bezpieczne przestrzenie publiczne – założenia i rozwiązania praktyczne, Prowadzenie postępowań wyjaśniających, Ocena i analiza ryzyka w systemie zarządzania bezpieczeństwem.

Harmonogram realizacji studiów na II stopniu, z uwzględnieniem: zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów oraz zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru, zawarto w programie studiów (załącznik 2.1 do raportu).

Kształcenie językowe na II stopniu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych odbywa się na 3 i 4 semestrze (łącznie 60 godz. na studiach stacjonarnych, 30 godzin na niestacjonarnych). Sprawdzenie kompetencji językowych studentów jest realizowane zgodnie z rygorami rozliczenia przedmiotu. Absolwenci II stopnia znają język obcy na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, co oznacza, że posiadają pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku angielskim w zakresie dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów, redagują prace pisemne w języku obcym oraz posługują się terminologią i definiują pojęcia w języku obcym, odzwierciedlając pojęcia i teoretyczne ujęcie zagadnień studiowanych na kierunku. Ponadto studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych przez zagranicznych gości zapraszanych przy okazji konferencji i innych wydarzeń naukowych. Warto zaznaczyć, że Uczelnia jest również Centrum Egzaminacyjnym PTE General Pearson, co oznacza, że studenci mają możliwość potwierdzenia swoich kompetencji językowych na poziomach od A1 do C2, zgodnie z założeniami Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego (CEFR).

Metody kształcenia na drugim stopniu stanowią odzwierciedlenie specyfiki nauk o polityce i administracji oraz nauk o bezpieczeństwie. Kształcenie studentów jest zróżnicowane formalnie, a stosowane metody dostosowane są do zakładanych efektów uczenia się poszczególnych modułów.

Karty przedmiotów definiują przedmiotowe efekty uczenia się, które należy osiągnąć, aby program studiów został zrealizowany. Wykorzystywane są metody podające (wykład, wykład wzbogacony prezentacjami multimedialnymi, opisy wyjaśniające), metody problemowe (dyskusje problemowe, moderowane, uczenie problemowe, „burza mózgów”, praca indywidualna i w grupach, analizowanie i rozwiązywanie problemów i przypadków), metody eksponujące (wystąpienia i prezentacje studentów analizowane i oceniane przez prowadzącego i grupę), metody praktyczne (ćwiczenia i gry symulacyjne, rozwiązywanie przypadków prawnych, analizowanie i rozwiązywanie problemów praktycznych i teoretycznych, metody projektowe, metody jakościowe i ilościowe w tym, przeprowadzanie przez studentów wywiadów i ankiet, stosowane zwłaszcza w ramach magisterskiego seminarium dyplomowego). Metody te pozwalają studentom na opanowanie umiejętności charakteryzowania, definiowania, identyfikowania, opisywania, różnicowania zjawisk związanych z zagrożeniami bezpieczeństwa, ale także uczące analizy, formułowania wniosków, łączenia faktów, wskazywania zalet i niedociągnięć zastosowanych rozwiązań i prewencji. W ramach metodologii badań nad bezpieczeństwem oraz modułu pisanie prac dyplomowych rozwijane są umiejętności badawcze



studentów oraz poznawany wszechstronny i nowoczesny warsztat metodologiczny wykorzystywany następnie w procesie samodzielnego tworzenia koncepcji oraz pisania prac dyplomowych. Wybór metod podyktowany był potrzebą prowadzenia procesu kształcenia studentów w taki sposób, aby stwarzał warunki do zaangażowanego i aktywnego ich udziału w pracę na zajęciach.

Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów są mierzalne i weryfikowane między innymi poprzez testy, prace projektowe, raporty z ćwiczeń, analizy studiów przypadków lub symulacji, kolokwia ustne i egzaminy. Studenci otrzymują wsparcie edukacyjne nie tylko dzięki rzetelnemu przygotowaniu zajęć przez wykładowców, ale również poprzez realizowany w uczelni program tutoring akademickiego oraz projekty edukacyjne, jakie mogą przeprowadzić w ramach działającej na uczelni Akademii Umiejętności. Nauczyciele oraz tutorzy są dostępni poza wykładami, ćwiczeniami i zajęciami z tutorem, w trakcie cotygodniowych konsultacji, pomagając rozwiązać indywidualne problemy poszczególnych studentów.

Osiągane efekty uczenia się w zakresie wiedzy zwykle weryfikowane są poprzez egzaminy, kolokwia, quizy, testy oraz projekty. Natomiast umiejętności zwykle weryfikowane są poprzez ocenę aktywności na zajęciach, merytoryczny udział w dyskusji, projekty indywidualne lub grupowe, raporty z ćwiczeń, symulacji, opracowania studium przypadków, wykorzystywane zwykle do oceny efektów uczenia się jakie student powinien osiągnąć w trakcie zajęć o charakterze ćwiczeniowym.

Osiąganie przez studenta efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zwykle weryfikowane jest poprzez ocenę merytorycznej aktywności na zajęciach, ocenę pracy zespołowej nad projektem, ocenę prezentacji wyników projektu lub opracowania grupowego raportu z zadań laboratoryjnych. W ramach każdego z narzędzi nauczyciel akademicki ustala kryteria i sposób oceny tego, czy dany efekt uczenia się został osiągnięty przez studenta. W trakcie interaktywnych wykładów, często wspartych prezentacjami multimedialnymi, student ma możliwość zdobycia nowej, specjalistycznej wiedzy i spotkania się z przedstawicielami dziedziny nauk o polityce i administracji oraz nauk o bezpieczeństwie.

W zakresie kompetencji twardych studenci poprzez przygotowywanie prezentacji oraz pisemnych prac zaliczeniowych doskonalą umiejętność obsługi komputera, zaawansowanej pracy z edytorem tekstów - zwłaszcza w ramach pracy magisterskiej oraz menadżerem bibliografii, programem PowerPoint, programem Excel w zakresie przygotowywania czy analizy danych statystycznych. Coraz większą rolę w uczeniu się odgrywają Internet i narzędzia badań on-line, jak np. ankiety elektroniczne (Google, Forms, inne) oraz urządzenia mobilne, które można wykorzystywać do quizów, zarządzania projektami, czy tworzenia map myśli.

W ramach tradycyjnego uczenia do dyspozycji studentów są sale komputerowe i zasoby biblioteczne pozwalające na wyszukiwanie materiałów potrzebnych do studiowania (drukowane, online, filmy, audiobooki, bazy danych). Każdy student może uzyskać indywidualny dostęp do e-booków Biblioteki DSW w ramach dostępu zdalnego (z domu).

Dodatkowo spotkania w ramach wykładów, jak również indywidualnych spotkań z nauczycielami akademickimi w czasie ich konsultacji, dają szansę na rozwój profesjonalnych umiejętności niezbędnych w codziennej praktyce zawodowej. W DSW zwracamy uwagę na ważność feedback nauczycielskiego, który pomaga studentom w zdobywaniu umiejętności odpowiedniej selekcji materiału i analizy krytycznej bazującej na wiedzy pierwotnej, nieprzetworzonej. Z uwagi na powszechny dostęp do wiedzy i informacji, równy zarówno na poziomie wykładowcy, jak i studenta, powoduje, że wartości nabiera uczenie autorefleksyjne (introspekcyjne), opiniotwórcze (w tym z wykorzystaniem filmów) oraz metodą uczenia się w grupie, np. *peer to peer* czy feedback koleżeński.



W ramach rozwijania kompetencji miękkich studenci mają okazję praktykować pracę grupową w ramach przygotowywanych zadań zespołowych, dyskusji, kształtujących zdolność argumentowania, wchodzenia w interakcje społeczne i wypracowywania kompromisów z uwzględnieniem kultury osobistej i unikania słownictwa potocznego. Istotnym zdaniem jest stałe doskonalenie sposobu prezentowania wiedzy i jej sprawnego komunikowania, co kształtowane jest podczas prezentacji oraz wypowiedzi ustnych.

Podejmowane przez wykładowców kierunku metody uczenia oraz – co istotne - wypracowane przez kadrę prowadzącą zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe działania zorientowane są także na:

- aktywizację studentów, np. w ramach systemów oceniania częściowego;
- indywidualne zachęcanie do zdobywania nowej i pogłębiania specjalistycznej wiedzy, np. poprzez zlecenie dodatkowych zadań i udostępnianie materiałów uzupełniających;
- uczenie systematycznej pracy wg wytycznych, w tym także według uzgadnianych wspólnie na początku semestru reguł przedmiotu,
- przyjmowanie krytyki – poprzez uzasadnianie ocen częściowych i semestralnych oraz możliwość ich poprawy.

Ponadto ważną cechą zajęć prowadzonych w DSW na kierunku jest zindywidualizowane podejście do studenta, zwłaszcza wyrażające się dostępnością wykładowców po/przed zajęciami, podczas obowiązkowych godzin konsultacji, ale także w ramach kontaktów poprzez służbowy e-mail, czy MS Teams.

Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu dysponuje odpowiednią infrastrukturą, także informatyczną, wspierającą proces dydaktyczny, a także planuje przeznaczyć stosowne środki finansowe na jej rozwój, pozwalający na efektywne prowadzenie kształcenia na kierunku. **Techniki kształcenia na odległość** na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia nie są obecnie wykorzystywane w programie studiów, jednakże w roku akademickim 2020/2021 kształcenie odbywa się w modelu mieszanym, w większości w trybie zdalnym, w czasie rzeczywistym-synchronicznie z uwagi na zagrożenie epidemiczne w kraju. Wybrane zajęcia odbywają się w trybie tradycyjnym z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Narzędziem wykorzystywanym do realizacji zajęć z wykorzystaniem środków komunikacji zdalnej jest **pakiet Microsoft 365**. Wszyscy Studenci DSW w celu zwiększenia innowacyjności oraz jakości kształcenia uzyskali pełny, darmowy dostęp do całego pakietu. Korzystanie z pełnej licencji do wszystkich komponentów pakietu: MS Teams, Word, Excel, Power Point, Outlook, Planner, Power Apps, OneDrive, Forms, co dało możliwość korzystania z jednolitego, spójnego oprogramowania dla wszystkich studentów i wykładowców. Podstawową platformą do komunikacji video oraz prowadzenia zajęć online jest aplikacja **MS Teams**, która umożliwia prowadzenie zajęć synchronicznych z wykorzystaniem połączenia wideo i audio, czatu oraz narzędzi prezentacji treści, takich jak: Whiteboard, prezentacje Power Point, udostępnianie pulpitu i aplikacji oraz plików w chmurze One Drive oraz efektywną współpracę dzięki funkcjom współtworzenia w czasie rzeczywistym, autozapisu i łatwego udostępniania dokumentów w wybranych aplikacjach internetowych, takich jak Word, PowerPoint, czy Excel. Bezpłatne użytkowanie pakietu przez studentów, także w celach prywatnych pozwoli im na zdobycie umiejętności pracy w środowisku Microsoft 365, co będzie cenną umiejętnością i doświadczeniem na rynku pracy, ponieważ z tej platformy korzystają potencjalni pracodawcy i partnerzy biznesowi DSW.

MS Teams jest narzędziem pozwalającym na umieszczanie wszelkich materiałów zapisanych w formie elektronicznej, prowadzenie synchronicznych paneli dyskusyjnych na zadane tematy,



co umożliwi utrzymanie bezpośredniego kontaktu przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Standardem jest zamieszczenie kart przedmiotu, które zawierają podstawowe informacje o prowadzonym przedmiocie, takie jak wymiar godzin, realizowane zagadnienia, czy też wykaz literatury. Każdy pracownik ma możliwość udostępniania studentom, w ramach prowadzonych zajęć, dodatkowych materiałów do wykładów i ćwiczeń odbywających się w siedzibie Uczelni, zarówno materiałów podstawowych jak i materiałów poszerzających wiedzę. Aplikacja umożliwi wzbogacanie zajęć o prezentację filmów edukacyjnych, krótkich webinarów, wypowiedzi konferencyjnych itp.

W celu zapewnienia właściwego poziomu realizacji zajęć w tej formie, DSW szczególny nacisk położyła na szkolenie kadry i studentów, przygotowując pakiet szkoleń, filmy instruktażowe oraz instrukcje korzystania z dostępnych narzędzi. Przygotowano także spotkanie dla nauczycieli obejmujące przedstawienie wyników prac nad standardem metodycznym oraz przekazano nauczycielom opracowanie pt. *Standardy metodyk i kształcenia zdalnego. Przewodnik wykładowcy*, A. Bilon, N. Patan-Trawka, A. Zięty, M. Czyżuk, T. Jankowski, K. Koj, M. Zientarski, Wrocław 2020.

W DSW wykorzystywana jest także platforma Moodle, stanowiąca system zarządzania treścią, służąca do nauczania i uczenia się. Pozwala ona na lepszą kontrolę i uatrakcyjnienie procesu uczenia, gdyż pozwala na tworzenie e-portfolio, tworzenie quizów, dodawanie materiałów, nagrań, dokumentów, linków, ocenianie. Służyć będzie także archiwizowaniu dokumentacji zgromadzonej na MS Teams.

Dodatkowo zakupiono grę symulacyjną firmy REVAS jako kolejną metodę dydaktyczną wykorzystywaną w kształceniu. Obejmuje ona dwa moduły:

- „*Branżowe Symulacje Biznesowe*”, które pozwalają na podejmowanie quasi-realistycznych decyzji mających wpływ na rozwój wirtualnego podmiotu (podejmowanie decyzje zarządczych m.in.: tworzenie stanowisk pracy, zatrudnianie pracowników, ustalanie wynagrodzeń, zakup sprzęt, inwestycje, reklama tradycyjna oraz internetowa, ustalanie cen);
- „*Branżowe Symulacje Biznesowe Zarządzania Projektami*” przeznaczone do nauki realistyczne decyzje związane z prowadzeniem i zarządzaniem projektem w wybranej organizacji.

Rozwiązanie będzie wdrażane między innymi w ramach: „Analiza strategicznego środowiska bezpieczeństwa dla (danego) podmiotu” oraz w ramach wybranych przedmiotów „bezpieczeństwo przedsiębiorstw i instytucji”. Wprowadzenie gry symulacyjnej ma wpłynąć na wzrost zaangażowania studentów przez wprowadzenie bezpośredniej rywalizacji między nimi np. w grupie ćwiczeniowej; rozwijanie umiejętności pracy w zespole oraz podejmowania decyzji pod presją czasu; kształcenie umiejętności dotyczących zarządzania projektami, w tym nabywanie umiejętności zarządzania w sposób praktyczny, powiązany z kierunkiem kształcenia; wsparcie w nabywaniu innych kompetencji miękkich: planowanie, komunikacja i współpraca w zespole; nabywanie umiejętności planowania i działania zgodnego z sekwencją zdarzeń.

DSW daje studentom szereg możliwości **dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb**, jak np. indywidualna organizacja studiów, model opieki tutorskiej, rozwiązania regulacyjne i strukturalne oraz organizacyjno-techniczne dla osób z niepełnosprawnościami, działanie koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością / doradcy zawodu – szerzej w **kryterium 8**.

Na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia o profilu praktycznym studia są oferowane w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Władze Uczelni przykładają dużą wagę do zapewnienia takiej organizacji toku studiów, aby zapewnić jak największy komfort studiowania przy jednoczesnej dbałości



o wysoką jakość nauczania i realizacji efektów uczenia się. Przy **organizacji toku nauczania** uwzględnia się wiele zasad związanych z efektywnością wykorzystania powierzchni dydaktycznej, ale jednocześnie z zapewnieniem właściwej organizacji procesu dydaktycznego.

W roku akademickim 2020/2021 realizowane są zajęcia dydaktyczne na studiach w trybie niestacjonarnym. Dla trybu niestacjonarnego przewidziano 840 godzin kontaktowych, w co wlicza się 165 h wykładów, 327 h zajęć o charakterze ćwiczeniowym, w tym 30 h kształcenia w zakresie języka obcego (warsztaty specjalistyczne z języka angielskiego), 30 h seminarium oraz 360 h praktyk zawodowych.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów Biuro Organizacji Dydaktyki przy planowaniu harmonogramów zajęć dydaktycznych, zgodnie z programem studiów, kieruje się licznymi zasadami ułatwiającymi studiowanie w DSW. Dla studiów stacjonarnych zajęcia przewidziane są od poniedziałku do czwartku w godzinach od 8:00 do 16:00.

Dla studiów niestacjonarnych zajęcia planowane są głównie w soboty i niedziele (za wyjątkiem seminariów, które są w piątki od 17:00) w godzinach 9:00 do 18:45. Przewidywane jest 10 do 11 zjazdów w semestrze. Na studiach niestacjonarnych zajęcia planuje się w odstępach dwutygodniowych. Odstępy pomiędzy zjazdami mogą wynosić więcej niż dwa weekendy, gdy nasycenie dni ustawowo wolnych od pracy wymusza dłuższą przerwę np.: okres Świąt Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Taki plan studiów umożliwia studentom organizację pracy własnej i zespołowej oraz konsultacje z nauczycielami akademickimi podczas zjazdów z wykorzystaniem zasobów Uczelni (np. sale, biblioteka itp.). Harmonogramy biorą pod uwagę dyspozycje prowadzących, a zwłaszcza praktyków, związane koniecznością obycia zaplanowanych w programie przedmiotowym wizyt studyjnych w instytucjach z branży bezpieczeństwa.

Dobra baza lokalowa Uczelni umożliwia studentom przeprowadzenie różnorodnych prac projektowych, które zapewniają realizację zaplanowanych celów dydaktycznych. Władze Uczelni zmierzają do optymalizacji procesu kształcenia poprzez zapewnienie optymalnej liczebności grup studenckich. Te zależne będą przede wszystkim od form prowadzenia przedmiotów. O ile grupy wykładowe ograniczone są liczebnością auli wykładowych i liczyć będą maksymalnie 290 studentów, o tyle grupy ćwiczeniowe nie powinny przekraczać 35 osób, natomiast liczba studentów w grupach laboratoryjnych wahać się będzie w przedziale 15-20 osób, a w grupach specjalnościowych 15-30.

Praktyki zawodowe są ważnym elementem kształcenia na studiach na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Ich celem realizacji jest: umożliwienie zastosowania w praktyce pogłębionej wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni; pogłębione poznanie specyfiki pracy w tej instytucji; pozyskiwanie i rozwijanie nowoczesnych kompetencji zawodowych oraz wiedzy specjalistycznej; praktyczne przygotowanie do aktywności zawodowej.

W programie studiów przewidziano 3-miesięczne praktyki (360h) zgodnie z art. 67 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Ustalając wymiar praktyk odwołano się do nieorganizowanych źródeł prawa z obszaru szkolnictwa wyższego, m.in. do dobrej praktyki (uzusu) przyjmowania za podstawową jednostkę rozliczenia czasu zajęć (praktyki zawodowe są zajęciami) tzw. godziny lekcyjnej (45 minut). Zgodnie z tym uzusem za ekwiwalent miesiąca praktyk zawodowych przyjmowane są 4 tygodnie, zatem 3 miesiące x 4 tygodnie x 40 h x 45 min. = 21 600 min., czyli 360 godzin zegarowych, co odpowiada 30 h zegarowym przypadającym na jeden tydzień realizacji praktyk zawodowych.

Katalog miejsc, gdzie mogą być realizowane praktyki obejmuje między innymi: instytucje administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli; wydziały zarządzania kryzysowego



w urzędach administracji rządowej i samorządowej; instytucje służb publicznych podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna), a także Ochotnicze Straże Pożarne oraz Straże Gminne/Miejskie; jednostki Sił Zbrojnych RP oraz instytucje podległe Ministerstwu Obrony Narodowej; instytucje związane z wymiarem sprawiedliwości (Sądy, Prokuratura, Służba Więzienna); instytucje związane z bezpieczeństwem infrastruktury oraz transportu drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego; służby ratownicze oraz jednostki ochrony zdrowia; koncesjonowane podmioty gospodarcze zajmujące się ochroną osób i mienia; przedsiębiorstwa usługowe, handlowe i produkcyjne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie spraw związanych z bezpieczeństwem i obronnością państwa; przedstawicielstwa instytucji i organizacji międzynarodowych w Polsce; fundacje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, kancelarie prawne, firmy doradcze i szkoleniowe, placówki i ośrodki badawcze, których profil działania dotyczy bezpieczeństwa. W porozumieniu z Uczelnianym Opiekunem Praktyk, studenci mogą realizować praktyki w innych instytucjach i podmiotach, jednak każdorazowo uwzględniane są przy tym elementy szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego. W celu realizacji praktyk student dokonuje wyboru miejsca praktyki np. z bazy pracodawców Biura Karier i Praktyk lub zgłaszając propozycję pracodawcy. Uczelniany Opiekun Praktyk weryfikuje wskazanego pracodawcę pod kątem możliwości realizacji efektów uczenia się przewidzianych dla praktyki. Realizacja praktyki (tj. harmonogram praktyki, potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia oraz dokumentacja osiągnięcia efektów uczenia się przyjętych dla programu) jest odnotowywana w Dzienniku. W przypadku aktywności zawodowej (praca zawodowa, praktyka, staż) zgodnej z kierunkiem studiów, student dokumentuje realizację na stanowisku pracy zadań, które potwierdzają osiąganie założonych dla danej praktyki efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dziekan lub wyznaczony przez niego Prodziekan, po określeniu przez Uczelnianego Opiekuna Praktyk poziomu spełnienia przez studenta efektów uczenia zatwierdza praktykę na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji.



Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji oraz kryteria kwalifikacji, warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji obywateli polskich i cudzoziemców na studia prowadzone w DSW na poziomie studiów drugiego stopnia określają szczegółowo *Zasady rekrutacji do Dolnośląskiej Szkoły Wyższej na studia wyższe na rok akademicki 2020/2021* (Uchwała nr 25/2020 Senatu DSW). Podstawą przyjęcia na studia II stopnia kierunku bezpieczeństwo narodowe (stacjonarne i niestacjonarne) jest dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. Rekrutacja odbywa się na podstawie zapisów prowadzonych elektronicznie w systemie rejestracji online na stronie internetowej Uczelni. Po dokonaniu rejestracji online Kandydaci zobowiązani są do złożenia kompletu wymaganych dokumentów rekrutacyjnych, określonych w § 3 Zasad rekrutacji do DSW, tj. dowód osobisty lub paszport oraz następujących dokumentów: poświadczony przez Uczelnię lub notarialnie 2 kopie dyplomu ukończenia studiów, kwestionariusz zawierający podanie o przyjęcie na studia oraz ankietę osobową z danymi kandydata, oświadczenie kandydata, że nie posiada obywatelstwa polskiego w trakcie postępowania rekrutacyjnego, jedną aktualną kolorową fotografię Kandydata zgodną z wymaganiami obowiązującymi przy wydawaniu dowodów osobistych i paszportów, kopię dowodu wniesienia opłaty wpisowej (jeśli obowiązuje), w przypadku zmiany imienia lub nazwiska na którymkolwiek z dokumentów składanych w procesie rekrutacji – do wglądu dowód osobisty, akt małżeństwa, decyzję administracyjną o zmianie imienia lub nazwiska albo orzeczenie sądu. Jeśli kandydat posiada dyplom potwierdzający ukończenie studiów wyższych wydany przez zagraniczną uczelnię, dodatkowo należy przedłożyć: kserokopię dokumentu stanowiącego podstawę przyjęcia na studia w Polsce wraz z dodatkiem/suplementem – zalegalizowane lub zaopatrzone w klauzulę apostille (oryginał do wglądu) oraz kserokopię tłumaczenia powyższych dokumentów na język polski, sporządzonych lub poświadczonych przez tłumacza przysięgłego. Postępowanie rekrutacyjne prowadzi Dziekan. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów.

W przypadku przeniesienia z innej uczelni (w tym również zagranicznej) ze studiów o podobnych efektach uczenia się i programie studiów na kierunek oraz osób wyjeżdżających w ramach programów wymiany studentów, których DSW jest sygnatariuszem, efekty uczenia się są uznawane na podstawie analizy zbieżności i różnic programowych. Wg tych samych reguł uznanie efektów uczenia się przebiega w przypadku powtarzania roku, wznowienia studiów, podjęcia studiów po urlopie lub zmiany kierunku studiów. Wymagana jest zgodność nie tylko treści kształcenia, ale także uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS. Decyzja o zaliczeniu efektów podejmowana jest indywidualnie w stosunku do każdego studenta, w razie potrzeby wyznaczane są różnice programowe, które student ma obowiązek zrealizować w terminie określonym przez Dziekana.

O przyjęcie do Uczelni na studia II stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się może ubiegać się osoba posiadająca kwalifikację pełną na poziomie 6 PRK i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia lub w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejne studia II stopnia kwalifikację pełną na poziomie 7 PRK i co najmniej 2 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. O kolejności przyjęcia na studia decyduje wynik procesu potwierdzenia efektów uczenia się. Liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa



niż 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Zgodnie z §3 Regulaminu studiów w Dolnośląskiej Szkole Wyższej szczegółowy opis warunków i procedurę przyjęć w wyniku potwierdzania efektów uczenia się znajduje się w Regulaminie procedury potwierdzania efektów uczenia się w Dolnośląskiej Szkole Wyższej (Załącznik do Uchwały nr 149/2020 Senatu Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu). Na ocenianym kierunku procedura potwierdzania efektów uczenia się nie została do tej pory przeprowadzona

Proces dyplomowania prowadzony jest zgodnie z przepisami Regulaminu studiów, Zarządzeniem 43a/2020 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej oraz Zarządzenie nr 40/2019 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych. Prace dyplomowe, na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny, przygotowane są pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, który posiada przynajmniej stopień naukowy doktora. Wszystkie tematy prac magisterskich są ściśle skorelowane z naukami o polityce i administracji oraz naukami o bezpieczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu bezpieczeństwa narodowego. Wykaz tematów realizowanych w ramach kierunku bezpieczeństwo narodowe zawarto w załączniku nr 2.7 do raportu.

Prace dyplomowe mają postać samodzielnego, pisemnego opracowania i związane są tematycznie ze studiowanym kierunkiem. Przygotowana praca stanowi przedmiot dyskusji i oceny w trakcie egzaminu dyplomowego. Student powinien wykazać się umiejętnością posługiwania się wiedzą nabytą w okresie studiów i wykorzystania jej w praktyce, a także umieć dokonać krytycznej analizy źródeł i wnioskować na podstawie ustalonych faktów, pogłębić wykorzystanie doktryny związanej ze studiowanym kierunkiem np. w zakresie wykorzystania zagranicznych publikacji. Ponadto powinien potrafić zastosować w pracy dyplomowej naukowy opis z uwzględnieniem fachowej literatury oraz metodologii. Temat pracy powinien być zgodny ze studiowanym kierunkiem i uzgodniony z promotorem. Promotor przekazuje przez Dyrektora Programowego Kierunku prowadzonego na Wydziale listę tematów prac do zatwierdzenia na Konwencie Dziekańskim. Konwent Dziekański przekazuje do Dziekanatu zatwierdzone tematy prac.

Na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia wymagane jest uwzględnienie w pracy części praktycznej, w szczególności może ona opierać się na eksperymencie, badaniach opinii (ankieta), badaniach rynku. Praca ma ta może mieć też charakter teoretyczno-empiryczny, badawczy, diagnostyczny, wdrożeniowy, studium problemu praktycznego bądź ekspertyzy i rekomendacji. Praca magisterska objętościowo obejmuje 40 do 100 stron i powinna zawierać od trzech do pięciu rozdziałów. Między rozdziałami nie powinna zaznaczać się dysproporcja w ich porównywanej objętości. W tekście pracy należy zacytować oraz zamieścić w spisie piśmiennictwa co najmniej 30 pozycji merytorycznych. Literatura umieszczona w spisie, lecz nie zacytowana w tekście nie będzie brana pod uwagę w ocena wymagań formalnych dotyczących bibliografii.

W przypadku pracy magisterskiej warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie 4 semestru studiów drugiego stopnia oraz otrzymanie absolutorium dyplomowego, pozytywnej opinii od promotora pracy, a także od recenzenta, wyznaczanego przez Dziekana WSS.

Student rejestruje pracę w Archiwum Prac Dyplomowych, najpóźniej na 14 dni przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego. Po wprowadzeniu przez studenta do APD danych, promotor sprawdza ich kompletność i poprawność, a następnie zatwierdza je i dokonuje analizy i kontroli pracy przy użyciu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) zgodnie z Zarządzeniem 20/2020 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Promotor akceptuje za pośrednictwem APD raport ogólny z badania antyplagiatowego pracy w JSA, pod warunkiem, że nie nosi ona znamion plagiatu, a następnie niezwłocznie drukuje, wypełnia i podpisuje raport ogólny z badania antyplagiatowego pracy,



wygenerowany przez JSA, po czym składa go osobiście lub za pomocą poczty tradycyjnej w Dziekanacie. Niezwłocznie po zatwierdzeniu pracy do obrony promotor zawiadamia mailowo dziekanat, studenta i członków komisji o terminie egzaminu ze wskazaniem daty i godziny rozpoczęcia, składzie komisji uzgodnionej z Dyrektorem Programowym Kierunku. Promotor i recenzent zobowiązani są do wypełnienia oraz zatwierdzenia w APD recenzji pracy. Zatwierdzenie recenzji w APD powinno nastąpić najpóźniej na 3 dni przed egzaminem. Podpisane recenzje są niezwłocznie składane w Dziekanacie osobiście lub za pomocą poczty tradycyjnej. Najpóźniej 7 dni przed egzaminem Dziekanat przygotowuje w USOS protokół egzaminu, który przesyła mailowo przewodniczącemu komisji. Jeżeli recenzja i opinia pracy są pozytywne, student jest dopuszczany do ustnego egzaminu dyplomowego, który zdaje przed komisją powołaną przez Rektora / osobę upoważnioną przez Rektora, w skład której wchodzi Dyrektor Programowy Kierunku lub osoba przez niego wyznaczona jako przewodniczący, opiekun pracy/promotor i recenzent. Dyrektor Programowy Kierunku może wyznaczyć dodatkowych członków komisji.

Podczas egzaminu dyplomowego student dokonuje ustnej prezentacji pracy. Następnie odpowiada na pytania członków komisji związane ze studiowanym kierunkiem oraz dotyczące przedłożonej przez niego pracy. Celem pytań jest potwierdzenie osiągnięcia przez studenta zakładanych kierunkowych efektów uczenia się.

Przyjęte metody monitorowania postępów osiągniętych przez studentów są dobierane indywidualnie przez osoby prowadzące przedmiot/moduł w taki sposób, aby proces ewaluacji efektów był adekwatny dla tematyki przedmiotu. W zakresie wiedzy metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to: prezentacja, projekt, udział w dyskusji, wypowiedź ustna, kolokwium, sprawdzian pisemny, egzamin ustny lub pisemny. W zakresie efektów uczenia się z kategorii umiejętności metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to: symulacja, udział w dyskusji, opracowanie studium przypadku, prezentacja multimedialna, praca pisemna (esej, argumentacja, dyskusja problemu), raport z ćwiczeń warsztatowych, zajęć terenowych lub badań, projekt indywidualny lub grupowy. W kategorii kompetencje społeczne metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to symulacja, udział w dyskusji, opracowanie studium przypadku, raport z ćwiczeń warsztatowych, zajęć terenowych lub badań.

Ocena formułowana jest na podstawie aktywności i działań studentów, adekwatnie do przyjętej przez osobę prowadzącą metody walidacji. Każdy wytwór i aktywność studenta zostają poddane ocenie osoby prowadzącej, zgodnie z wytycznymi opisanymi w karcie przedmiotu w punkcie „zasady i warunki zaliczenia”. Dzięki obowiązkowi zapoznania studentów na pierwszych zajęciach z zasadami zaliczeń i warunkami uzyskania zaliczenia, każdy student posiada wiedzę co do poziomu wymagań, jakie musi spełnić, aby otrzymać ocenę przynajmniej dostateczną lub wyższą. Bieżące monitorowanie liczby kandydatów na studia, przyjętych, rezygnujących, czy też kończących kierunek odbywa się w Dziekanacie w postaci raportów generowanych z systemu USOS. Analiza wyników nauczania odbywa się na zebraniach prowadzonych przez dyrektora programowego kierunku w celu wdrażania wniosków wynikających z monitoringu oraz na zebraniach Konwentu Władz Uczelni.

Badanie osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się odbywa się na bieżąco poprzez weryfikację osiągniętej wiedzy w trakcie zajęć ze studentami oraz po zakończeniu każdego z modułów, w formie przewidzianej w planie studiów (zaliczenie, zaliczenie na ocenę lub egzamin). Skala ocen została określona w Regulaminie Studiów DSW. Zasady obliczania oceny końcowej modułu określone są w każdej karcie przedmiotu. Ocena końcowa modułu udokumentowana jest w postaci



pisemnych prac egzaminacyjnych oraz testów, a w przypadku egzaminów ustnych w postaci wykazu zagadnień (pytań) egzaminacyjnych. Metody sprawdzenia i oceniania osiągniętych efektów uczenia się oraz postępów studentów w toku kształcenia uzależnione są od decyzji prowadzącego przedmiot (lidera), w zależności od zakładanych efektów uczenia się. Informacja na ten temat zamieszczona jest w kartach przedmiotu oraz podawana do informacji studentom przed przystąpieniem do realizacji przedmiotu. Ocena ta opiera się na określonych dla danego przedmiotu metodach weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia co roku dokonuje analizy wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów, ocen końcowych z przedmiotów). Informacje o ewentualnych wykrytych nieprawidłowościach przekazywane się do Dziekana, który podejmuje odpowiednie dalsze działania, w szczególności odbywając rozmowy wyjaśniające z pracownikami lub zlecając przeprowadzenie hospitacji zajęć lub analizy narzędzi weryfikacji efektów uczenia się. Komisja ta przedkłada Uczelnianej Radzie ds. jakości kształcenia raportów wydziałowe, prezentujące wpływ podejmowanych prac analitycznych i działań na proces doskonalenia programów studiów

Na zakończenie procesu kształcenia weryfikacja efektów uczenia się następuje poprzez przygotowanie pracy magisterskiej z obszaru zgodnego z kierunkiem, poziomem i profilem studiów oraz zainteresowaniami studenta. Student w ramach pracy magisterskiej powinien wykazać się pogłębioną wiedzą w wybranej tematyce, umiejętnością doboru i interpretacji źródeł oraz poprawnym skonstruowaniem i przeprowadzeniem badań. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w Zarządzeniu nr 40/2019 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych w sprawie zatwierdzenia wymogów i zasad przygotowania prac dyplomowych i projektowych na kierunkach prowadzonych na Wydziale Studiów Stosowanych.

Prace etapowe i egzaminacyjne powiązane są z tematyką przedmiotów realizowanych w toku studiów i odnoszą się do szerokiego obszaru bezpieczeństwa w różnych wymiarach: narodowego i międzynarodowego, militarne, niemilitarne, społeczne, socjalne, ekologiczne, ekonomiczne, energetyczne, informatyczne, a także porządku publicznego, ratownictwa, zarządzania kryzysowego, zarówno w kontekście współczesnym, jak i historycznym. Prace etapowe i egzaminacyjne gromadzone są w teczkach przedmiotów prowadzonych przez wykładowców zarówno w formie pisemnej, jak i elektronicznej (wersje cyfrowe).

Monitorowaniem losu studentów zajmuje się Biuro Karier i Praktyk, którego zadaniem jest promowanie absolwentów na rynku pracy, w tym prowadzenie bazy studentów i absolwentów poszukujących pracy. Wykorzystywane są informacje o sytuacji absolwentów szkół wyższych na rynku pracy pochodzące z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów. W monitoringu losów absolwentów wykorzystywane są dane z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (www.ela.nauka.gov.pl). Względny Wskaźnik Zarobków absolwentów studiów II stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe (wynagrodzenie absolwenta ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie w stosunku do średnich zarobków w jego miejscu zamieszkania) w 2018 r. wynosił 0,87, co jest wynikiem w województwie dolnośląskim (po analogicznym kierunku w Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu był niższy i wynosił 0,8). Mediana średnich miesięcznych wynagrodzeń brutto ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie dla absolwentów kierunku w DSW wynosiła 3695,94 zł (dla AWL była niższa - 3662,81 zł). Absolwenci kierunku z DSW poszukiwali pracy przez 0,42 miesiąca (AWL – nieco krócej 0,33 miesiąca). Analizując procent czasu, w którym przeciętny absolwent kierunku



bezpieczeństwo narodowe w DSW był bezrobotny w pierwszym roku po dyplomie, można zauważyć, że duży sukces kształcenia – wskaźnik bowiem wynosi 0% (dla AWL - 5,71%). Z kolei względny wskaźnik bezrobocia (bezrobocie absolwentów w pierwszym roku po dyplomie w stosunku do stopy bezrobocia w ich miejscu zamieszkania) wynosił 0 (dla AWL – 1,04).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Względny Wskaźnik Zarobków	0,73	0,81	0,80	0,81	0,87
Mediana średnich miesięcznych wynagrodzeń brutto w zł	2749.94	3033.39	3528.12	3625.69	3695,94

Podsumowując należy zauważyć, że pracodawcy doceniają wiedzę, umiejętności i kompetencje absolwentów kierunku z dyplomem Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Możemy też zaobserwować wzrost wynagrodzeń absolwentów kierunku bezpieczeństwo narodowe w stosunku do średniej płacy w województwie. Świadczyć to może o rosnącej atrakcyjności dyplomu absolwenta kierunku bezpieczeństwo narodowe studiach II stopnia w Dolnośląskiej Szkole Wyższej oraz trafności wyboru drogi zawodowej związanej z szeroko rozumianym bezpieczeństwem.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Potencjał kadrowy kierunku w bieżącym roku akademickim obejmuje: 2 profesorów zwyczajnych, 2 profesorów DSW doktorów habilitowanych oraz 3 doktorów. Zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzone są zarówno przez etatowych pracowników DSW, jak również przez inne specjalistów (praktyków) z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa narodowego, którzy pozostają lub byli (obecnie emerytowani) czynnymi pracownikami instytucji bezpieczeństwa.

Kadrę dydaktyczną w bieżącym roku akademickim na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia trybie niestacjonarnym przedstawiono w tabeli poniżej.

Stopień naukowy / tytuł zawodowy	Nauczyciele akademickcy		Razem
	etatowi	na zlecenie	
prof. zw.	2	0	2
dr hab.	2	1	3
dr	3	2	5
mgr	0	8	8

Kadra kierunku bezpieczeństwo narodowe to pracownicy badawczo-dydaktyczni DSW, zatrudniani na podstawie analizy ich dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego, biorąc pod uwagę potrzeby dydaktyczne, wymagające zatrudniania specjalistów posiadających wiedzę z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa narodowego. Zdecydowana większość kadry prowadzącej zajęcia na przedmiotowym kierunku posiada dorobek naukowy w obszarze nauk polityce i administracji oraz nauk o bezpieczeństwie.

Przy zatrudnianiu kadry ogłaszane konkursy (strona DSW w zakładce „oferty pracy”, baza ogłoszeń MNiSW, portale z ogłoszeniami), które są dostosowane do potrzeb dydaktycznych kierunku oraz do profilu naukowego DSW (doświadczenie zawodowe i/lub badawcze, a także profil działalności instytucji, w której je zdobywali, jej ranga, specyfika i zakres działalności oraz pełnione funkcje i zdobyte doświadczenie zawodowe lub/i badawcze). Na kierunku zatrudniani są więc specjaliści z Policji, Wojska, urzędów administracji publicznej lub samorządowej, zwłaszcza z obszaru zarządzania kryzysowego,



czy ratownicy medyczni, a także specjaliści z innych służb i instytucji zajmujących się problematyką bezpieczeństwa.

W ocenie jakości kadry bierze się pod uwagę rozwój naukowy, osiągnięcia dydaktyczne, weryfikowane w trakcie bieżących (corocznych) ocen pracowniczych w systemie E-NDO (<https://endo.dsw.edu.pl>), który pozwala na ocenę pracowników oraz wykorzystanie zawartych tam informacji do tworzenia nowych synergii rozwojowych DSW oraz interdyscyplinarnych zespołów (np. w Kolegiach).

Dodatkowo powadzone są co semestralne ewaluacje zajęć przez studentów oraz hospitacje, których wyniki są omawiane z poszczególnymi nauczycielami. Celem przeprowadzania **ewaluacji studenckiej w systemie USOSweb** (choć może być też w formie papierowej) jest pozyskanie od studentów informacji i ocen przebiegu procesu kształcenia, które umożliwią stałe podnoszenie jakości kształcenia poprzez uwzględnianie pozyskanych materiałów źródłowych w podejmowanych działaniach projakościowych. W przypadku niskich ocen realizowanych zajęć, jako element oceny pracowniczej, przeprowadzane są rozmowy indywidualne ze wskazanymi nauczycielami, które sugerują konkretne zmiany w prowadzeniu zajęć. Z kolei **hospitacje** mają charakter doradczo-metodyczny i dotyczą wszystkich form zajęć dydaktycznych, w tym zajęć realizowanych w formie zdalnej. Osoba hospitowana otrzymuje uwagi i zalecenia wynikające z protokołu hospitacji.

Propozycje zmian w obsadzie formułują też sami pracownicy, na przykład zgłaszając potrzebę zatrudnienia praktyków do prowadzenia ćwiczeń lub proponując konkretne osoby, które mogą ich zastąpić w prowadzeniu zajęć.

Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe dotyczy przede wszystkim nauk polityce i administracji, nauk o bezpieczeństwie, ale także historii. W ramach swojej działalności naukowej pracownicy przygotowują publikacje i ekspertyzy, biorą udział w konferencjach naukowych w kraju i za granicą, realizują granty badawcze. Dolnośląska Szkoła Wyższa (do 2018 r. Wydział Nauk Społecznych i Technicznych - WNSiT) **posiada naukową kategorię B**, uzyskiwaną w ramach ewaluacji działalności naukowej dokonywanej w ostatniej dekadzie (w 2010, 2013, 2017 r.), w której wydatnie (ok. 70% na WNSiT) w ramach swoich publikacji partycypowali pracownicy kierunku.

W latach 2016-2020 **dorobek pracowników etatowych, realizujących zajęcia na kierunku obejmował 146 recenzowanych publikacji oraz rozwiązań praktycznych wprowadzonych na użytek instytucji bezpieczeństwa i sektora gospodarczego**. Dorobek pracowników obejmuje zarówno monografie, rozdziały, jak i artykuły w recenzowanych czasopismach naukowych z listy MNiSW oraz publikacje obcojęzyczne, dane szczegółowe zawarte są w poniżej tabeli.

Tabela 2 Publikacje kadry kierunku w latach 2016-2020

Rodzaj publikacji:	2016 (48)	2017 (32)	2018 (34)	2019 (17)	2020 (15)
Monografie, w tym współautorskie	3	2	2	3	4
Redakcje	3	2	3	1	-
Rozdziały	10	13	11	7	-
Artykuły w czasopismach	22	6	12	3	7
Publikacje obcojęzyczne (art. + rozdz. + monografie)	7	8	5	2	2
Recenzje	3	1	1	1	1
Ekspertyzy	-	-	-	-	2



Szczegółowe zestawienie wszystkich publikacji pracowników za okres 2016-2020 zawiera **załącznik 2.9 do raportu**.

Warto podkreślić, iż w ramach działalności w środowisku naukowym na rzecz dyscypliny nauki o bezpieczeństwie i nauki o polityce i administracji kadra kierunku prowadzi recenzowane w formule double-blind czasopismo naukowe pn. „**Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego**” (RBM; <https://rocznikbezpieczenstwa.pl>). Czasopismo uzyskało dofinansowanie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach konkursu „Wsparcie dla czasopism naukowych”. Wszyscy pracownicy, prowadzący zajęcia na kierunku, wchodzi w skład redakcji RBM, pełniąc funkcje: redaktora naczelnego - prof. P. Mickiewicz, członków Kolegium Red. - dr hab. H. Wyligąta (sekretarz RBM), dr I. Ładysz, członka Rady Redakcyjnej - prof. E. Czapiewski, redaktorów tematycznych Rocznika: dr B. Węgliński (bezpieczeństwo), dr hab. T. Balbus (historia wojskowości), dr hab. H. Wyligąta (n. o polityce i adm.), dr I. Ładysz (ekonomia i finanse). Ponadto pracownicy kierunku pełnią funkcje **członków Naukowych Rad Redakcyjnych** (prof. P. Mickiewicz, prof. E. Czapiewski, dr hab. T. Balbus), jak też są **recenzentami artykułów w czasopismach w obszarze nauk o bezpieczeństwie** (prof. P. Mickiewicz, dr hab. T. Balbus, dr hab. H. Wyligąta) oraz monografii naukowych w zakresie **recenzji wydawniczych** (prof. P. Mickiewicz, prof. E. Czapiewski, dr hab. T. Balbus).

Badania naukowe pracowników kierunku finansowane są przede wszystkim ze środków statutowych i własnych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, zgodnie ze strategią i planami rozwojowymi. Struktura wydatków obejmuje udział pracowników w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, organizację konferencji oraz seminariów i spotkań naukowych, działania w ramach studenckiego koła naukowego, wydawanie czasopism naukowych – w tym „Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, a także finansowanie procedur administracyjnych związanych z awansem naukowym – przewodów doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich pracowników jednostki.

Wśród **awansów naukowych** w okresie 2017-2020 sfinansowano postępowanie habilitacyjne Kazimierza Kraja (2017-2018) oraz Heleny Wyligąty (2019-2020).

Od roku 2017 zrealizowano 13 wewnętrznych grantów badawczych ze środków na działalność statutową o łącznej wartości 48.160 zł. (szczegółowe zestawienie załącznik 2.9 do raportu).

Nauczyciele akademicy w ramach **podejmowanej współpracy międzynarodowej** uczestniczyli w projektach naukowych i edukacyjnych z partnerami zagranicznymi: T. Balbus – Litwa, E. Czapiewski – Rosja, P. Mickiewicz - Ukraina, H. Wyligąta - Niemcy, Portugalia, Z. Śliwa - Estonia, kraje nadbałtyckie i skandynawskie, K. Kraj – Rosja, I. Ładysz - Białoruś i Węgry. Zestawienie w załączniku 2.9 do raportu. W latach 2017-2020 pracownicy kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia **zorganizowali 6 konferencji naukowych**. Dwie z nich dotyczyły problemów bezpieczeństwa międzynarodowego. Konferencja z 2017 r. pt. *Bezpieczeństwo międzynarodowe. Wyzwania i perspektywy*, składała się z wykładu plenarnego dr Siergieja Meronienko i dyskusji na temat współczesnych stosunków polsko-rosyjskich oraz 3 paneli dotyczących: I. Azji i Chin w zglobalizowanym świecie, II. bezpieczeństwa energetyczno-ekologicznego i migracji oraz populizmu, III. zagrożeń nietradycyjnych XXI wieku. W konferencji wzięło udział 21 prelegentów z ośrodków takich jak: UKW Bydgoszcz, UJK Kielce, Akademia im. A. F. Modrzewskiego w Krakowie, WSliZ Rzeszów, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Rzeszowskiej. Druga konferencja, pt. *UNUS PRO MULTIS. Państwa i organizacje międzynarodowe wobec wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa XXI wieku*, odbywała się w ramach XXV Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach i została zorganizowana we współpracy z innymi ośrodkami kształcącymi studentów w zakresie bezpieczeństwa, tj. z UJK



w Kielcach, Baltic Defence College (Estonia), Matej Bel University (Słowacja), PWST w Kaliszu. Przedstawiciele kierunku uczestniczyli też w dyskusji branżowej pt. *Udział zaplecza badawczo-rozwojowego przemysłu obronnego w rozwoju i modernizacji uzbrojenia*.

W 2018 r. zorganizowana została także konferencja pt. *RODO final countdown – nowa jakość w ochronie danych* poświęcona zmianom związanym z implementacją na grunt przepisów krajowych Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Konferencja była ściśle związana z oferowanymi i realizowanymi studiami podyplomowymi pn. inspektor ochrony danych osobowych.

W tym samym roku 15 listopada kadra kierunku zorganizowała jednodniową, zorientowaną zwłaszcza na środowisko akademickie Wrocławia i interesariuszy zewnętrznych konferencję pt. *Dni OZE – energia w przestrzeni miejskiej*. Partnerem konferencji był Instytut Rozwoju Terytorialnego oraz wrocławski oddział Polskiego Klubu Ekologicznego. Tematyka konferencji dotyczyła bezpieczeństwa energetycznego, zarządzania efektywnością energetyczną w przestrzeni miejskiej oraz wątków ekologicznych, w tym adaptacji do zmian klimatu, związanych z rozwojem energetyki konwencjonalnej i OZE w Polsce, na Dolnym Śląsku i Wrocławiu.

Pozostałe dwie konferencje odbyły się w ramach cyklu realizowanego od 2008 r. z serii „Młodzież wobec współczesnych zagrożeń. Bezpieczna Młodzież”, realizowanej we współpracy z Komendą Miejską Policji, środowiskiem policjantów oraz grupą taktyczną i antyterrorystyczną Cichy Fight Tactics Group Operations. W 2017 r. miała w podtytule *Terroryzm i sytuacje zakładnicze*, a w 2018 r. *Zagrożenia w cyberprzestrzeni*. Projekt poświęcony jest profilaktyce, diagnostyce i przeciwdziałaniu zagrożeniom na jakie narażona jest współczesna młodzież. W jego ramach organizowane są działania upowszechniające, popularyzatorskie, ogólnopolskie konferencje i warsztaty umiejętności praktycznych.

W latach 2017-2020 pracownicy kierunku bezpieczeństwo narodowe **brali czynny udział w ponad 40 konferencjach krajowych i 16 międzynarodowych (w j. obcych)**, prezentując referaty, komunikaty z badań oraz prowadząc sesje plenarne i panelowe, a także pełniąc funkcję członków komitetów naukowych. Konferencje dotyczyły następujących obszarów: bezpieczeństwa morskiego (P. Mickiewicz); historii bezpieczeństwa - zwłaszcza walki zbrojnej o niepodległość i jej odzyskania oraz patriotyzmu (T. Balbus, E. Czapiewski); bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego (H. Wyligąta); ekstremizmu, radykalizmu i populizmu jako form zagrożenia porządku publicznego (A. Moroska-Bonkiewicz); międzynarodowych organizacji bezpieczeństwa (K. Kraj, P. Mickiewicz, B. Węgliński); obronności (P. Mickiewicz, K. Kraj, Z. Śliwa); tożsamości regionalnej i bezpieczeństwa rozwoju (E. Czapiewski, I. Ładysz); bezpieczeństwa finansowego (I. Ładysz); transformacji bezpieczeństwa międzynarodowego (K. Kraj, P. Mickiewicz), działalności opozycyjnej PRL (E. Czapiewski), roli kobiet w polityce i aktywności obywatelskiej (H. Wyligąta, E. Czapiewski); wojen hybrydowych (Z. Śliwa), bezpieczeństwa międzynarodowego w kontekście Rosji (K. Kraj, E. Czapiewski, P. Mickiewicz, Z. Śliwa); zagrożeń terrorystycznych (B. Węgliński); zagrożeń porządku publicznego (B. Węgliński, M. Lizut); bezpieczeństwa ludzkiego (H. Wyligąta), transformacji bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej i państw bałtyckich (Z. Śliwa, K. Kraj). Wykaz wszystkich wystąpień konferencyjnych wraz z nazwami konferencji znajduje się w załączniku 2.9 do raportu.

Kadra kierunku podejmowała też **działania upowszechniające, popularyzatorskie** poprzez realizację cyklicznej konferencji naukowo-edukacyjnej obejmującej prowadzenie warsztatów umiejętności praktycznych dla nauczycieli i uczniów szkół średnich. w ramach **projektu rozwojowego**



Bezpieczna Młodzież. W kwietniu 2017 r. w ramach III edycji pt. *Młodzież wobec współczesnych zagrożeń. Terroryzm i sytuacje zakładowe* szkolono z zakresu prawidłowych zachowań w sytuacjach napaści z bronią, ataków szaleńców itp.¹ W tym celu nawiązano współpracę z Komendą Miejską Policji, środowiskiem policjantów oraz grupą taktyczną i antyterrorystyczną Cichy Fight Tactics Group Operations. Projekt poświęcony był profilaktyce, diagnostyce i przeciwdziałaniu w sytuacjach zagrożeń, na jakie narażona jest współczesna młodzież. Natomiast w kwietniu 2018 r. konferencja dotyczyła zagrożeń w cyberprzestrzeni. Dedykowana była, jak rok wcześniej, uczniom szkół ponadgimnazjalnych, wychowawcom i nauczycielom, dyrektorom szkół, pedagogom, psychologom, rodzicom, a patronowali jej patronowali Dolnośląski Kurator Oświaty oraz Marszałek Województwa Dolnośląskiego. Objęła ona 2 wykłady plenarne (pracowników etatowych prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe), nt. mowy nienawiści w Internecie (A. Moroska-Bonkiewicz) i nt. zjawiska cyberprzemocy wśród młodzieży szkolnej w świetle badań (P. Mickiewicz) oraz praktyczne szkolenia (Co zostaje w sieci; Poradnik pozytywnego myślenia - jak zastąpić komunikatory; Mój komputer, telefon a ochrona danych)². Projektowana na 2020 r. V edycja konferencji miała być poświęcona zagrożeniom środowiskowym i realizowana we współpracy Strażą Miejską i Inspekcją Ochrony Środowiska, jednak w obliczu lockdown'u związanego z zagrożeniem epidemicznym jej organizacja została przesunięta na 2021 r. Wśród współorganizatorów planowana jest także 16 Dolnośląska Brygada Ochrony Terytorialnej.

Drugim, ważnym zespołowym projektem edukacyjnym i upowszechniającym wiedzę, było organizowanie przez 10 lat (zakończony w 2019 r.) **okręgowego etapu Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym**. Działanie to obejmowało koordynację eliminacji szkolnych na Dolnym Śląsku, a także organizację całodniowych zawodów w siedzibie uczelni dla młodzieży ponadgimnazjalnej (eliminacje i egzaminy finałowe) i jej opiekunów, w tym także wykładu otwartego i dyskusji z nauczycielami dot. nauczania wiedzy o społeczeństwie i historii w szkołach średnich. Od roku 2020 r., pracownik kierunku - B. Węgliński, koordynuje organizację olimpiady we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim.

Oprócz wspomnianych dwóch aktywności zespołu działalność upowszechniająca pracowników przejawia się w następujących formach:

- wykładów otwartych (w ramach zadań i funkcji zawodowych, czy organizacyjnych pełnionych przez pracowników), w tym na zaproszenie różnych instytucji czy szkół,
- udziału w Dolnośląskim Festiwalu Nauki w latach 2018-2020 (H. Wyligała - warsztat komputerowy z zakresu bezpieczeństwa ekologicznego i monitoringu zagrożeń środowiskowych - 2018-2020; A. Moroska-Bonkiewicz - wykład pt. Oblicza współczesnego radykalizmu i sposoby nań reagowania - 2018)
- aktywności w ramach Akademii Dzieci, Młodzieży i Dorosłych (projekt DSW realizowany od 2018 r., finansowany ze środków NCBiR) w formie wykładów i warsztatów w szkołach ponadpodstawowych regionu Dolnego Śląska (B. Węgliński - terroryzm międzynarodowy, H. Wyligała - bezpieczeństwo ekologiczne, A. Moroska-Bonkiewicz - organizacje skrajne i mowa nienawiści)

¹ Szerzej: *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego* 2017, nr 1, s. 309-311. <https://doi.org/10.34862/rbm.2017.1.19>

² Szerzej: *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego* 2018, nr 2, s. 289-290. <https://doi.org/10.34862/rbm.2018.2.23>



- udzielaniu wywiadów dla mediów regionalnych i ogólnopolskich oraz prasy lokalnej (P. Mickiewicz, B. Węgliński, H. Wyligąła, E. Czapiewski, J. Dereń).

Kompetencje dydaktyczne kadry (pracowników etatowych i osób współpracujących)

Kadrę kierunku stanowią osoby posiadające długoletnie doświadczenie dydaktyczne. Wszyscy wykładowcy Kolegium legitymują się przygotowaniem pedagogicznym do prowadzenia zajęć w charakterze wykładowcy, zdobytym w ramach: studiów na kierunkach historycznych (E. Czapiewski, P. Mickiewicz, T. Balbus) lub nauczycielsko-historycznych (H. Wyligąła), studiów podyplomowych (E. Kuczma), kursów pedagogicznych przygotowujących do roli wykładowcy i nauczyciela akademickiego (I. Ładysz, P. Mickiewicz), 10-letniego doświadczenia na uczelni i w pracy z młodzieżą w ramach fundacji Cairos i pracy ewangelizacyjnej. Warto podkreślić, iż cały skład kadry etatowej posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie promowania prac licencjackich i/lub magisterskich oraz ich recenzowania.

Profesorowie tytularni: P. Mickiewicz i E. Czapiewski, jako pracownicy kierunku w DSW, posiadają bogate doświadczenie i aktywnie uczestniczą w kształceniu kadry na studiach III stopnia oraz jako promotorzy prac doktorskich i recenzenci w przewodach doktorskich (również T. Balbus) oraz biorą udział w postępowaniach awansowych kandydatów do stopnia dr hab. oraz tytułu profesorskiego. Młodsza kadra posiada doświadczenie w zakresie pełnienia funkcji promotora pomocniczego w przewodach doktorskich (I. Ładysz, H. Wyligąła).

Stale kształcimy swoje kompetencje dydaktyczne biorąc udział w organizowanych w uczelni szkoleniach, a także w ramach samokształcenia indywidualnego, wymiany dobrych praktyk (październik 2019, lipiec 2020), czy też regularnych, spotkań zespołu Kolegium. W jego ramach omawiamy problemy pojawiające się na zajęciach, dzielimy doświadczeniem, oceną skuteczności w zakresie weryfikacji efektów uczenia się, współpracujemy w ramach prac dyplomowych pisanych pod kierunkiem pracowników etatowych i analizujemy jakość prac zaliczeniowych.

W ramach zdobywania międzynarodowych doświadczeń dydaktycznych pracownicy Kolegium regularnie wyjeżdżają w charakterze *visiting professors* do uczelni partnerskich DSW w ramach programu Erasmus+. W zakresie zwiększania międzynarodowych kompetencji dydaktycznych dwóch pracowników: B. Węgliński i H. Wyligąła posiadają certyfikaty programu Master of Didactic, które zdobyli w ramach szkoleń anglojęzycznych w 2019 r.

Pracownicy etatowi współpracują na zasadzie wymiany know-how i dobrych praktyk z różnymi uczelniami w Polsce kształcącymi w zakresie bezpieczeństwa narodowego i wewnętrznego, nauk o polityce i administracji, tj.: WSB, AWM, AWL, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jagielloński, Akademia im. F. Modrzewskiego, jak też z jednostkami zagranicznymi (Baltic Defence College - Estonia, Uniwersytet Viadrina – Niemcy, Akademia Dyplomatyczna - Rosja).

Pracownicy kierunku stanowią istotne wsparcie w zakresie doskonalenia dokumentacji wewnętrznej w uczelni dotyczącej procesów kształcenia. Iwona Ładysz pełni w DSW od 2019 r. funkcję Prodziekana ds. Kształcenia, Helena Wyligąła jest członkiem Kolegium Dziekańskiego oraz Pełnomocnikiem Rektora ds. upowszechniania wyników badań naukowych, certyfikowanym autorem wewnętrznym ISO 9001:2008, zaś Edward Czapiewski jest przewodniczącym Rady Akademickiej i od wielu lat członkiem różnych komisji wewnętrznych, np. ds. opiniowania awansów naukowych, dyscyplinarnych, w przewodach doktorskich, itp. Członkowie kadry posiadają doświadczenie w zakresie



koordynacji praktyk zawodowych na kierunku bezpieczeństwo narodowe - obecnie od wielu lat funkcję Opiekuna Praktyk na kierunku B. Węgliński.

W okresie pandemii Covid-19 kadra dydaktyczna kierunku bezpieczeństwo narodowe bezproblemowo przestawiła się z kształcenia tradycyjnego na zdalne-synchroniczne. Przygotowania zajęły 14 dni od momentu wprowadzenia lockdownu (15.03.2020). Do przygotowania się do prowadzenia zajęć w środowisku MS 365 z wykorzystaniem aplikacji MS Teams skorzystano ze szkoleń wewnętrznych organizowanych w DSW, szkoleń indywidualnych prowadzonych przez Dyrektora programowego kierunku oraz wzajemnego wsparcia koleżeńskiego i webinarium dostępnym online.

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo narodowe z ostatnich 5 lat (2015-2020)

- Udział 2 pracowników w 2019 r. w anglojęzycznym programie *Master of Didactics*, finansowanym przez MNiSW (certyfikaty: H. Wyligała – University of Groningen, Holandia, B. Węgliński – University College London, Wielka Brytania). Program (150 h szkoleniowych + wizyty studyjne) zorientowany był na nabycie kompetencji tutorskich wykładowców oraz doskonalenie metod nauczania, z uwzględnieniem dydaktycznych narzędzi on-line.
- Coroczny udział pracowników Kolegium w programie zagranicznych wyjazdów dydaktycznych celem prowadzenia zajęć na uczelniach partnerskich pt. *Teaching Staff Mobility* w ramach programu Erasmus+ UE (B. Węgliński – Bułgaria - Sofia, Czechy - Brno, Hiszpania - Barcelona, Niemcy - Hamburg; H. Wyligała – Niemcy – Hamburg, Bremen, Portugalia – Lizbona; A. Moroska-Bonkiewicz – Niemcy – Drezno, Frankfurt n. Odrą, Dania – Rolskide)
- Regularne opracowywanie przez pracowników Kolegium (P. Mickiewicz, I. Ładysz) programów studiów/specjalności uzyskujących dofinansowanie w ramach programów operacyjnych w NCBiR (specjalność: obrona terytorialna i ochrona ludności od 2018 r., bezpieczeństwo lotnictwa cywilnego od 2010 r. do 2018 r.) oraz innowacyjnych specjalności (zarządzanie systemami bezpieczeństwa, kierowanie działaniami ratowniczymi)
- T. Balbus jako ekspert Ministerstwa Edukacji i Szkolnictwa Wyższego ds. recenzji podręczników szkolnych z zakresu historii najnowszej (funkcja od 2002 r.).
- Wykłady, prelekcje gościnne oraz na zaproszenie (Webinarium Geopolityka, debata ekspercka Geopolityczna gra mocarstw Polskiego Towarzystwa geostrategicznego, Fundacja Młodych Liderów, Instytut Zachodni)
- Zawarcie umów o współpracy na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe oraz tworzenie programów modułów kształcenia specjalnościowego, odpowiednio z: Portem Lotniczym Wrocław S.A. (2010), 16 Dolnośląską Brygadą Obrony Terytorialnej (2020), Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (2020).
- Otrzymane odznaczenia i nagrody przez pracowników Kolegium: 2019: P. Mickiewicz – nagroda Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego za dorobek naukowy (nagroda im. O. Żebrowskiego); 2017: T. Balbus - Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za wybitną działalność naukową; 2017: P. Mickiewicz, E. Czapiewski, T. Balbus, H. Wyligała, I. Ładysz, B. Węgliński - nagroda Rektora DSW za wybitne osiągnięcia naukowe, organizacyjne i dydaktyczne oraz współpracę międzynarodową na rzecz DSW;
- Autorstwo P. Mickiewicza 2 podręczników z zakresu bezpieczeństwa: *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Organizacja systemu i projektowanie działań*, Wyd. FCNE, Poznań 2020 oraz *System*



bezpieczeństwa narodowego w rozwiązaniach systemowych wybranych państw, Wyd. Difin, Warszawa 2019;

- Realizacja przez pracowników kierunku zajęć dydaktycznych w j. angielskim w ramach oferowanego programu Security Studies w latach 2015-2018 (A. Moroska-Bonkiewicz, H. Wyligąła, J. Dereń) oraz zajęć tutoringowo-projektowych ze studentami programu Erasmus+ w 2020 r. (H. Wyligąła).
- Wszelstronność kadry przy niewielkim składzie personalnym poparta wieloletnim doświadczeniem dydaktycznym oraz udziałem w promowaniu i recenzowaniu prac dyplomowych.

Osiągnięcia z zakresu upowszechniania

- Opracowanie przez pracowników Kolegium pod przewodnictwem P. Mickiewicza 2 poradników dla nauczycieli z zakresu edukacji o bezpieczeństwie: *Bezpieczeństwo w szkole. Poradnik dla nauczycieli*, Wyd. DSW, Wrocław 2012 oraz *Edukacja dla bezpieczeństwa. Poradnik dla nauczycieli*, Wyd. AMW, Gdynia 2018.
- Udział studentów kierunku BN w konkursach na najlepsze prace: magisterskie – „Wrocławska Magnolia” Urzędu Miasta i Gminy Wrocław w 2020 r. (promotor prof. E. Czapiewski – studentka A. Czapan-Łęczycka);
- Wieloletnia organizacja przez kadrę Kolegium (do 2019 r.) okręgowego etapu ogólnopolskiego konkursu Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych (Przewodniczący – P. Mickiewicz, Sekretarz – B. Węgliński, egzaminatorzy i członkowie Komisji – pozostali pracownicy);
- Realizacja wykładów inauguracyjnych rok akademicki (E. Czapiewski - w 2017 w DSW, P. Mickiewicz – w 2019 w AMW i w 2018 w DSW; H. Wyligąła w 2020 w DSW), jak też wykładów gościnnych, wykładów otwartych, warsztatów w ramach upowszechniania wiedzy dla instytucji publicznych oraz szkół (B. Węgliński, H. Wyligąła, T. Balbus, E. Czapiewski, P. Mickiewicz) i uczelni (I. Ładysz – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu).
- Współpraca dydaktyczna i wymiana dobrych praktyk oraz know-how z innymi ośrodkami w Polsce (WSB, AWM, AWL, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jagielloński, Akademia im. F. Modrzewskiego, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) oraz za granicą (Baltic Defence College - Estonia, Uniwersytet Viadrina - Niemcy).

Warto wskazać, iż oprócz aktywności w charakterze pracowników badawczo-dydaktycznych **kadra etatowa kierunku posiada bogate doświadczenie zawodowe w różnych branżach**: ochronie danych osobowych w bankowości, analizie statystycznej, zarządzaniu projektami i procesami administracyjnymi, komunikacją i marketingiem, doświadczenie zarządzania jednostkami samorządu czy też instytucjami publicznymi oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi, które to doświadczenie zawodowe wykorzystuje w ramach zajęć dydaktycznych wyszczególnionych w załączniku 2.4 do raportu.



Pracownicy nieetatowi

Wszyscy nauczyciele akademicy zatrudnieni na umowy posiadają długoletnie doświadczenie zawodowe w określonych segmentach zarządzania bezpieczeństwem. Przede wszystkim są to:

Lp	Obszary wiedzy praktycznej pracowników nieetatowych	Przykładowe przedmioty	Wykładowca (2020/2021)
1	kierowanie i zarządzanie instytucjami bezpieczeństwa	Rola i zadania Centrum Zarządzania Kryzysowego Współpraca z mediami w wypadkach i katastrofach	M. Janusz R. Wodejko
2	bezpieczeństwo ruchu drogowego	Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym w aglomeracji miejskiej Współpraca służb w miejscu zdarzenia Organizacja akcji ratowniczych w wypadkach i katastrofach	J. Kafel K. Ślusarczyk
3	zarządzanie kryzysowe	Rola i zadania Centrum Zarządzania Kryzysowego Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych Zarządzanie systemami ratowniczymi Organizacja łączności w ratownictwie Współpraca służb w miejscu zdarzenia Ochrona antyterrorystyczna Polski	M. Janusz P. Laska R. Sobota K. Ślusarczyk W. Rynkiewicz R. Szandrocho
4	edukacja dla bezpieczeństwa i prewencja zagrożeń	Prawo obronne Rzeczypospolitej Polskiej Strategiczne środowisko bezpieczeństwa Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym w aglomeracji miejskiej Katastrofy i wypadki masowe - case study	L. Marciniak R. Szanrocho R. Wodejko J. Kafel W. Rynkiewicz
5	bezpieczeństwo i zarządzanie informacją oraz ochrona danych osobowych	Współpraca z mediami w wypadkach i katastrofach Bezpieczeństwo finansowe	R. Wodejko M. Lasota
6	ratownictwo i zarządzanie działaniami ratowniczymi	Systemy ratownicze w Polsce - istota i zasady organizacji Zarządzanie systemami ratowniczymi Pierwsza pomoc – kurs Kurs instruktora pierwszej pomocy Organizacja łączności w ratownictwie Organizacja akcji ratowniczych w wypadkach i katastrofach Współpraca służb w miejscu zdarzenia Katastrofy i wypadki masowe - case study	R. Sobota M. Janusz P. Laska K. Ślusarczyk W. Rynkiewicz
7	Ochrona ludności, mienia i BHP	Katastrofy i wypadki masowe - case study Organizacja akcji ratowniczych w wypadkach i katastrofach Prawo obronne Rzeczypospolitej Polskiej Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym w aglomeracji miejskiej	W. Rynkiewicz K. Ślusarczyk L. Marciniak J. Kafel
8	bezpieczeństwo finansowe	Bezpieczeństwo finansowe Międzynarodowe stosunki ekonomiczne a bezpieczeństwo ekonomiczne państwa	M. Lasota S. Bobowski I. Ładysz

Pracownicy nieetatowi wykorzystują swoje doświadczenie zawodowe zdobyte w pracy w takich instytucjach bezpieczeństwa jak: Wojskowa Komenda Uzupelnień, sztab Śląskiego Okręgu Wojskowego, misje i ćwiczenia wojskowe NATO, OBWE, ONZ, Straż Miejska Wrocławia, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego Wrocławia - Centrum Zarządzania Kryzysowego, Komenda Miejska Policji we Wrocławiu oraz inne komendy różnego szczebla Policji, Wydział Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz w różnych instytucjach administracji publicznej: Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta Wrocławia, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu, czy też w firmach prywatnych, np. Kancelarii Adwokackiej B. Krawczyszyna. Na zajęciach ze studentami w DSW dydaktycy zewnętrzni



oferują więc nie tylko szeroką wiedzę popartą praktycznymi wskazówkami i życiowymi przykładami, lecz także dysponują wieloletnim doświadczeniem dydaktycznym. Oprócz pracy w DSW, wskazani w zał. 2.4 wykładowcy prowadzą zajęcia edukacyjne w szkołach i innych uczelniach wyższych (Uniwersytet Wrocławski, Akademia Wojsk Lądowych, Uniwersytet Ekonomiczny, Wyższa Szkoła Bankowa, Wyższa Szkoła Handlowa, Wyższa Szkoła Humanistyczna), a także na kursach i szkoleniach zawodowych: dla resortu Obrony Narodowej (W. Rynkiewicz), dla Szkoły Policji w Pile oraz Słupsku (K. Ślusarczyk), Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (L. Marciniak).

Warto wspomnieć, że niektórzy z pracowników nieetatowych z racji pełnionych funkcji zawodowych aktywnie upowszechniają wiedzę z zakresu bezpieczeństwa, np. mgr R. Wodejko jako były komendant Policji i obecnie inspektor ochrony danych osobowych. Część pracowników rozwija swoje kompetencje w ramach prac badawczych, realizując projekty naukowe, również międzynarodowe (S. Bobowski), konsultując jako eksperci projekty edukacyjne (R. Wodejko) i z zakresu bezpieczeństwa publicznego (M. Janusz, P. Laska), czy też biorąc udział w konferencjach naukowych (R. Wodejko), jak też publikując artykuły oraz podręczniki - lista wybranych publikacji pracowników nieetatowych stanowi załącznik 2.11 do raportu.

Uczelnia oferuje wsparcie rozwoju naukowego i dydaktycznego w ramach struktury DSW:

- Biuro Nauki – udziela wsparcia w zakresie z rozwoju kadry naukowej w zakresie formalności związanych z przygotowaniem wniosków o nadanie stopni naukowych albo tytułu naukowego oraz konsultuje interpretacje prawne przepisów związanych z awansem naukowym; wspiera pracowników w budowaniu indywidualnej polityki publikacyjnej, organizuje i prowadzi szkolenia oraz konsultacje indywidualne; pomaga w promocji dorobku publikacyjnego DSW; upowszechniania wśród pracowników DSW wiedzy o nowych modelach w komunikacji naukowej;
- Biuro Projektów i Realizacji Strategii – zajmuje się upowszechnianiem informacji w zakresie pozyskiwania funduszy na finansowanie działań naukowych, badawczych, dydaktycznych oraz innych przedsięwzięć, mających na celu podnoszenie jakości kształcenia i rozwoju Uczelni: udostępnia dane o ogólnopolskich i międzynarodowych programach, konkursach, grantach, inicjatywach w zakresie nauki, badań i rozwoju; organizuje szkolenia i doradza w zakresie pozyskiwania funduszy na realizację projektów z programów krajowych i europejskich
- Pracownia Edukacji Zdalnej - jednostka wydziałowa, powołana w roku akademickim 2020/2021, wspomaga proces kształcenia oraz prowadzenie działalności szkoleniowej w zakresie zdalnej edukacji. Pracownia została utworzona na podstawie zaleceń Założyciela DSW, Uchwały Senatu DSW, a także obowiązujących rekomendacji i standardów, dotyczących wykorzystywania w procesie nauczania i uczenia się na studiach wyższych metod i technik kształcenia na odległość, w tym np. „Standardów metodyki kształcenia zdalnego”.
- Master of Didactics – umożliwienie udziału w projekcie MNiSW doskonalenia w ramach stażu zagranicznego metod dydaktycznych stosowane w kształceniu akademickim; ,
- organizacja otwartych seminariów, np. doktoranckich, z możliwością udziału wszystkich pracowników;
- możliwość udziału w publicznych obronach doktoratów realizowanych w ramach studiów doktoranckich i Szkoły Doktorskiej DSW.

**Wsparcie rozwoju zawodowego obejmuje:**

- możliwość prowadzenia zajęć na innych kierunkach prowadzonych na uczelni w powiązaniu z kompetencjami danej osoby;
- udział w szkoleniach naukowych (analiza dyskursu, Szkolenie Atlas.ti 8, Statistica itp.);
- udział w szkoleniach dot. zachowania w kontakcie z mediami (2020); wizerunku online (2020);
- szkolenia językowe: angielski 2019-2020;
- udział w projektach internacjonalizacji rozwoju kadry i uczelni - wyjazd studyjny H.Wyługala Helsinki (2019).

Wsparcie dydaktyczne realizowane jest w postaci:

- Opracowanej publikacji dla nauczycieli akademickich pt. *Standardy metodyki kształcenia zdalnego. Przewodnik dla wykładowcy*, zespół projektowy: A. Bilon, N. Patan-Trawka, A. Zięty, M. Czyżuk, T. Jankowski, K. Koj, M. Zientarski, Wyd. DSW i WSB 2020 (publikacja elektroniczna),
- możliwości konsultacji z metodykiem ds. edukacji zdalnej z Pracowni Edukacji Zdalnej DSW,
- organizacji warsztatów dobrych praktyk i samokształceniowych,
- organizacji szkoleń zewnętrznych, np. emisja głosu, praca z osobami niepełnosprawnymi, praca w środowisku wielokulturowym,
- seminariów i zebrań szkoleniowych, zwłaszcza intensywnych w okresie pandemii Covid-19, np. Metody weryfikacji efektów uczenia się w oparciu o pakiet Office 365,
- wymiany informacji o procesach dydaktycznych w ramach zebrań Kolegium.

Ponadto Uczelnia podejmuje szereg działań ukierunkowanych na doskonalenie umiejętności dydaktycznych i rozwoju naukowego kadry. Biuro Projektów i Realizacji Strategii oraz Pracownia Edukacji Zdalnej organizują są liczne szkolenia ukierunkowane na podnoszenie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników (z zakresu np. pracy w zróżnicowanym środowisku, tutoring w pracy ze studentami, praca ze studentami z dysfunkcją słuchu, wzroku, Praca ze studentami on-line, Szkolenie z MS TEAMS, Szkolenie z MS365, Kurs efektywnej komercjalizacji wyników badań, Kurs efektywnego publikowania, Kurs dot. praktycznych narzędzi pracy w pracy autora, Szkolenie dot. pisanie projektów naukowych, szkolenie z języka migowego dla pracowników dydaktycznych itp.).

Na uczelni przyjęto system ocen pracowników, który sprzyja osiągnięciu jak najwyższych wyników. Najlepsi pracownicy, po uzyskaniu kolejnych stopni i tytułów naukowych, są awansowani lub nagradzani, np.: nagroda Rektora przyznawana za wybitne osiągnięcia naukowe i/lub awans naukowy w okresie oceny bieżącej; nagroda Rektora za działalność dydaktyczną przyznawana na wniosek Dziekana w dwóch kategoriach, za: wysoki poziom nauczania lub wybitne osiągnięcia dydaktyczne (np. wypromowanie nagrodzonych prac dyplomowych, wdrożenie innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych); nagroda Rektora za działalność organizacyjną za szczególny wkład w rozwój uczelni.

W systemie motywacyjnym uwzględniono także premie publikacyjne dla nauczycieli akademickich zgodnie z przyjętą polityką naukową. Premie są przyznawane w trybie ciągłym za zrealizowane i zarejestrowane w systemie Polskiej Bibliografii Naukowej (PBN) publikacje, które ujęto w celach publikacyjnych na dany rok. Publikacje niezaplanowane mogą zostać dodane do celów publikacyjnych na wniosek autora.

Na uczelni powołano Komisję ds. przeprowadzenia analizy dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego kandydatów na stanowisko profesora Uczelni, która dokonuje szczegółowej analizy



dorobku zawodowego z uwzględnieniem oceny sformułowanej przez recenzentów, przygotowuje opinię w sprawie wniosku wraz z rekomendacją, którą przedkłada do zatwierdzenia Rektorowi.

W ostatnich latach sukcesem zakończyły się dwa podstępowania habilitacyjne w obszarach związanych z kierunkiem bezpieczeństwo narodowe. W ich wyniku na stanowisku profesora DSW zatrudniono dr hab. Kazimierza Kraja (na podstawie pracy pt. Rosyjska wspólnota organów bezpieczeństwa, Studium podsystemu bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej; Instytucja: Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte) oraz dr hab. Helenę Wyligalę (na podstawie cyklu publikacji pt. Ochrona środowiska w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa Niemiec; Instytucja: Uniwersytet Wrocławski).

Zajęcia dydaktyczne w ramach kierunku bezpieczeństwo narodowe są przydzielane pracownikom przede wszystkim w oparciu o ich zgodność z kierunkami zainteresowań badawczych nauczycieli, dzięki czemu przedmioty na kierunku prowadzone są przez osoby prowadzące badania w obszarach bliskich poszczególnym blokom tematycznym. Zajęcia praktyczne także są przydzielane na podstawie zawodowego doświadczenia prowadzących.

Istotnym elementem działalności dydaktycznej i naukowej na Wydziale jest aktywność studentów, realizujących swoje pasje w ramach przyjętego modelu opieki tutorskiej w DSW. Studenci w ramach prac dyplomowych prowadzą badania, a w przypadku uzyskania wyróżnienia pracy dyplomowej mogą pod kierunkiem promotora przygotować artykuł naukowy, podlegający recenzji, do *Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego* (czasopismo Wydawnictwa Dolnośląskiej Szkoły Wyższej). W oparciu o wyniki badań prowadzonych w trakcie studiów w latach 2016-2020 opublikowano 8 artykułów studentów przygotowujących prace dyplomowe pod kierunkiem pracowników Kolegium studiów administracyjnych, bezpieczeństwa i technicznych prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe (załącznik 2.10 do raportu).

Ponadto zarówno prace licencjacka, jak i magisterska Daniela Kasprzyckiego napisane w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, zostały wydane jako monografie. Pracę licencjacką pisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Mickiewicza, wydano pod tytułem: *Irak - Iran 1980-88*. Wydawnictwo: Taktyka i Strategia, Warszawa 2013, ss. 64. Praca magisterska pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Stadtmüller znalazła uznanie nie tylko w oczach recenzentów. Została opublikowana pt. *Arabska Wiosna. Libia 2011, Syria 2011-2014*, Wydawnictwo Inforteditions, 2018, Seria Bitwy/taktyka, ss. 255. Aktualnie jest doktorantem prof. dr hab. Piotra Mickiewicza.

Wyróżniająca się absolwentka kierunku bezpieczeństwo narodowe, Kamila Sikora-Wojnarowicz aktualnie kończy rozprawę doktorską pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Mickiewicza dotyczącą edukacji dla bezpieczeństwa.



Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Bazę dydaktyczno-naukową DSW stanowią 3 budynki (2 własny, 2 dzierżawione od Urzędu Miasta we Wrocławiu). Dodatkowo Dolnośląska Szkoła Wyższa na potrzeby zajęć wynajmuje sale dydaktyczne w dwóch obiektach.

Budynek własny (powierzchnia całkowita – 5830 m²)

- Wrocław, ul. Strzegomska 55, powierzchnia całkowita 5 830 m² – 19 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownie komputerowe, aula na 300 osób, biblioteka z czytelnią),

Budynki dzierżawione (powierzchnia całkowita – 4434 m²)

- Wrocław, ul. Wagonowa 1, powierzchnia całkowita 1 150 m² – 6 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownia komputerowa),
- Wrocław, ul. Strzegomska 47, powierzchnia całkowita 3 284 m² – 38 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownie komputerowe, pracownia ratownicza, studio TV, studio fotograficzne, sale audialne, laboratorium dźwięku, Radio „BIT”).

Salę w budynkach wynajmowanych (powierzchnia użytkowa – 3 060 m²)

- Zespół Szkół Nr 3, ul. Szkocka 64 we Wrocławiu, powierzchnia użytkowa 2 250 m² – średnio 24 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe oraz kompleks do zajęć sportowych),
- Centrum Konferencyjne Dozamel, ul. Fabryczna 10 we Wrocławiu, powierzchnia użytkowa 310 m² – 4 sale dydaktyczne (wykładowe i ćwiczeniowe).
- Sale do zajęć fizycznych Centrum Sportowym Hasta la Vista.
- Sala do zajęć w Przedszkolu Integracyjnym przy ulicy Grochowej 15 we Wrocławiu.

Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne w budynku własnym (poza 1 salą seminaryjną) wyposażone są w rzutniki multimedialne, tablice suchościeralne i ekrany projekcyjne, ponadto 1 sali znajduje się tablica multimedialna. Szczegółowy wykaz infrastruktury, którą dysponuje Wydział przedstawiono w załączniku nr 2.6 do raportu.

W budynku na Strzegomskiej 47 także wszystkie sale dydaktyczne wyposażono w rzutniki multimedialne, tablice suchościeralne i ekrany projekcyjne, ponadto w 1 Sali znajduje się tablica multimedialna. Przygotowano tam także 3 sala do nauczania zdalnego, które wyposażono w kamerę na statywie wraz z mikrofonem i tablice suchościeralne. W budynku mieszczą się także pracownie specjalistyczne, tzn. pracownia ratownicza, studio telewizyjne, studio fotograficzne, 2 sale audialne, sala radiowa, spikerka, laboratorium dźwięku. W budynku na Wagonowa 1 sale wyposażone głównie w tablice suchościeralne. Dodatkowo w całym budynku na Strzegomskiej 47 i 55 dostępny jest Internet przewodowy. Sale w budynkach wynajmowanych są wyposażone w tablice suchościeralne i w większości dodatkowo w projektory multimedialne i ekrany projekcyjne.

Kierunek bezpieczeństwo narodowe ma przygotowaną pracownię ratowniczą - profesjonalną pracownię treningową z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej. Pracownia umożliwia efektywną edukację z zakresu udzielania pierwszej pomocy niezbędnej do momentu przyjazdu profesjonalnej pomocy medycznej, budowanie świadomości potrzeby jak najszybszej reakcji na zaistniałe zdarzenie, minimalizację stresu i lęku przed działaniem oraz rozwijanie zainteresowania tematyką pierwszej pomocy w celu kształtowania pozytywnych postaw społecznych. Dzięki pracowni zajęcia są realizowane w sposób w pełni profesjonalny i zaawansowany. Pracownia została wyposażona w profesjonalny sprzęt ratowniczy, w którego skład wchodzi m.in. defibrylator treningowy mający



na celu podniesienie bezpieczeństwa czy fantomy pozwalające trenować więcej niż jednej parze ratowników.

Dodatkowo w bieżącym roku akademickim zakupiono grę symulacyjną firmy REVAS jako kolejną metodę dydaktyczną wykorzystywaną w kształceniu. Rozwiązanie będzie wdrażane między innymi w ramach: „Analiza strategicznego środowiska bezpieczeństwa dla (danego) podmiotu” oraz w ramach wybranych przedmiotów „bezpieczeństwo przedsiębiorstw i instytucji”. Wprowadzenie gry symulacyjnej ma wpłynąć na wzrost zaangażowania studentów przez wprowadzenie bezpośredniej rywalizacji między nimi np. w grupie ćwiczeniowej; rozwijanie umiejętności pracy w zespole oraz podejmowania decyzji pod presją czasu; kształcenie umiejętności dotyczących zarządzania projektami, w tym nabywanie umiejętności zarządzania w sposób praktyczny, powiązany z kierunkiem kształcenia; wsparcie w nabywaniu innych kompetencji miękkich: planowanie, komunikacja i współpraca w zespole; nabywanie umiejętności planowania i działania zgodnego z sekwencją zdarzeń.

Ponadto studenci mogą korzystać z oferty gastronomicznej znajdującej w budynku na ul. Strzegomskiej 55 oraz na Strzegomskiej 47. Ofertę w tym zakresie uzupełniają liczne automaty do sprzedaży napojów i przekąsek znajdujące się na korytarzach w budynkach DSW. W uczelni funkcjonuje również wydawnictwo, w którym można nabyć skrypty i książki wydawane przez Wydawnictwo DSW.

Zajęcia i praktyki zawodowe realizowane poza Uczelnią w instytucjach zewnętrznych, które przygotowują studentów do praktycznej nauki zawodu. Podczas zajęć studenci zapoznają się z praktycznymi aspektami zagadnień ujętych w dokumentacji przedmiotu. Uzyskana wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne są wzbogacane poprzez poznanie środowiska pracy instytucji przyjmującej na praktykę adekwatnego do współczesnych uwarunkowań i zapotrzebowania rynku.

W uczelni wdrożona jest platforma do kształcenia z zdalnego MS TEAMS w ramach Microsoft 365 pozwalająca na bezpośredni kontakt z nauczycielem. Wdrożona jest także platforma Moodle pozwalająca na wsparcie e-learningowe odbywające się w ramach zajęć bez bezpośredniego kontaktu nauczycieli i studentów. Ponadto wykładowcy wykorzystują ogólnodostępne, internetowe narzędzia służące do komunikacji ze studentami, umieszczaniu materiałów dydaktycznych, oraz weryfikacji ich wiedzy serwisy tj. Forms, Mentimeter, Kahoot.

W DSW od 2019 roku rekrutacja realizowana jest w systemie CRM Kandydaci, który korzysta z platformy Salesforce. System pozwala na samodzielne dokonanie wyboru: kierunku, trybu studiów i deklarowanego modułu kształcenia specjalnościowego/językowego, systemu opłat. Po zakończonym procesie rekrutacji dokumenty są przekazywane do Dziekanatu, a dane kandydata są przenoszone do systemu USOS.

W uczelni wdrożony jest Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS), będący systemem informatycznym, służący do zarządzania tokiem studiów w szkole wyższej, który pozwala pracownikom akademickim i dydaktycznym efektywnie realizować procesy dydaktyczne i administracyjne od obsługi i utrzymania studentów, przez planowanie i rozliczanie zajęć dydaktycznych, aż po raportowanie wewnątrz i na zewnątrz organizacji. W uczelni zapewniona jest również obsługa elektronicznego indeksu za pośrednictwem portalu USOSweb.

Informacje o ważnych wydarzeniach w Uczelni, tj. np. targi, konkursy, szkolenia, konferencje itp., umieszczane są na stronie DSW oraz w mediach społecznościowych. To drugie medium służy także jako dodatkowy kanał komunikacji na linii nauczyciel-student poprzez założone kierunkowe grupy facebookowe, grupy czat w TEAMS, co pozwala na szybką komunikację oraz ciągłość korespondencji.



Za pomocą fanpage'a Uczelni pracownicy przekazują informacje studentom dotyczące spraw administracyjnych.

Uczelnia stara się systematycznie dostosowywać uczelnianą przestrzeń, jej wyposażenie oraz studiowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością, na podstawie opinii czy sugestii takich osób. W siedzibie uczelni zastosowano następujące rozwiązania architektoniczne i techniczne:

- miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami,
- przystosowane toalety – w projekcie poprawa szczególnie oświetlenia,
- ciągi komunikacyjne wolne od barier i zapewniające przestrzeń manewrową,
- częściowe oznaczenia w alfabecie Braille'a i powiększonym drukiem,
- dostępne wejście dla osób z niepełnosprawnością
- przebudowa i oznakowanie schodów,
- oznakowania szklanych drzwi,
- kontrastowe włączniki i gniazdka – sale korytarze.
- winda - komunikaty głosowe i oznaczenia brajlowskie.

Budynki wyposażone są w podjazdy, poręcze, windy oraz inne udogodnienie znoszące bariery architektoniczne. W budynku na Strzegomskiej 47, na parterze została przygotowana platforma dla osób niepełnosprawnych umożliwiająca wjazd do budynku. W budynku na Strzegomskiej 55 także zamontowano windę. Zajęcia dla grup, do których uczęszczają osoby niepełnosprawne, planowane są w taki sposób, aby ograniczyć konieczność przemieszczania się między salami oraz aby odbywały się one w pomieszczeniach, umożliwiających swobodne poruszanie się na wózku inwalidzkim.

Studenci i pracownicy korzystają z zasobów Biblioteki DSW, obejmujących blisko 94 tys. woluminów (książek, podręczników i czasopism), przy użyciu uniwersalnego modułu obsługi użytkownika, jak i opracowania zbiorów systemu Prolib 2020. W sieci informacyjno-bibliotecznej dostępne są zasoby tradycyjne (drukowane) oraz elektroniczne. Dla czytelników dostępny jest katalog OPAC Integro, zawierający 4 moduły: księgozbiór, czasopisma, kartotekę zagadnieniową oraz katalog bibliograficzny. W katalogu wyszukiwania zintegrowano opcje z dostępem do książek zakupionych w Ibuk Libra.

Biblioteka zapewnia dostęp do zbiorów multimedialnych i elektronicznych dokumentów oraz licencjonowanych baz danych. Biblioteka swój księgozbiór zorganizowała w dostępie wolnym, co oznacza, że czytelnik może samodzielnie poszukiwać potrzebnych pozycji. Jeśli użytkownik posiada dostęp do Internetu, może przeglądać katalog biblioteki i e-źródła z dowolnego miejsca i o każdej porze. W czytelni do dyspozycji studentów jest 45 miejsc do pracy oraz 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, samoobsługowego skanera oraz czasopism w wersji cyfrowej, salę do głośnej nauki i boksy profesorskie. Oprócz gromadzenia i katalogowania zbiorów biblioteka prowadzi szkolenia biblioteczne, praktyki studenckie, gości grupy szkolne i włącza się w działania promujące wiedzę, naukę i czytelnictwo. Dla osób z niepełnosprawnościami znajdują się tam różnego rodzaju udogodnienia, np. powiększalnik tekstu TOPAZ.

Studenci mają dostęp w bibliotece pod hasłem bezpieczeństwo narodowe do 429 pozycji. W ramach otwartego dostępu mogą także korzystać z artykułów czasopisma Wydawnictwa DSW pn. *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego* (<https://rocznikbezpieczenstwa.pl/>). Ponadto Biblioteka DSW umożliwia korzystanie z elektronicznych wielu baz danych dostępnych w sieci uczelnianej (szczegóły **załącznik 2.7** do raportu):



- **EBSCO** to baza danych wydawana przez American Association for the Advancement of Science, w której istnieje 7 baz pełno-tekstowych różnych wydawnictw, książek i innych publikacji np. Academic Search Complete oraz 7 baz bibliograficznych (abstraktowych),
- **CEJSH** (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities; <http://cejsh.icm.edu.pl>) - baza do czasopism, zawiera opisy bibliograficzne i abstrakty artykułów ukazujących się w czechosłowackich, węgierskich, polskich i słowackich czasopismach naukowych. Wybrane czasopisma w otwartym dostępie jako pełnotekstowe pliki PDF. Obejmuje następujące dziedziny: antropologia, archeologia, architektura, sztuka, literatura, ekonomia, edukacja, etnologia, historia, prawo, bibliotekoznawstwo i informacja naukowa, filozofia, nauki polityczne, psychologia, naukoznawstwo, socjologia, teologia
- **Otwórz Książkę** (<http://otworzksiazke.pl/>) - dostęp do współczesnych książek naukowych w postaci elektronicznej. Repozytorium powstało w wyniku projektu "Otwórz książkę", prowadzonego przez Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Uniwersytetu Warszawskiego, w ramach programów Creative Commons Polska oraz Biblioteka Wirtualna Nauki.
- **Directory of Open Access Books (DOAB; <https://www.doabooks.org/>)** oferuje dostęp do pełnych książek naukowych z całego świata. Biuro zarządzające serwisem mieści się w Lund University Libraries (Szwecja). Baza zawiera obecnie ponad 800 publikacji z różnych dziedzin wiedzy.
- **DOAJ (Directory of Open Access Journals; <https://www.doaj.org/>)** repozitorium dokumentów elektronicznych uczelni z całego świata. Zostało opracowane w ramach projektu OpenDOAR przez Uniwersytet w Nottingham (UK) oraz Uniwersytet w Lund (Szwecja). Wyniki wyszukiwania prezentowane są w postaci pełnych tekstów podręczników, prezentacji multimedialnych, notatek odręcznych, streszczeń artykułów czy jedynie rekordów egzemplarza.

W Bibliotece zgromadzono blisko 528 tytułów czasopism (polskich i zagranicznych) prenumerowanych w różnych latach oraz 345 tytuły cyfrowe, 71 e-podręczników. Publikacje pracowników DSW umieszczone są w bazie uczelnianej PUB (pub.dsw.edu.pl) i znajdują Biblioteka wykonuje również dla pracowników, studentów i kursantów tematyczne zestawienia bibliograficzne. Opis zasobów bibliotecznych stanowi załącznik 2.7 do raportu.

Biblioteka DSW umożliwia również pracownikom i studentom współudział w kształtowaniu kolekcji zbiorów bibliotecznych. Zachęca do składania propozycji tytułów książek, z jakich chcieliby korzystać w czytelniach biblioteki. Przy otwieraniu nowych kierunków studiów dyrektor programowy kierunku powinien przygotowywać wykaz niezbędnej literatury, którą należy pozyskać dla Biblioteki.

W celu monitorowania i doskonalenia infrastruktury Uczelni Zarządzeniem Kanclerza 18/2020 określono sposób przeprowadzania inwentaryzacji aktywów i pasywów w Dolnośląskiej Szkole Wyższej z siedzibą we Wrocławiu oraz powołano Komisję Inwentaryzacyjną, co ma za zadanie nadzór nad właściwym wykorzystaniem pomieszczeń będących terenem Uczelni oraz weryfikację przeznaczenia wszystkich pomieszczeń dydaktycznych w uczelni.



Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Kolegium studiów administracyjnych, bezpieczeństwa i technicznych podejmuje starania o zinstytucjonalizowanie współpracy z różnymi instytucjami bezpieczeństwa i administracją porządku publicznego. DSW od lat stara się aktywnie wpływać na propagowanie idei współudziału społeczeństwa w zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym celu podejmowała także współpracę z Komendą Miejską Policji wspólnie przygotowując film edukacyjny „Kolekcja Zagrożeń”, będący jednym z elementów działań profilaktycznych Komendy Miejskiej. Przedstawiciele Komendy uczestniczyli także w charakterze prelegentów w czterech edycjach warsztatów dla młodzieży szkolnej, nauczycieli i opiekunów pn. „Młodzież wobec współczesnych zagrożeń” oraz w przygotowaniu dwóch edycji poradnika dla nauczycieli pt. „Bezpieczna młodzież. Poradnik dla nauczycieli” (Wrocław 2010) i „Edukacja dla bezpieczeństwa. Poradnik dla nauczycieli” (Gdynia 2018). Uczelnia ceni sobie tę współpracę i podjęła działania mające na celu nadanie jej szerszego wymiaru, zwłaszcza że od wielu lat kształcimy na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. W programie studiów na tych zgodnie opinia Komendy Głównej Policji (umowa z 2011) uwzględniono aspekty bezpieczeństwa społeczności lokalnych, przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym, przygotować absolwentów do funkcjonowania w systemie bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem poziomu powiatu i gminy oraz pracy w administracji rządowej i samorządowej ze szczególnym uwzględnieniem podsystemu pozamilitarnego. W przypadku podjęcia formalnej współpracy pozwoli Kierownictwu Komendy Miejskiej Policji na uzyskanie wpływu na program kształcenia i przygotowania potencjalnych funkcjonariuszy do działania według obowiązujących procedur. Umożliwi także propagowanie idei funkcjonowania Policji wśród młodzieży studenckiej, co także może przełożyć się na wzrost zainteresowania podjęciem służby. Ponadto pozwoli także Kierownictwu Komendy Policji na uzyskanie wpływu na tworzenie, monitorowanie oraz weryfikacje procesu kształcenia oraz dostosowanie go do specyfiki funkcjonowania Policji na terenie województwa dolnośląskiego. Zaś współudział Komendy Miejskiej Policji w wybranych wykładach, zajęciach, warsztatach, prelekcjach, prezentacjach i spotkaniach informacyjnych, które są organizowane w Uczelni umożliwi rozszerzenie działań edukacyjnych Komendy Miejskiej Policji w zakresie kształtowania postaw dbałości o bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz zwiększenie praktyczności i przygotowania studentów do zawodów związanych z bezpieczeństwem państwa. Działania zmierzające do podpisania porozumienia są aktualnie procedowane, jednakże z uwagi na zagrożenie COVID-19, możliwości negocjacji osobistych są utrudnione.

W 2020 r. podpisano porozumienie z 16 Dolnośląską Brygadą Obrony Terytorialnej. Zgodnie z tą umową uzyskano akceptację Dowództwa Wojsk Obrony Terytorialnej planu współpracy jednostki wojskowej z DSW na rok 2021. Dowództwo wykazuje duże zainteresowanie wspólnymi działaniami czego wyrazem jest ich pozytywna opinia na temat programu specjalności obrona terytorialna i ochrona ludności wyrażona podpisaniem porozumienia o współpracy na kierunku. Żołnierze obrony terytorialnej będą kolejnym semestrze prowadzili zajęcia dydaktyczne w DSW. Ponadto reprezentant 16 DBOT brał udział w Targach Pracy w DSW pod nazwą Week4Work, które odbyły się 9 grudnia 2020 r. Przedstawiciel był obecny w wydarzeniu głównym, gdzie odpowiadał na pytania w ramach dwóch paneli dyskusyjnych: *Rynek pracodawcy a rynek pracownika - jakie kompetencje są uniwersalną wartością na zmieniającym się rynku pracy* oraz *Nauka i praca w czasach pandemii*.

W zakresie organizacji konferencji czy wspólnych działań naukowych oraz prowadzenia zajęć i przyjmowania studentów na praktyki kadra prowadząca zajęcia od wielu lat współpracuje z Urzędem



Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Współpraca ta zaowocowała ona podpisaniem w 2020 r. porozumienia o współpracy. Zakłada ono aktywny udział Województwa w kształtowaniu programu studiów na ocenianym kierunku, udział w Radach Programowych Kierunku, deklarację przyjmowania studentów na praktyki zawodowe itp. Efektem zawartego porozumienia ma być także wspólna publikacja naukowa dotycząca bezpieczeństwa rozwoju województwa dolnośląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa finansów publicznych, bezpieczeństwa ekologicznego, bezpieczeństwa komunikacyjnego. Publikacja ma się ukazać w 2021 r.

W 2016 r. podpisano porozumienie z firmą Audyt Bezpieczeństwo Informacja Consulting Jarosław Feliński, czego efektem była współpraca związana z opracowaniem programu specjalistycznych studiów podyplomowych pn. Administrator Bezpieczeństwa Informacji, a następnie Inspektor Ochrony Danych Osobowych na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W 2017 r. podpisano umowę o współpracy ze Stowarzyszeniem Inspektorów Ochrony Danych Osobowych w zakresie ochrony prywatności i danych osobowych oraz współpracy i wymiany doświadczeń. Efektem porozumienia była aktualizacja programu studiów podyplomowych, nowy moduł kształcenia specjalnościowego (zarządzanie bezpieczeństwem informacji) i wspólna konferencja w 2018 r. pn. *RODO final countdown – nowa jakość w ochronie danych*.

W 2017 r. podpisano porozumienie z Jednostką Strzelecką 3026, Związek Strzelecki "Strzelec" Organizacja Społeczno-Wychowawcza, której celem była współpraca na kierunku bezpieczeństwo narodowe i współudział w wydarzeniach organizowanych przez strony oraz umożliwienie związkowi korzystania z sal dydaktycznych Uczelni.

W 2014 r. podpisano porozumienie z Cichy Fight & Tactics Group Consulting obejmujące wzajemne działania z zakresu aktywnej edukacji, działań promocyjno-informacyjnych z nauk o bezpieczeństwie, konsultacje, szkolenia biznesowe, warsztaty. Efektem współpracy był przeprowadzony w 2015 r. wykład otwarty pt. Active Shooter - szalenciez z bronią w miejscach publicznych wraz z pozoracją działań napastnika, a następnie w 2017 r. udział w konferencji naukowej nt. „Młodzież wobec współczesnych zagrożeń. Terroryzm i sytuacje zakładnicze”.

W 2010 r. podpisano umowę z Portem Lotniczym Wrocław S.A. obejmującą m.in. stworzenie i realizację specjalności zarządzanie bezpieczeństwem lotnictwa cywilnego oraz realizację staży i praktyk. Dolnośląska Szkoła Wyższa zawarła szereg innych porozumień o podobnym zakresie nie omówionych w raporcie.

Ważnym elementem współpracy z pracodawcami jest opisywane w innych fragmentach raportu **Biuro Karier i Praktyk DSW**. Jego zadaniem jest tworzenie i uaktualnianie bazy podmiotów oferujących zarówno miejsca praktyk, jak i pracy dla studentów, a także podtrzymywanie i rozwijanie kontaktów w ramach przyszłych projektów rozwojowych. Biuro Karier i Praktyk proponuje pracodawcom różne formy współpracy oprócz powyżej opisanych, m.in. **program mentoringowy** realizowany przez pracodawcę ze studentem, możliwość organizowania staży zawodowych, **możliwość objęcia patronatem kierunku, bądź specjalności studiów**, a także pośrednictwo pracy.

Dolnośląska Szkoła Wyższa aktywnie współpracuje z otoczeniem gospodarczo-społecznym. W ramach **współpracy z podmiotami przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe** otrzymujemy informację zwrotną w postaci opinii o praktykach studentów, nt. regulaminu praktyk i procedur rozliczania. Przyczyniają się one do rozwijania i doskonalenia tego aspektu programu kształcenia. Do wglądu jest lista podmiotów, z którymi Kolegium współpracuje w ramach praktyk zawodowych. Rolą Opiekuna Praktyk jest wychwytywanie potencjału skupionego w różnych formach pracy zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem kooperacji ze służbami mundurowymi, a także instytucjami



i podmiotami gospodarczymi związanymi z rynkiem ochrony osób i mienia, placówkami ochrony zdrowia. Pracodawcy, dysponujący profesjonalistami z dużym doświadczeniem zawodowym są także **źródłem nieetatowej kadry wykładowców**, która może obsługiwać część przedmiotów specjalnościowych.

Ważnym elementem współpracy z pracodawcami jest opisywane w innych fragmentach raportu **Biuro Karier i Praktyk DSW**. Jego zadaniem jest tworzenie i uaktualnianie bazy podmiotów oferujących zarówno miejsca praktyk, jak i pracy dla studentów, a także podtrzymywanie i rozwijanie kontaktów w ramach przyszłych projektów rozwojowych. Biuro Karier i Praktyk proponuje pracodawcom różne formy współpracy oprócz powyżej opisanych, m.in. **program mentoringowy** realizowany przez Pracodawcę ze studentem, możliwość organizowania staży zawodowych, **możliwość objęcia patronatem kierunku bądź specjalności studiów**, a także pośrednictwo pracy.

Współpracę z interesariuszami można postrzegać poprzez pryzmat możliwości **tworzenia nowych specjalności w ramach kierunku bezpieczeństwo narodowe**. Dzieje się to po głębokiej analizie rynku i konsultacjach z kadrą etatową oraz z potencjalnymi pracodawcami, którzy zgłaszają przynajmniej ogólne zakresy oczekiwań kompetencji i umiejętności od potencjalnych absolwentów, mogących stać się ich pracownikami. Pracodawcy mogą też sugerować aktualizacje programów związane z wprowadzaniem w ich instytucjach/służbach nowych technologii/procedur. W tym celu odbywają się Rady Programowe Kierunku. Przykładem tego rodzaju współpracy może być specjalność Zarządzanie Bezpieczeństwem Lotnictwa Cywilnego, która realizowana była przy współudziale Portu Lotniczego Wrocław S.A. (umowa z 2010 r.) oraz obrona terytorialna i ochrona ludności przy współudziale 16 Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Nad konferencjami organizowanymi przez zespół Kolegium **patronaty** obejmowali Kurator Oświaty, Prezydent Miasta oraz Marszałek Województwa.

W Dolnośląskiej Szkole Wyższej działa także **Konsultacyjna Rada Pracodawców (KRP)**. Pełni ona funkcje doradcze w realizacji celów statutowych DSW jako uczelni społecznie zaangażowanej. KRP wyraża opinie i zgłasza projekty modyfikacji, uzupełnienia programów kształcenia jakości kształcenia w DSW oraz uczestniczy w przepływie informacji między środowiskiem pracodawców a Rektorem DSW. KRP jest ciałem doradczym Rektora DSW między innymi w obszarach: oferty dydaktycznej, promocji kierunków kształcenia DSW, polityki stypendialnej, konkursowej dla wyróżniających się studentów, budowania więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizacji i przebiegu kształcenia, a szczególnie w obszarze zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz potwierdzania uzyskiwanych kwalifikacji w zakresie obowiązujących aktów prawnych, monitorowania karier zawodowych absolwentów i potrzeb rynku pracy, współpracy ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi DSW. Członkami Rady są przedstawiciele obszaru bezpieczeństwo i administracja porządku publicznego.

Od 2017 r. DSW jest **sygnatariuszem Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni**. Inicjatywa koordynowana jest przez grupę roboczą przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR). DSW partycypuje w spotkaniach grupy (webinaria: *Społeczna odpowiedzialność uczelni po pandemii* z 20.11.2020; *Społeczna odpowiedzialność uczelni a pandemia koronawirusa* z 30.VI.2020), które są inspiracją do nowych działań prorozwojowych. Przykłady dobrych praktyk rozwijanych w DSW w związku z pandemią Covid-19 zostaną opublikowane przez MFiRR w **Katalogu Dobrych Praktyk za 2020 r.** (publikacja w druku, data ukazania się 12.2020). W ramach współpracy ze studentami uczelni wypracowany został przez nich plakat „Zd@Ina DSW”, obejmujący część z wielu inicjatyw podjętych w uczelni w trakcie trwania pandemii (za okres III-VII.2020). Działania te dostrzeżone zostały przez



Prezydenta Miasta Wrocławia, który skierował **list gratulacyjny** na ręce Rektora DSW (załącznik 2.12 do raportu).

Nie bez znaczenia **kształtowanie przez kadrę kierunku oblicza środowiska akademickiego i oświatowego Wrocławia**. Przedstawiciele Kolegium są obecni jako **eksperci i konsultanci w pracach lokalnej i krajowej administracji publicznej**. Prof. E. Czapiewski jest członkiem rady Ośrodka Studiów Wschodnich, a w roli pełnomocnika Marszałka ds. Współpracy ds. uczelni wyższych promuje współpracę władz samorządowych województwa z ośrodkami akademickimi. Prof. T. Balbus ściśle współpracuje jako ekspert z ABW, a jako naczelnik wydziału edukacji wrocławskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi. Warto także wspomnieć oddziaływanie kadry Kolegium na środowisko nauczycieli wiedzy o społeczeństwie i historii w ramach organizowanej przez 10 lat do 2019 r. Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, która obejmowała ponad 100 placówek oświatowych w całym regionie Dolnego Śląska. Dr hab. H. Wyligąła jako Pełnomocnik Rektora ds. Upowszechniania reprezentuje uczelnię w jury konkursu Wrocławska Magnolia oraz konsultowała również *Strategię rozwoju innowacyjności regionu* czy też *Program edukacji ekologicznej miasta Wrocławia*. Dr Iwona Ładysz była współautorką przygotowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego raportu pt. *Monitoring kontekstowy Inteligentnych Specjalizacji Dolnego Śląska* (Wrocław 2018) oraz opracowań dla Dolnośląskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu. Prof. P. Mickiewicz jest ekspertem Ministerstwa Obrony Narodowej, Portu Morskiego w Gdyni, prowadzi szkolenia eksperckie i edukacyjne dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Przedsiębiorstwa Lasy Państwowe.

Etatowa kadra kierunku (dr I. Ładysz, dr E. Kuczma, dr hab. H. Wyligąła) dysponuje także **doświadczeniem biznesowym** różnych branż (bankowość, statystyka publiczna, zarządzanie projektami, handel międzynarodowy), co sprzyja zorientowanemu na rynek kształtowaniu oferty edukacyjnej i nawiązywaniu profesjonalnej współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dwoje pracowników (dr B. Węgliński, dr hab. H. Wyligąła) angażują się również we **współpracę z organizacjami pozarządowymi** (Fundacja Cairos, Fundacja - Instytut na Rzecz Ekorozwoju, Fundacja Imago, Klub Kibiców Niepełnosprawnych), co pozwala organizować wspólne projekty i aktywizować społeczność akademicką, np. na polu charytatywnym.



Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Dolnośląska Szkoła Wyższa w okresie realizacji *Strategii DSW na lata 2019-2021* ma za zadanie zadaniach związanych z umiędzynarodowieniem w zakresie poszerzania współpracy z ośrodkami spoza Polski przez wymianę akademicką, współpracę studentów i pracowników uczelni, zarówno badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych, jak i administracyjnych.

Umiędzynarodowienie stanowi ważny element procesu kształcenia i rozwoju kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia. Działania w tym zakresie dotyczą zarówno kadry kierunku, jak i studentów.

W odniesieniu do kadry kierunku realizowane są następujące działania dążące do umiędzynarodowienia procesu kształcenia:

1. Regularny udział kadry kierunku w zajęciach dydaktycznych za granicą w ramach programu Erasmus+, zgodnie z poniższą tabelą. W latach 2016-2020 odbyło się 10 wyjazdów, około 2 rocznie.

Tabela 3 Wyjazdy zagraniczne kadry kierunku BN w celu prowadzenia zajęć anglojęzycznych

Rok akademicki	Wyjazdy stypendialne pracowników kierunku bezpieczeństwo narodowe
2019/2020	2 wyjazdy zaplanowane do realizacji wiosną i latem 2020: Dr Helena Wyligała i dr Bogusław Węgliński nie odbyły się z powodu pandemii COVID19 i zakazu wyjazdów ogłoszonego przez władze Uczelni w marcu 2020. Realizacja tych mobilności została przesunięta na wiosnę/lato 2021.
2018/2019	1 wyjazd: – Dr Bogusław Węgliński: University of National and World Economy, Sofia. – Dodatkowo: 2 planowane wyjazdy dr Aleksandry Moroskiej-Bonkiewicz do realizacji wiosną 2019 nie doszły do skutku z powodu zmiany miejsca zatrudnienia.
2017/2018	3 wyjazdy łącznie: – Dr Aleksandra Moroska-Bonkiewicz: Europa Universität Viadrina Frankfurt (Oder), – Dr Aleksandra Moroska-Bonkiewicz: University of Roskilde – Dr Helena Wyligała: Universität der Bundeswehr Hamburg
2016/2017	4 wyjazdy łącznie: – Dr Aleksandra Moroska -Bonkiewicz: Europa Universität Viadrina Frankfurt (Oder), – Dr Helena Wyligała: Lusofhona University Lizbona (2016) – Dr Bogusław Węgliński: Masaryk University Brno (2017), – Dr Bogusław Węgliński: Universitat de Autonomia Barcelona (2016)

Sytuacja w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021, w tym brak określonych jasno terminów szczepień ochronnych, nie pozwala na razie określenie realnych planów wyjazdów kadry w bieżącym roku akademickim. Zgłoszone wyjazdy w programie Erasmus+ powinny zostać zrealizowane po ustaniu pandemii i otwarciu się uczelni partnerskich.

2. Udział kadry kierunku w międzynarodowych, certyfikowanych szkoleniach z zakresu nowoczesnych metod dydaktycznych. W 2019 r. dwóch pracowników: dr Bogusław Węgliński oraz dr hab. Helena Wyligała uczestniczyli w wielotygodniowym anglojęzycznym kursie Master of Didactics w Wielkiej Brytanii i Holandii, dotyczącym nowoczesnych metod dydaktycznych oraz tutoringów akademickiego.



3. Prowadzenie przez kadrę kierunku zajęć w j. angielskim dla studentów zagranicznych przyjeżdżających na wymiany międzynarodowe, w tym Erasmus+, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 4 Zajęcia anglojęzyczne prowadzone przez kadrę kierunku

semestr	Nazwa przedmiotu (wykładowca)	Imię i nazwisko + afiliacja studenta
sem. letni 2020	Migration Management in Europe (dr hab. Helena Wyligąła)	Anežka Konvalinová, Masaryk University, CZ Maria Elena Fernandez Rodriguez, University of Cordoba, ES
	Political and Social Sciences Project (dr hab. Helena Wyligąła)	Anežka Konvalinová, Masaryk University, CZ
sem. letni 2018	Research and Writing in Political Science (dr Aleksandra Moroska-Bonkiewicz)	Hristina Petrova Popova, University of National and World Economy, BG Zeynep Sila Demircioglu, Ankara University, TR Saadet Cömlekcioglu, Ankara University, TR Roxana-Dorina Crihana, National University of Political Studies and Public Administration, Rumunia, RO
sem. letni 2016	European Union Security and its Challenges (mgr Cem Yalcin, Turcja)	Chapsi Panagiota, Panteion University of Social and Political Science, GR Dicheva Denisa, University of National and World Economy, BG
	Grand Strategy for Information Age National and International Security (dr Jerzy Dereń)	Drozenová Daniela, Masaryk University, CZ Gudima Daniela, Babes-Bolyai University of Cluj-Napoca, RO
	Migration Management in the European Union (dr Helena Wyligąła)	Revenco Madalina, Babes-Bolyai University of Cluj-Napoca, RO
	Democracies Facing Populism and Extremism (dr Aleksandra Moroska-Bonkiewicz)	Demir Revşan, Ankara University, TR
	Strategic Analysis of International Security (dr hab. prof. DSW Piotr Daniluk)	

4. Wymianę dobrych praktyk oraz know-how z uczelniami zagranicznymi, zwłaszcza Baltic Defence College w Tartu w Estonii (dr hab. Zdzisław Śliwa, dr hab. Helena Wyligąła) oraz Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (dr Aleksandra Moroska-Bonkiewicz, dr hab. Helena Wyligąła) oraz Akademią Dyplomatyczną w Moskwie (dr hab. Kazimierz Kraj).
5. Oferowanie w ramach współpracy uczelni z otoczeniem społecznym wykładów otwartych. W tym zakresie w latach 2016-2018 realizowano współpracę z Council of International Educational Exchange z Berlina jako wykłady dla amerykańskich studentów w ramach ich wizyt studyjnych we Wrocławiu: w 2017 i 2018: *Populism in XXI century. Necessary correction or threat to liberal democracy?*; w 2016: *Adaptation to Climate Change in Poland: Gap or Challenge for Security Policy*.
6. Udział kadry w otwartych wykładach dla studentów i kadry podczas wyjazdów badawczych oraz bieżącej współpracy międzynarodowej, np.: 2018: wykład i warsztaty dla Friedrich-Ebert-Stiftung, Landesbüro Mecklenburg-Vorpommern nt. *Rechtspopulismus in Europa – Ursachen*,



Ausprägungsformen, Effekte; 2017: prowadzenie zajęć ze studentami i wykład dla pracowników w j. rosyjskim i polskim w Akademii Dyplomatycznej MSZ Rosji w Moskwie.

7. Szkolenia kadry w ramach procesów wewnętrznych i oferty zewnętrznej:
- dr hab. Helena Wyligała w listopadzie 2019 r. brała udział w 5-dniowej wizycie studyjnej na Uniwersytecie w Helsinkach (Centre for Continuing Education HY+) w ramach programu MNiSW „Liderzy w zarządzaniu uczelnią”, której celem było poprawienie kompetencji zarządczych w zakresie internacjonalizacji, rozwoju nowych metod edukacyjnych i kompetencji studentów;
 - dr Iwona Ładysz jako prodziekan ds. kształcenia bierze regularny udział w spotkaniach kadry menadżerskiej DSW, gdzie sprawy umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego stanowią ważny element rozwoju;
 - dr hab. Helena Wyligała bierze udział w działaniach uczelni w związku z zainicjowanym procesem uzyskania przez DSW międzynarodowej akredytacji EURASHE oraz EUA, a także przygotowaniem do partycypacji uczelni w międzynarodowym rankingu Green Metrics Universities.

W odniesieniu do studentów kierunku realizowane są następujące działania dążące do umiędzynarodowienia procesu kształcenia:

- 1) Przygotowano bogatą ofertę mobilności międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe mogą wybrać miejsce swojego wyjazdu stypendialnego wśród 20 spośród 100 uczelni partnerskich DSW. Lista kierunkowych uczelni partnerskich, z którymi DSW ma podpisane umowy dwustronne dla nauk o bezpieczeństwie i nauk o polityce i administracji (**załącznik 2.13 do raportu**).
- 2) Istotną rolę instytucjonalną i praktyczną w umiędzynarodowieniu procesu kształcenia pełni Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej DSW, które wspiera kierunek w zakresie rekrutacji studentów zagranicznych na zajęcia oferowane przez pracowników kierunku.
- 3) Celem wzmocnienia współpracy z przyjeżdżającymi studentami zagranicznymi oraz studentami bezpieczeństwa narodowego wyjeżdżającymi na wymianę do uczelni partnerskich DSW od 2019 r. powołano koordynator programu - pełnomocnik Dziekana WSS w sprawie Programu Erasmus+ (dr hab. Helena Wyligała).
- 4) Istnieje możliwość włączenia studentów zagranicznych przebywających na stypendiach Erasmus+ do współpracy przy projektach Koła Naukowego Paradygmat, jednak z uwagi na brak studentów dziennych oraz zasadniczo brak studentów zagranicznych na kierunku koncepcja ta nie została jeszcze zrealizowana.
- 5) Plany zespołu Kolegium obejmują zwiększenie rekrutacji studentów obcojęzycznych, zwłaszcza pochodzenia ukraińskiego. Potencjał dydaktyczny kadry obejmuje możliwość prowadzenia zajęć w j. angielskim, jak i rosyjskim (prof. Edward Czapiewski). czy ukraińskim - przy wsparciu byłych pracowników kierunku, prowadzących zajęcia na zlecenie (dr Dorota Kaźmierczak-Pec).

Specyfika programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe zakłada pogłębienie przez studentów wiedzy z zakresów, które odnoszą się w swojej treści do bezpieczeństwa międzynarodowego i które umożliwiają wprowadzanie do zajęć obcojęzycznych materiałów i pomocy dydaktycznych:



Zakres wiedzy i umiejętności studenta	Przedmiot
uwarunkowania historyczne polityk bezpieczeństwa i różnych rodzajów bezpieczeństwa: społecznego, ekonomicznego, politycznego i ekologicznego.	Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa Regionalizacja i instytucjonalizacja bezpieczeństwa Strategiczne środowisko bezpieczeństwa Bezpieczeństwo ekologiczne Uwarunkowania i objawy patologii i zagrożeń społecznych współczesnego świata
praktyczne zastosowanie nurtów teoretycznych i terminologii używanej w naukach o bezpieczeństwie	Metodologia badań bezpieczeństwa Seminarium dyplomowe
reguły i rozwiązania organizacyjne dotyczące sposobu funkcjonowania organizacji, instytucji i struktur formalnych i nieformalnych	Instrumenty i mechanizmy reagowania kryzysowego Unii Europejskiej System zarządzania kryzysowego w Polsce i świecie Regionalizacja i instytucjonalizacja bezpieczeństwa Międzynarodowe stosunki ekonomiczne a bezpieczeństwo ekonomiczne państwa
przepisów prawa i zasad regulujących funkcjonowanie systemów i podsystemów bezpieczeństwa	Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa Instrumenty i mechanizmy reagowania kryzysowego Unii Europejskiej System zarządzania kryzysowego w Polsce i świecie Międzynarodowe stosunki ekonomiczne a bezpieczeństwo ekonomiczne państwa Krajowe i międzynarodowe regulacje prawne ochrony danych Prewencja w systemie bezpieczeństwa publicznego i powszechnego Bezpieczeństwo ekologiczne
znajomość języków obcych z uwzględnieniem słownictwa specjalistycznego właściwego dla kierunku bezpieczeństwo narodowe	

Wskazane wyżej wszystkie pola pokrywa w pełni praca ze studentem podczas seminarium dyplomowego, w ramach którego studenci wykorzystują obcojęzyczne opracowania, dokumenty, statystyki, wywiady, filmy itp. Warto także wskazać, że w ramach przedmiotów omawiane są zagadnienia dotyczące Unii Europejskiej, NATO oraz ONZ czy OBWE. Stanowi to aspekt zachęcający studentów do uwzględniania szerszego spojrzenia na bezpieczeństwo narodowe – z uwzględnieniem otoczenia międzynarodowego.

W ramach realizowanych zajęć na kierunku pracownicy przedstawiają najnowszą wiedzę pozyskiwaną w trakcie własnych badań naukowych oraz udziału w konferencjach. Te zaś, zwłaszcza organizowane przez pracowników Kolegium, stanowią dla studentów okazję do wysłuchania wykładów gości zagranicznych. Przykładem może być udział gości z Rosji w konferencji organizowanej w 2017 r. nt. bezpieczeństwa międzynarodowego. Ponadto studenci mają okazję wysłuchać wykładów otwartych organizowanych w DSW. W 2018 r. na zaproszenie dra hab. Kazimierza Kraja wykład nt. służb specjalnych Rosji wygłosił dr Siergiej Mironienko. Wykład tłumaczony był konsekwentnie przez pracownika.



W ramach Kolegium do 2016 r. oferowany był anglojęzyczny program studiów: *Security Studies* dla studentów zagranicznych. Reaktywacja tego programu jest w centrum uwagi pracowników Kolegium oraz Biura Międzynarodowej Wymiany Akademickiej, które prowadzi rekrutację. Pewnym symptomem nowych możliwości, które kształtują się po zmianach organizacyjnych w uczelni (2018-2019), jest zainteresowanie wyrażane przez studentów Erasmus+ proponowanymi anglojęzycznymi zajęciami kierunkowymi. Również wyjazdy naszych wykładowców powinny przełożyć się na zainteresowanie studentów przyjazdem na studia do DSW. Działanie w zakresie wzmocnienia oferty dydaktycznej w j. angielskim przerwała w marcu 2020 r. pandemia Covid-19.

Uczenie się języka angielskiego podczas zajęć oferowanych na kierunku stanowi więc zachętę dla studentów do pogłębiania w praktyce własnej wiedzy i poszerzania horyzontów w zakresie studiowania oraz własnego rozwoju. Uczelnia oferuje studentom (a także wykładowcom) korzystne cenowo letnie, intensywne 3-tyg. kursy języka angielskiego z native speaker'ami ze Stanów Zjednoczonych oraz możliwość podejścia do certyfikowanego egzaminu Pearsons z j. angielskiego w ramach Pracowni Kształcenia Językowego.

W ramach akcji „**Mobilność edukacyjna**” studenci wszystkich typów i rodzajów studiów, którzy chcą zrealizować za granicą część swoich studiów lub praktykę zawodową mogą wziąć udział w programie **Erasmus+**. Dzięki niemu studenci, absolwenci, doktoranci i pracownicy kierunku korzystają z edukacyjnych wyjazdów zagranicznych i rozwijają umiejętności w ramach studiów czy praktyk. Na studiach II stopnia studenci mogą wykorzystać do 12 miesięcy na realizację programu studiów czy praktyk zagranicznych, zaś absolwenci objęci są programem praktyk zagranicznych do roku czasu od daty zakończenia studiów

Realizacją wyjazdów w ramach programu Erasmus+ zajmuje się **Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej (BMWA)**. Szczegółową procedurę rekrutacji i organizacji wyjazdów w ramach Erasmus+ określają Zasady Rekrutacji i organizacji wyjazdów stypendialnych na studia w ramach programu ERASMUS+ Akcja1: Mobilność edukacyjna w roku akademickim 2019/2020 (Zarządzenie Rektora 25/2019). DSW aktualnie ma podpisanych około **100 umów partnerskich** z uczelniami z Europy i spoza niej; łącznie na terenie 24. państw: Unii Europejskiej, krajów EFTA i Turcji. Uczelnia wspiera także studentów z grup defaworyzowanych, niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, którzy chcą skorzystać z szansy udziału w programie Erasmus+ - poprzez stypendia oferowane tej grupie studentów w ramach projektu Europejskiego Funduszu Społecznego (PO WER). Celem tego projektu jest wzmocnienie kompetencji zawodowych i kluczowych osób z wykorzystaniem programów mobilności ponadnarodowej. Ze względu na to, że studia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe realizowane były w ostatnich latach w formie studiów niestacjonarnych, wiąże się z tym nieco inna charakterystyka grupy studenckiej. Studenci ci są już w zdecydowanej większości aktywni zawodowo, bardzo często mają też uregulowaną sytuację rodzinną. Z tego względu semestralny wyjazd w ramach programu Erasmus+ nie jest dla nich łatwy do wykonania. Z doświadczenia wiemy, że zdecydowana większość uczestników tego rodzaju programów stanowią studenci trybu stacjonarnego.

Niezmiennie studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe są zachęceni do udziału w wymianie międzynarodowej, aczkolwiek tryb niestacjonarny studiów, zobowiązania zawodowe i rodzinne nie sprzyjają decyzjom o dłuższych wyjazdach zagranicznych. Wzmocnienie multiplikacji oferty aktywizującej studentów w wymiarze międzynarodowym również nie przynosi większych sukcesów. Ogłoszenie z listopada 2020 r. o możliwości partycypacji w polsko-niemieckim badawczym projekcie



naukowym połączonym z wyjazdem studyjnym do Warszawy i Berlina nie spotkało się z zainteresowaniem studentów kierunku, podobnie jak rozpowszechniana w 2018 r. informacja o udziale w Europejskim Korpusie Solidarnościowym. W zakresie wzmocnienia wątku oferowania ogłoszeń aktywizujących studentów prace wdrożeniowe prowadzi Biuro Karier i Praktyk. Chcemy wykorzystać także niekiedy bardzo bogate doświadczenia naszych studentów (np. z misji wojskowych czy policyjnych za granicą, udziału w ćwiczeniach międzynarodowych) do promocji najwybitniejszych i zaangażowanych studentów w ramach naszej społeczności akademickiej.

Opisana wyżej specyfika prowadzenia zajęć na kierunku bezpieczeństwo narodowe, w trybie niestacjonarnym, nie sprzyjała zainteresowaniu i organizacji **wizyt zagranicznych wykładowców**. Należy podkreślić też, iż DSW rywalizuje w tym zakresie z 5 innymi uczelniami publicznymi w regionie. Studenci mają jednak możliwość uczestnictwa w spotkaniach z wykładowcami przyjeżdżającymi w celu prowadzenia zajęć na innych kierunkach studiów w DSW. W 2019 roku studenci mogli się spotkać się choćby z prof. Anniką Sehl z Uniwersytetu Bundeswehry z Monachium. Na początek kwietnia 2020 r. planowany był przyjazd w ramach programu Erasmus+ prof. Vita Hlouska z partnerskiego uniwersytetu im. Masaryka w Brnie. Nie doszedł on do skutku z uwagi na wybuch pandemii i lockdown.

Monitorowanie umiędzynarodowienia programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest ważnym aspektem podnoszenia jakości kształcenia. Zadanie to realizowane jest w szerszej skali - ramach procesów podnoszenia jakości dydaktyki w uczelni, a także mniejszej – w ramach planów rozwoju dydaktyki w Kolegium i jego kadry. Ważną rolę w zakresie monitoringu pełni Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej, nierzadko inicjując i zachęcając wykładowców do wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus+, czy też zachęcając do składania nowej oferty prowadzonych zajęć z zakresu nauk o bezpieczeństwie i nauk o polityce i administracji dla studentów przyjeżdżających i rekrutowanych poza programem Erasmus+. Biuro dysponuje przeglądem możliwości rekrutacyjnych studentów zagranicznych, stąd też praktykowana jest ścisła jego współpraca dyrektorem programowym kierunku. Wsparciem w zakresie obsługi studentów wyjeżdżających na stypendia Erasmus+ służy wydziałowy pełnomocnik Dziekana (Zarządzenie Dziekana WSS nr 29/2020), którego rolą jest opiniowanie wniosków wyjazdowych pracowników, jak też bieżące kontakty i opieka nad realizacją programu studiów przez wyjeżdżającego studenta i jego rozliczenie po powrocie z zagranicy. Działania monitorujące umiędzynarodowienie wykonywane są z reguły jesienią każdego roku akademickiego, gdy stabilizuje się lub zakończony jest proces rekrutacyjny w odniesieniu do studentów, jak i wykładowców. W razie stwierdzenia problemów informowany jest Dziekan WSS oraz Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej. Kwestie rozliczania zajęć w ramach wyjazdów z programu Erasmus reguluje Zarządzenie Rektora nr 25/2019.

Jeśli chodzi o **doskonalenie warunków sprzyjających podnoszeniu stopnia umiędzynarodowienia** to podejmowanych jest wiele działań, począwszy od wsparcia instytucjonalnego (oferta kursów doszkalających w ramach rekrutacji wew. np. *Master of Didactics*, wyjazdy z programu Erasmus+, wsparcie w zakresie przygotowania wniosków grantowych do NCN i NCBiR przez Biuro Projektów, czy też publikowania międzynarodowego przez Biuro Nauki), poprzez wymianę doświadczeń i know-how, możliwość wsparcia w postaci zniżek pensum dla osób realizujących projekty, kończąc na własnych działaniach wykładowców w zakresie starania się o stypendia zagraniczne czy staże. W uczelni



proponowane są także inne formy pozwalające zwiększyć stopień umiędzynarodowienia, np. zachęcanie do nawiązywania relacji dwustronnych w celu przygotowywania partnerstw z uczelniami i kierunkami za granicą (zebrania informacyjne, wysyłana korespondencja do pracowników), współpraca z podmiotami otoczenia zewnętrznego w ramach ciał doradczych (Rada Konsultacyjna DSW) lub certyfikujących (EURASHE, EUA), multiplikacja ofert stypendialnych i projektowych przez liderów kolegiów oraz kadrę najwyższego szczebla, jak też tradycyjnie – seminaria, konferencje, programy doktoranckie, w których ramach zachodzi umiędzynarodowienie. Pomysły związane ze zwiększaniem umiędzynarodowienia kierunku zgłaszane są menadżerowi kierunku, dziekanowi oraz władzom uczelni. Kwestia ta obejmuje także zwiększanie umiędzynarodowienia wydawanego przez kadrę periodyku *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego* (recenzje zagraniczne, członkowie Rady Naukowej).

W rezultacie umiędzynarodowienia wykładowcy oferujący zajęcia anglojęzyczne przygotowują karty przedmiotów, które stanowią bazę do kontynuacji lub modyfikacji oferty, czy też kształtowania nowych propozycji edukacyjnych. Przygotowanie do zajęć anglojęzycznych może zachęcać wykładowcę do przygotowania artykułu/skryptu w języku obcym, ale także do przeglądu najnowszej literatury obcojęzycznej danego przedmiotu. W tym zakresie wykorzystywane są elektroniczne bazy danych oraz zasoby własne wykładowców budowane w trakcie wyjazdów zagranicznych, poprzez kontakty z kolegami z innych uczelni za granicą, jak też istnieje możliwość zlecenia zakupu pozycji książkowych do Biblioteki DSW (obecnie istnieje dział publikacji obcojęzycznych).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Studenci Dolnośląskiej Szkoły Wyższej mogą liczyć na wsparcie ze strony uczelni w następujących obszarach:

- obsługa administracyjna, wsparcie dydaktyczne, naukowe i organizacyjne ze strony nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne,
- wsparcie o charakterze organizacyjnym,
- wsparcie o charakterze finansowym,
- rozwiązania regulacyjne i strukturalne, organizacyjno-techniczne oraz architektoniczne i techniczne,
- we wchodzeniu na rynek pracy (Biuro Karier i Praktyk) lub kontynuowaniu edukacji, szczególnie dzięki szerokiej ofercie studiów uzupełniających magisterskich, podyplomowych oraz doktoranckich.
- wsparcie studentów w procesie uczenia się,
- Akademia Umiejętności dla Studenta,
- wsparcie krajowej i międzynarodowej mobilności dzięki licznym umowom bilateralnym oraz aktywności wydziałowego koordynatora programu Erasmus+, który promuje coroczne wyjazdy studentów do uczelni zagranicznych, informuje o ich warunkach oraz sprawuje opiekę nad studentami zarówno w czasie organizowania wyjazdów, jak i po powrocie studentów na Wydział (szerzej kryterium 7 raportu) oraz możliwość uczestnictwa w programach nauczania w języku angielskim realizowanych na Wydziale, w których udział biorą studenci z zagranicy oraz studenci DSW,



- prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników np. w Roczniku Bezpieczeństwa Międzynarodowego, jak również możliwości w uczestniczeniu konferencjach, seminariach, promowaniu twórczości studentów,
- obsługa administracyjna.

Uczelnia zapewnia studentom i kandydatom **obsługę administracyjną** m.in. poprzez Biuro Dziekana (3 osoby), ale także inne działy i biura uczelni. Pierwszy kontakt z uczelnią odbywa się najczęściej w **Biurze Rekrutacji**. Proces rekrutacji można odbyć online, ale pracownicy Biura Rekrutacji są przygotowani na szczegółowe pytania zadawane przez potencjalnych studentów. Ułatwieniem są także możliwości zdobycia w języku angielskim, czeskim, rosyjskim i ukraińskim. Dodać należy, że cała procedura rekrutacyjna oraz oferta studiów opisana jest szczegółowo na stronie internetowej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Dziekanat zajmuje się obsługą administracyjną i finansową studentów. Aktualnie pracuje tam 8 osób (Dyrektor, 4 osoby zajmujące się obsługą studenta, 2 do obsługi finansowej oraz 1 do obsługi absolwentów) o wykształceniu i kwalifikacjach umożliwiających sprawną obsługę procesu kształcenia obejmującą: wydanie i przedłużenie ważności legitymacji studenckiej, założenie konta w systemie USOSweb, wydawanie zaświadczeń o przebiegu studiów, rejestrację prac dyplomowych, wydawanie kart wpisów warunkowych i różnic programowych, obsługa formalności dotyczące stypendiów i płatności za studia itp.

Biuro Organizacji Dydaktyki odpowiada za organizację procesu dydaktycznego tj. ułożenie harmonogramu zajęć, publikację terminów konsultacji kadry akademickiej, zawieranie umów i rozliczenia finansowe rachunków.

Studenci otrzymują wsparcie naukowe, dydaktyczne i organizacyjne ze strony kadry dydaktycznej na cotygodniowych **dyżurach pracowników (konsultacjach)**, podczas których istnieje możliwość skonsultowania bieżących pytań i wątpliwości studentów w zakresie przedmiotów i prac dyplomowych. Wszyscy pracownicy posługują się pocztą elektroniczną w domenie dsw.edu.pl, która również jest narzędziem kontaktu ze studentami. Wielu wykładowców udostępnia studentom dodatkowe materiały za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz MS TEAMS.

Ponadto, w DSW w ramach działań dydaktycznych, budujących pro jakościową kulturę uczenia się został wprowadzony **model opieki tutorskiej**. Polega on na regularnych spotkaniach (tutoring) nauczyciela akademickiego (tutora) ze studentami i wsparciu studentów w procesie studiowania. Program ten obejmuje każdego studenta w DSW i ma na celu działania doradcze, prorozwojowe i pomocowe. Powołanie przez Dziekana tutorów ma na celu usprawnienia komunikacji studentów z organami Uczelni. Szczegółową procedurę realizacji modelu tutoringu określa Zarządzenie nr 19/2020 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych. Tutoring akademicki, który na kierunku realizowany jest w formule naukowej i opiekuńczej. **Formuła naukowa** w dużej mierze dotyczy wybitnych studentów, zaś **formuła opiekuńczo-organizatorska** realizowana jest na dwa sposoby: **grupowo i indywidualnie**. Każda z grup ma przypisanego opiekuna, który na początku semestru na spotkaniu informuje o zmianach zachodzących w DSW, pokazuje studentom, jak mają poruszać się w trakcie studiów na uczelni, a także w jaki sposób przebiegać będzie ich proces dydaktyczny, jakiego nakładu pracy i czasu będzie wymagał, z kim prowadzone będą zajęcia. Tutorzy prowadzą spotkania przygotowawcze do studiowania, które mają na celu **ugruntowanie w studentach poczucia wsparcia**



na każdym etapie realizacji kształcenia. Studenci kierunku wiedzą, że może zwrócić się do tutora – opiekuna grupy – z każdym problemem, w tym dotyczącym efektywności zajęć, problemów z realizowaną treścią, czy komunikacją z wykładowcą. Zwracamy uwagę na to, że w nasz zespół wykładowców pracuje ze sobą ok. 13 lat, znamy naszych studentów, recenzujemy i opiniujemy ich prace w ramach różnych przedmiotów, rozpoznajemy charaktery i najbardziej (nie)aktywnych studentów, widzimy postępy, zwłaszcza gdy mamy okazję obserwować ich rozwój od studiów licencjackich do dyplomu magisterskiego.

Uczelnia zapewnia studentom **wsparcie finansowe.** Zgodnie z zasadami przyznawania świadczeń finansowych, określonych w *Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i uczestników studiów doktoranckich DSW* stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora nr 36/2020, studenci mają prawo do ubiegania się o stypendium rektora, stypendium socjalne, stypendium specjalne i zapomogę.

Zgodnie z § 26 Regulaminu Stypendiów DSW student, który uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym może otrzymać **stypendium rektora**. Do osiągnięć sportowych za które istnieje możliwość uzyskania stypendium rektora, należą także osiągnięcia osób niepełnosprawnych uzyskane w zawodach organizowanych dla osób niepełnosprawnych.

Studenci mają prawo ubiegać się o **stypendium socjalne**, adresowane są do studentów i doktorantów, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Stwarzają szansę na podjęcie studiów, w tym pokrycie kosztów związanych np. z najmem mieszkania. Stypendium przyznawane jest na dany rok akademicki, a jego wysokość określana jest decyzją Komisji Stypendialnej ds. Studentów na podstawie dochodu na osobę w gospodarstwie domowym.

Formą wsparcia materialnego są przyznawane **zapomogi**, adresowane do studentów, którzy z przyczyn losowych znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej. Do zdarzeń, które uzasadniają wystąpienie studenta z wnioskiem o przyznanie zapomogi zalicza się: śmierć najbliższego członka rodziny, narodziny dziecka, choroba, utrata pracy, klęskę żywiołową (np. pożar, powódź), kradzież lub inne zdarzenia w skutek których student znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Student ubiegający się o przyznanie zapomogi w podaniu powinien szczegółowo opisać swoją sytuację materialną i zdarzenie losowe, będące podstawą ubiegania się o zapomogę. Do podania należy dołączyć dokumenty, które w możliwie dużym stopniu będą potwierdzały sytuację opisaną w podaniu.

Student ma prawo ubiegać się także o **stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych**. Stypendium dla osób niepełnosprawnych może otrzymać student od pierwszego roku studiów. Podania o przyznanie stypendium dla osób niepełnosprawnych kierują studenci do Komisji Stypendialnej ds. Studentów. Stypendium ustala się w trybie określonym w § 9 ust. 1 ww. Regulaminu, przy czym może być ona zróżnicowana ze względu na stopnie niepełnosprawności.

Dodatkowo DSW oferuje co roku stypendia dla studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, którzy chcą skorzystać z udziału w programie Erasmus+ i wyjechać na studia lub praktyki zagraniczne. Stypendia te przyznawane są w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) i umożliwiają zagraniczną mobilność defaworyzowanym grupom studentów. W roku akademickim 2019/2020 Dolnośląska Szkoła Wyższa realizuje kolejną edycję projektu: "Zagraniczna mobilność studentów ze specjalnymi potrzebami. Edycja 3". Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój 2014-2020, jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Kwota przyznanego Szkole dofinansowania wynosi 45 806,00 zł.



Ważnym elementem systemu wspierania studentów są także wprowadzone **rozwiązania regulacyjne i strukturalne, organizacyjno-techniczne oraz architektoniczne i techniczne.**

Działania regulacyjne i strukturalne to przede wszystkim działanie **Biura Karier i Praktyk**, którego wspieranie i promowanie studentów oraz absolwentów, aktywizowanie i kształcenie umiejętności przydatnych na rynku pracy, a także pomoc w podejmowaniu pierwszych decyzji zawodowych oraz inspirowanie do rozwoju. Do zadań Biura Karier i Praktyk, realizowanych bezpłatnie, należy w szczególności:

- a) wspomaganie karier edukacyjno-zawodowych studentów i absolwentów uczelni: pozyskiwanie i upowszechnianie aktualnych ofert zatrudnienia, staży, praktyk, wolontariatu dla studentów i absolwentów (realizacja działań Agencji Zatrudnienia); upowszechnianie informacji i doradztwo w zakresie konkursów, stypendiów, pozaformalnych ofert edukacyjnych adresowanych do studentów oraz absolwentów szkół wyższych; wspieranie studentów DSW w trudnych sytuacjach życiowych, psychologicznych i zawodowych poprzez świadczenie na ich rzecz usług w zakresie całościowego poradnictwa kariery; promowanie absolwentów na rynku pracy, w tym prowadzenie bazy studentów i absolwentów poszukujących pracy; prowadzenie doradztwa zawodowego, organizacja szkoleń i warsztatów sprzyjających rozwojowi zawodowemu i skutecznemu wejściu na rynek pracy studentów i absolwentów.
- b) wsparcie procesu dydaktycznego w obszarze organizacji praktyk i staży studenckich, a w szczególności: organizacja staży, praktyk zawodowych i dyplomowych; współpraca z pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk, dyrektorami programowymi kierunku oraz uczelnianymi opiekunami praktyk w zakresie realizacji praktyk zawodowych, wynikających z realizowanych na uczelni programów studiów; nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami; rozliczanie umów za opiekę nad studentami DSW realizującymi staże lub praktyki studenckie; prowadzenie dokumentacji praktyk i staży zawodowych wynikającej z obowiązującego prawa oraz przyjętych na uczelni programów studiów.
- c) wspieranie procesu kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnością: określanie potrzeb studentów i doktorantów w zakresie wsparcia edukacyjnego; realizowanie wsparcia dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością; np. wypożyczanie sprzętu, zlecenie zadań podwykonawcom), bieżąca obsługa; świadczenie usług w zakresie doradztwa zawodowego dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością;
- d) współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym: inicjowanie kontaktów z przedsiębiorstwami, instytucjami otoczenia biznesu, administracją publiczną i samorządową, organizacjami pracodawców i stowarzyszeniami pozarządowymi; realizacja strategii rozwoju uczelni w zakresie współodpowiedzialności za rozwój regionu i współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Biuro zajmuje się także wspieraniem osób z niepełnosprawnością. Zadanie to realizuje za pośrednictwem tzw. **Koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością/ doradcy zawodu**, który prowadzi poradnictwo indywidualne i grupowe oraz koordynuje zatrudnianie asystentów oraz tłumaczy Polskiego Języka Migowego (PJM). Informacje o działalności koordynatora znajdują się na stronie Uczelni w zakładce „[wsparcie niepełnosprawnych](#)”, a szczegółowy zakres ich obowiązków oraz zasady korzystania z ich pomocy są uregulowane w Regulaminie Działalności Koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością/doradcy zawodu w Biurze Karier w Dolnośląskiej Szkole Wyższej. Do zadań Koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością/doradcy zawodu należy: usuwanie barier w dostępie do zasobów informacyjnych i edukacyjnych, podejmowanie działań mających na celu podniesienie jakości



uczestniczenia w procesie kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, zapewnianie - w miarę możliwości - dostępu do odpowiedniego sprzętu studentom i doktorantom z niepełnosprawnością, organizowanie kursów wspierających i podnoszących kwalifikacje studentów i doktorantów z niepełnosprawnością w obszarze rozwoju edukacyjno-zawodowego, zapewnienie studentom i doktorantom z niepełnosprawnością pomocy psychologicznej oraz w miarę możliwości wsparcia w postaci konsultacji specjalistycznych odpowiednich do stopnia i rodzaju niepełnosprawności, udzielanie wsparcia pracownikom administracyjnym i dydaktycznym, pracującym ze studentami i doktorantami z niepełnosprawnością, przybliżanie społeczności akademickiej Uczelni problemów związanych z niepełnosprawnością poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konferencji, działania na rzecz integracji studentów i doktorantów z niepełnosprawnością w środowisku akademickim poprzez organizację różnego rodzaju spotkań, imprez, wyjazdów itp., promowanie Uczelni, jako instytucji przyjaznej osobom z niepełnosprawnością, w tym w szczególności wśród potencjalnych kandydatów na studia (m.in. poprzez informowanie o możliwościach i warunkach studiowania w Uczelni osób z niepełnosprawnością), starania na rzecz pozyskiwania środków finansowych na działania wspierające studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, współpraca z samorządami oraz organizacjami studenckimi i doktoranckimi oraz organizacjami zewnętrznymi o podobnym profilu w zakresie działań na rzecz studentów i doktorantów z niepełnosprawnością. Ponadto Koordynator pomaga studentom niepełnosprawnym w wypożyczeniu sprzętu specjalistycznego dostosowanego do ich potrzeb, którego zasady korzystania i wypożyczenia określa Regulamin wypożyczalni sprzętu specjalistycznego przeznaczonego dla studentów z niepełnosprawnością w Biurze Karier w Dolnośląskiej Szkole Wyższej.

Studenci z niepełnosprawnością mogą liczyć także na wsparcie **Rzecznika studentów i doktorantów z niepełnosprawnością** w pełnym udziale w procesie kształcenia. Informacje o działalności rzecznika znajdują się na stronie Uczelni: <https://www.dsw.edu.pl/strefa-studenta-i-doktoranta/wsparcie-niepelnosprawnych/rzecznik>. Główne zadania Rzecznika Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością to w szczególności: reprezentowanie wewnątrz Uczelni i poza Uczelnią interesów studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, uczestnictwo w procesie rozpoznawania potrzeb, problemów i oczekiwań studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, pośrednictwo w przepływie informacji pomiędzy środowiskiem studenckim a Działem Wsparcia Edukacyjnego Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością (DWESiDzN), podejmowanie i organizacja przy wsparciu DWESiDzN inicjatyw rozwojowych dla studentów i doktorantów DSW oraz podejmowanie działań na rzecz przestrzegania i podnoszenia standardów dotyczących traktowania studentów i doktorantów z niepełnosprawnością.

Uczelnia szczególnie dba o potrzeby osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami typu ruchowego, umysłowego lub innego (niewidomi i niesłyszący). Zapewnia **wsparcie techniczne czy wsparcie w procesie nauki** poprzez np.: usługi tłumaczy języka migowego i asystentów edukacyjnych studentów z niepełnosprawnością, lektorat z języka angielskiego dla studentów z niepełnosprawnością, organizację zajęć z zakresu języka polskiego jako obcego dla studentek i studentów z niepełnosprawnością słuchową, doradztwo indywidualne i grupowe z zakresu rozwoju edukacyjno-zawodowego dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, dodatkowe zajęcia sportowe dla studentów z dysfunkcją wzroku i ich udział w zawodach, zakup sprzętu do Studium Wychowania Fizycznego i Sportu DSW, zakup projektorów i sprzętu komputerowego oraz programów udźwiękowiających do sal komputerowych czy wykładowych i ćwiczeniowych w budynkach DSW



Wszystkie budynki uczelni, w tym budynek przy ul. Strzegomskiej 47, gdzie realizowane jest kształcenie na kierunku bezpieczeństwo narodowe, przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, toalety, otwarte ciągi komunikacyjne). Biblioteka DSW posiada wydzielone stanowiska wyposażone w powiększone monitory, czytniki pisma Braille'a, zestawy głośnikowe i słuchawkowe, jak również oddzielne wielofunkcyjne pomieszczenie do tzw. cichej nauki. Od roku akademickiego 2013/2014 zostały ponadto wydzielone specjalne pomieszczenia z przeznaczeniem ich na pokoje relaksacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz młodych studiujących matek.

Rozwiązania o charakterze **organizacyjno-technicznym** wpływające na zwiększenie dostępności usług DSW dla osób z niepełnosprawnościami to np.: wsparcie asystenta dydaktycznego dla studentów z niepełnosprawnościami, wsparcie tłumacza PJM, możliwość uzyskania materiałów dydaktycznych w formie plików komputerowych oraz w formie wydruku powiększoną czcionką lub alfabetem Braille'a, możliwość zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach i alternatywną formą zaliczenia w sposób ustalony z prowadzącym zajęcia, możliwość korzystania z urządzeń wspomagających podczas zajęć oraz egzaminów czy inne formy dostosowania procesu kształcenia jak: alternatywne tryby egzaminów, egzaminy pisemne: Braille'e lub w druku powiększonym, egzamin przy wykorzystaniu komputera z przystawką mówiącą lub z pomocą lektora, asystent, tłumacz PJM w czasie egzaminu, przedłużony czas trwania egzaminu lub zmiana formy egzaminu ustnego na pisemny lub odwrotnie.

Oprócz tego DSW zapewnia **rozwiązania architektoniczne i techniczne** umożliwiające w pełni samodzielne korzystanie z obiektu/ przestrzeni publicznej przez osoby niepełnosprawne. Są to: miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, przystosowane toalety – w projekcie poprawa szczególnie oświetlenia, ciągi komunikacyjne wolne od barier i zapewniające przestrzeń manewrową, częściowe oznaczenia w alfabetem Braille'a i powiększonym drukiem.

W realizacji w ramach projektu NCBR „Studia? Nie ma przeszkód! Uczelnia przyjazna osobom z niepełnosprawnością” zapewnia: dostępne wejście dla osób z niepełnosprawnością, przebudowa i oznakowanie schodów, systemy nawigacji dla osób niewidomych (tyflografiki), oznakowania schodów, oznakowania szklanych drzwi, światła automatyczne w ciemnych toaletach, oświetlenie – ciemne korytarze, kontrastowe włączniki i gniazdka – sale korytarze, winda - komunikaty głosowe i oznaczenia brajlowskie.

Wykładowcy kierunku bezpieczeństwo narodowe **wspomagają swoich studentów w procesie uczenia się na każdym etapie studiowania**. W ramach procesu dydaktycznego studenci otrzymują od prowadzących wskazówki dotyczące obowiązkowych materiałów (podręczników, artykułów, opracowań, dokumentów, aktów prawa itp.), z którymi muszą się zapoznać na kolejne zajęcia. Dla chętnych wykładowcy proponują literaturę uzupełniającą i poszerzającą wiedzę. Dużą wagę przywiązujemy do realizacji przedmiotu metodologia badań bezpieczeństwa realizowanego na II semestrze w formie wykładów i ćwiczeń. Stanowi on bezpośrednie przygotowanie do seminarium i pozwala na pogłębianie przez studentów umiejętności badawczych w zakresie stosowanych metod ilościowych i jakościowych. Studenci przygotowują i omawiają prezentacje, opracowują w ramach mini procesów badawczych projekty indywidualne i zespołowe, co kształtuje ich proaktywność i dociekliwość. Do tych elementów wykładowca stosuje najczęściej ustny feedback rozumiany jako kształtująca informacja zwrotna, pozwalająca na uzupełnienie pewnych treści, ale też krytyczną refleksję studenta dotyczącą jakości przygotowanych zadań. Często inspiracje wynikające z przygotowywanych wystąpień i dyskusji na ich temat stają się fundamentem prac magisterskich. Proces opieki promotorskiej inicjowany jest na III semestrze studiów. Relacja promotor-student ma



charakter bezpośredni i w tych ramach student rozwija swoje zdolności badawcze, analityczne. Każdy z promotorów na kierunku posiada wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu seminarium i opiece studentami w ramach seminarium. Studenci zachęceni są do rozwijania swoich zdolności, tematyka prac magisterskich nie jest narzucana, a wspólnie wypracowywana ze studentem, dopasowana do jego możliwości i zainteresowań. Promotor wspiera studenta na każdym etapie pisania poszczególnych części pracy dyplomowej, a także doradza w zakresie komponentu badawczego. Ważną częścią tego procesu jest stały kontakt ze studentem, w tym korespondencja mailowa - z reguły odpowiedzi udzielane są do 2-3 dni, oferowane godziny konsultacji, a w czasie pandemii możliwość kontaktu przez MS Teams (czat, wideorozmowa). W sporadycznych przypadkach wykładowcy umożliwiają studentom kontakt telefoniczny. Istotnym składnikiem edukacji jest element wzajemnego uczenia się studentów *peer-to-peer*, co możliwe jest w ramach zadań grupowych, dyskusji, polemik, wspólnie opracowywanych zagadnień i prezentacji. Wykładowca pełni więc nie tylko rolę eksperta, ale także facyliatora procesów twórczych i komunikacyjnych, zwracając uwagę na kulturę i jakość wypowiedzi.

Warto także zwrócić uwagę na wykorzystywanie w ramach procesu uczenia się **nowych technologii**, bazujących na Internecie, co oznacza korzystanie na zajęciach w ramach otwartej, uczelnianej sieci Wi-Fi i w ramach zadań domowych z treści publicznie dostępnych (np. ISAP), baz danych krajowych (np. GUS, dane.gov.pl, statystyk policyjnych itp.) i międzynarodowych (np. indeksy ONZ, SIPRI i innych instytucji). Nieodzowne są także treści publikowane w serwisach medialnych, np. You Tube (filmy, opracowania, instruktaże), jak też nagrania podcastowe instytucji publicznych, np. UE, NATO, ONZ i administracja publiczna.

W ramach zajęć realizowane są **wyjścia i wizyty studyjne**, choć z uwagi na tryb kształcenia ma węższy charakter niż miałyby to miejsca w przypadku zajęć stacjonarnych. Przykładowe miejsca, gdzie odbywają się zajęcia poza Uczelnią, to: Port Lotniczy S.A., Centrum Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Wrocław, Komendy Powiatowe Policji, Komendy Straży Pożarnej. Dodatkowo studenci są informowani o konferencjach naukowych i naszym w nich udziale czy też zachęcanie ich do udziału w webinarium branżowych.

Zasadniczo godziny zajęć wykładowo-ćwiczeniowych przewidziane do realizacji w ramach przedmiotu przygotowują studentów do dalszych prac realizowanych samodzielnie, które są weryfikowane w procesie oceniania. Stąd tak dużą wagę przywiązuje się na kierunku do dostępności wykładowcy, w tym rozumianej jako możliwość kontaktu i konsultacji.

Do dyspozycji studentów w ich procesie uczenia się jest **uczelniana Biblioteka** – jedna z największych niepublicznych uczelnianych bibliotek w Polsce z bezpośrednim dostępem do książek (m.in.: bezpieczeństwo, administracja, polityka) – szerzej kryterium 5 i załącznik 2.7 do raportu). Wykładowcy zalecając literaturę do zajęć powinni uwzględnić jej dostępność w Bibliotece lub udostępnić legalny plik (licencja CC) - co dotyczy wielu najnowszych opracowań tematycznych. Udostępnianie materiałów do zajęć studentom na dysku uczelnianym, czy też w plikach Teams, bądź wysyłanie na maile grupowe (linki do źródeł, pliki np. pdf) są standardowymi formami przekazywania materiałów do nauki studentom ocenianego kierunku. Studenci mają możliwość wypożyczania 10 książek na 1 miesiąc, z możliwością 3-krotnej ich prologaty online ze swojego konta bibliotecznego.

Nowym, wprowadzonym wiosną 2020 r. i wymiernym instrumentem wsparcia procesu uczenia się jest **Akademia Umiejętności Studenta**. W jej ramach student może aplikować o grant indywidualny (do 8 tys. zł) lub zespołowy (do 12 tys. zł), zaś środki muszą być przeznaczone na rozwój umiejętności



studenta: w zakresie szkoleń, dodatkowych kursów i certyfikatów zawodowych, realizację projektów lokalnego zaangażowania społecznego, jak też podnoszenia kompetencji cyfrowych.

Studenci kierunku BN mogą również skorzystać ze **studiowania w uczelniach partnerskich**. W tym celu przez Biuro Współpracy Międzynarodowej DSW organizowane są spotkania informacyjne. Wykładowcy dzielą się w tym zakresie swoim doświadczeniem (jako byli stypendyści Erasmusa studenckiego, jako obecni *visiting professors*), przekazując wiedzę o tym, jak proces edukacyjny przebiega za granicą, jakie wymogi stawiane są wobec studentów i jak są realizowane. W kontekście nauki języków obcych uczelnia prowadzi certyfikowane centrum egzaminacyjne Pearson'a (dot. j. angielskiego), a studentom DSW oferowane są zniżki. Zdecydowanym wsparciem są też możliwości udziału w anglojęzycznej szkole letniej organizowanej w DSW, również na zasadzie wolontariatu, jak też w intensywnych letnich kursach nauki j. angielskiego z native speakerami z USA (z reguły przełom VII/VIII - 3 tyg. nauki 3 h/dzień w godz. popołudniowych w cenie ok. 500 zł).

Mającą w swoich korzeniach mocny pierwiastek pedagogiczny Dolnośląska Szkoła Wyższa od ponad dwóch dekad dba o wszechstronne wsparcie możliwości rozwoju swoich studentów. Wyrazem troski o możliwość międzynarodowej mobilności studentów jest szeroka oferta edukacyjna w ramach programu Erasmus+ lub w USA. Interesującą formą edukacyjną są anglojęzyczne specjalności studiów oferowane dla obcokrajowców, jak i studentów z Polski. Możliwość studiowania w języku angielskim w międzynarodowym towarzystwie jest szansą na nawiązanie ponadnarodowych kontaktów i więzi, a także doskonalenie znajomości języka angielskiego, znacznie zwiększającego atrakcyjność przyszłego pracownika na rynku zatrudnienia.

Dolnośląska Szkoła Wyższa aktywnie uczestniczy także w procesie umożliwiania kontynuowania edukacji przez studentów. Do tego rodzaju działań można zaliczyć oczywiście ofertę edukacyjną na wielu poziomach (studia II stopnia, studia III stopnia, studia podyplomowe). Absolwenci DSW mają przewidziane zachęty do kontynuacji nauki (zniżki w opłacie wpisowej i inne).

Dodać należy, że studenci Dolnośląskiej Szkoły Wyższej mogą rozwijać swoje **pasje i artystyczne zainteresowania** poprzez działania w ramach Teatru AULA, koła fotograficznego i innych aktywności. Wykazują przy tym wrażliwość społeczną, aktywnie **uczestnicząc w działaniach charytatywnych**, co przekłada się na różnego rodzaju zbiórki w okresie świątecznym. W roku 2020 studenci zbierali artykuły szkolne oraz słodycze dla podopiecznych Fundacji Kairos we Wrocławiu, a także karmę i koce dla zwierząt z jednego z podwrocławskich schronisk. Przed pandemią COVID-19 studenci DSW mogli także korzystać z oferty sportowej uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego.

Realizowane są także prace związane z reaktywacją działania koła naukowego Paradygmat zrzeszającego studentów bezpieczeństwa i administracji. Koła naukowe finansowane są z funduszy DSW.

System motywowania studentów do osiągnięcia doskonałości w nauce i poprawiana swoich wyników bazuje na rozwiązaniach przyjętych w uczelni dla wszystkich kierunków kształcenia i w swojej tradycyjnej formule polega na zachęcie finansowej. Najlepsi studenci mają możliwość uzyskania stypendium rektora za wyróżniające się wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne czy sportowe (studenci I roku – laureaci olimpiad lub medaliści sportowi poziomu mistrzostw kraju; studenci po licencjacie z innej uczelni przedstawiają zaświadczenie o średniej). Stypendium Rektora dla



najlepszych studentów może otrzymywać student, który uzyskał za dany rok studiów wysoką średnią, nie niższą niż 4,75 oraz posiada udokumentowane osiągnięcia naukowe (artystyczne/sportowe). Szczegółowe kryteria przyznawania stypendium naukowego określa Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Za osiągnięcia naukowe uznaje się zwłaszcza recenzowane publikacje naukowe (czasopisma krajowe i o zasięgu międzynarodowym, monografie, rozdziały), udział w projektach badawczych (oprócz realizacji pracy dyplomowej), wygłoszenie referatu na konferencji, (współ)autorstwo patentu lub wzoru użytkowego, zajęcie miejsca I-III lub wyróżnienie w konkursach naukowych oraz inne osiągnięcia o charakterze naukowym. Drugą formą zachęty finansowej są zniżki w opłatach za studiowanie – za kontynuację studiów na drugim stopniu, zaś trzecią - możliwość wzięcia udziału w konkursie na granty w ramach Akademii Umiejętności Studenta i pozyskanie do 8 tys. zł na indywidualny projekt naukowy lub do 12 tys. na projekt zespołowy. W tym ostatnim przypadku wykładowcy kierunku, mając rozeznanie w potrzebach studentów, zachęcają ich do podjęcia wysiłku przygotowania wniosku.

Zgodnie z Regulaminem studiów DSW do systemowego wsparcia studentów zdolnych zaliczyć należy także możliwość indywidualnej organizacji studiów, która ułatwia realizację przez studenta jego planów zawodowych, wyjazdowych itp. Zasady ich przyznawania i realizowania określa Zarządzenie nr 1/2019 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. W sytuacjach wyjątkowych, związanych ze szczególną sytuacją osobistą, zdrowotną czy rodzinną studenta możliwe jest realizowanie studiów w ramach Indywidualnego Toku Studiów (ITS). O ITS może ubiegać się student po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru studiów pierwszego stopnia, co najmniej pierwszego semestru studiów drugiego stopnia, co najmniej pierwszego semestru studiów jednolitych magisterskich w przypadkach szczegółowo określonych w Załączniku do Zarządzenia Dziekana 1/2019. ITS może polegać w szczególności na: zmianie porządku i wymiaru zajęć określonych w programie studiów jako zajęcia obowiązujące do toku studiów (z wyłączeniem przedmiotów sekwencyjnych przypisanych do roku studiów), zmianie terminów zaliczeń i egzaminów w ramach toku studiów, modyfikacji formy zaliczeń i egzaminów zajęć dydaktycznych, eksternistycznym zaliczeniu zajęć, w porozumieniu z prowadzącym przedmiot, zmianie grupy ćwiczeniowej do realizacji zajęć, zmianie terminów egzaminów i zaliczeń. ITS trwający jeden semestr nazywany jest Indywidualną Organizacją Semestru. Zgodę na ITS wyraża Dziekan Wydziału Studiów Stosowanych.

Studenci mają możliwość ubiegania się o **stypendium Rektora „Ambasador DSW”**, za działalność w formie: wolontariatu pozauczelnianego (stałego i akcyjnego), udziału w działalności naukowej na Uczelni i poza nią (np. koła naukowe, konferencje, projekty, popularyzacja wiedzy), udziału w działalności w organizacjach studenckich i absolwenckich (np. Samorząd Studentów DSW, AZS, koła zainteresowań, Rada Konsultacyjna Studentów, Stowarzyszenie Absolwentów), współpracy z innymi jednostkami wydziałowymi i ogólnouczelnianymi (np. współpraca z Biurem Promocji i Rekrutacji, pomoc w organizacji konferencji, uroczystości, wydarzeń uczelnianych, udział w pracach na rzecz Uczelni), pracy w komisjach i zespołach uczelnianych wymagających udziału studentów (np. komisje stypendialne, komisje konkursowe, posiedzenia rad wydziału, rady programowe) oraz pełnienia funkcji organizacyjnych (starosta, przewodniczący grupy), promowania Uczelni na imprezach pozauczelnianych oraz w środowisku lokalnym, innych działań na rzecz Uczelni i/lub środowiska lokalnego. Laureaci konkursu otrzymują nagrodę w postaci częściowego zwolnienia z chesnego, od początku października następnego roku akademickiego.



W zakresie **wsparcia instytucjonalnego zdolnych studentów** dużą rolę odgrywają Biuro Projektów oraz Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej, a także Biuro Karier i Praktyk. W pierwszym przypadku studenci mogą liczyć na wsparcie w realizacji pomysłów komercjalizacyjnych (np. wnioski grantowe, bony na innowacje), czy badawczych lub dołączyć do realizowanych w DSW przedsięwzięć. W drugim przypadku student ma możliwość indywidualnych konsultacji z pracownikiem BMWA w celu doboru odpowiedniej oferty studiów lub praktyk i staży zawodowych (1 lub 2 semestry) za granicą w uczelni partnerskiej programu Erasmus+ (100 umów z DSW, w tym 20 dotyczących kierunków bezpieczeństwo i nauki o polityce). Kadra kierunku BN zachęca zdolnych studentów do wyjazdu na studia zagraniczne, stanowią one naszym zdaniem doskonałą okazję do usamodzielnienia się studenta, nabrania wiary we własne możliwości działania i zwiększenie sprawczości. Wydatną rolę w tym zakresie pełni wspieranie uczenia się języków obcych, ukierunkowane na terminologię z zakresu nauk społecznych. Biuro Karier posiada nie tylko bazę ofert pracy i praktyk, ale też testów predyspozycji, zaś profesjonalni doradcy zawodu i kariery diagnozują potrzeby i zdolności studenta, co ma ukierunkowywać jego zainteresowania i działania w zakresie wspomaganie rozwoju zawodowego.

W zakresie **indywidualnego motywowania studentów** do większego wysiłku w uczeniu się stosujemy metody wzmocnienia pozytywnego. Oznacza to „wynagradzanie” za dodatkową aktywność czy ponadprzeciętne zaangażowanie - w ramach ocen cząstkowych i końcowych z przedmiotów, stosowanie pochwał ustnych indywidualnych i przy grupie, jak też wskazywanie na mocne strony studenta, pobudzanie jego refleksyjności nad możliwością rozwoju w określonym obszarze naukowym. W przypadku porażek stosujemy zasadę kolejnej szansy, wychodząc z założenia, że wiedzę można uzupełnić, jednakże należy stosować się do reguł takich jak terminowość i sprawiedliwość ocen w grupie. Formę stymulującą mają zlecane dodatkowe prace zaliczeniowe lub zadania domowe, np. w postaci recenzji książki, opinii czy oceny o wykonywanych działaniach służb w związku z wydarzeniami, jak też odwoływanie się do doświadczeń zawodowych studentów, którymi chętnie się dzielą z rówieśnikami. Budowanie renomy eksperta w danym zagadnieniu również motywuje studentów do adekwatnej prezentacji treści, odpowiedzialności za realizowane zagadnienie. W ramach zleconych referatów studenci otrzymują od wykładowców specjalistyczne materiały, także obcojęzyczne, zwłaszcza artykuły naukowe, których lepszy przegląd posiada wykładowca. Przedstawiane niekiedy refleksyjne oceny pracy całej grupy w ramach realizacji treści programowych danego modułu mogą wpływać na mechanizmy uczenia się grupowego i budowania kultury uczenia się. Szczególnie jest to widoczne w ramach przygotowań do egzaminów, kiedy studenci mają okazję do wymiany wiedzy i większej aktywności zespołowej. Warto przy tym podkreślić, że w ramach wspomaganie przygotowania do egzaminów wykładowcy określają treści nimi objęte, wskazują materiały do przygotowania się, często odwołując do zrealizowanych jednostek zajęciowych. Kadra akademicka stara się kształtować w studentach postawy prospołeczne, proobywatelskie i patriotyczne, umiejętność wieloaspektowego spojrzenia na złożoną rzeczywistość, który to proces uznajemy immamentny składnik proces uczenia się - zachęcamy studentów do angażowania się w działalność jednostek lokalnych, NGOs, itp. W planach funkcjonowania Biura Karier i Praktyk jest stworzenie platformy dzielenia się dobrymi praktykami i sukcesami studentów w tym zakresie.

Pracujemy zarówno ze studentami, jak i absolwentami kierunku, pozostając z nimi w kontakcie. Niektórzy ze studentów, pełniąc funkcje w służbach mundurowych, są z wykładowcami w kontakcie mailowym, w mediach społecznościowych, co sprzyja budowaniu nowych inicjatyw prostudenckich,



czy projektów. Jednym z przykładów współpracy ze zdolnymi studentami kierunku bezpieczeństwo narodowe było wytypowanie w marcu 2020 r. naszej absolwentki - mgr Anny Czapan-Lęczycyckiej (promotor prof. E. Czapiewski) do **udziału w konkursie "Wrocławska Magnolia"**, organizowanym przez wrocławski magistrat, dla wyróżniających się prac magisterskich poświęconych dobrostanowi i środowisku życia wrocławian³ (prace zgłaszają uczelnie za zgodą studenta, student przygotowuje prezentację). Ponadto uczelnia podtrzymuje stały kontakt z absolwentami poprzez mailing - cykliczne wysyłanie informacji o DSW, jej ofercie dydaktycznej, np. studiów podyplomowych, czy kursów.

Z uwagi na fakt ograniczonej liczby studentów w porównaniu z uczelniami publicznymi zespół Kolegium zwraca **szczególną uwagę na studentów wybitnych i wyróżniających się**. Staramy się takie utalentowane jednostki odpowiednio je wspierać. Działania te z reguły polegają na indywidualnym tutoring, w którym określamy wspólnie ze studentem możliwe jego aktywności naukowe. Do najważniejszych należą będą publikacje naukowe w postaci artykułów bądź recenzji książek lub sprawozdań z wydarzeń, czy nawet monografii. Są one efektem najlepszych prac dyplomowych (rzadziej zaliczeniowych), lub udziału studenta w wydarzeniu naukowym, w którym uczestniczył za naszą zachętą. Listę tych prac, które publikujemy w *Roczniku Bezpieczeństwa Międzynarodowego*, które podlegają wszystkim rygorom publikowania naukowego, prezentujemy w załączniku nr 2.10 do raportu. W procesie tym nie bez znaczenia jest rola opiekuna naukowego – promotora, który zachęca studenta do przygotowania artykułu, wydania książki, czy podjęcia dalszych studiów doktoranckich (doktoranci prof. P. Mickiewicza – D. Kasprzycki, K. Sikora-Wojtarowicz). Z reguły też wykładowcy - odpowiednio do swoich specjalności - informują studentów o możliwości udziału w wydarzeniach naukowych, o rekrutacji do projektów bądź na stanowiska pracy.

Dobrym zwyczajem w Dolnośląskiej Szkole Wyższej jest **sprawne reagowanie na skargi i wnioski studenckie**. Należy przy tym wyróżnić wnioski dotyczące płatności, czy związane z planem studiów (i koniecznością uzyskania np. wpisu warunkowego), od skarg na funkcjonowanie uczelni, czy uchybienia wykładowców. Te pierwsze najczęściej składane są w Dziekanacie, a wzory dokumentów dostępne są zarówno w wersji elektronicznej na stronie internetowej uczelni (podstrona Dziekanatu), jak i w wersji papierowej w Dziekanacie. Sprawy drugiego typu bardzo rzadko przyjmują formę oficjalnych, zazwyczaj kończą się na interwencji i wyjaśnieniu sprawy przez tutora bądź Dyrektora Programowego Kierunku. W przypadku, gdy jednak wykraczają one poza kompetencje wcześniej wymienionych studenci mogą kierować skargi do Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych, Rektora, bądź Kanclerza.

Uczelnia wypracowuje także procedury antydyskryminacyjne i zwalczające molestowanie (w tym seksualne). Dolnośląska Szkoła Wyższa rozwija świadomość prewencji zjawiska dyskryminacji i molestowania, a potencjalne przypadki mogą być rozpatrywane przez osoby i gremia do tego powołane na stanowiska, do których należy: Rzecznik dyscyplinarny ds. studentów i doktorantów, Rzecznik dyscyplinarny ds. nauczycieli akademickich, Komisja dyscyplinarna ds. studentów, Odwoławcza komisja dyscyplinarna ds. studentów, Komisja dyscyplinarnej ds. doktorantów, Odwoławcza komisja dyscyplinarna ds. doktorantów, Komisja dyscyplinarna ds. nauczycieli akademickich.

³ Więcej: <https://www.dsw.edu.pl/aktualnosci/trzy-absolwentki-dsw-wziely-udzial-konkursie-wroclawska-magnolia>



Sprawy dotyczące naruszania bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów są regulowane instytucjonalnie i wynikają z Ustawy i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W Statucie DSW w dziale VIII dotyczącym odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich przewidziano powołanie rzecznika dyscyplinarnego nauczycieli akademickich oraz komisji dyscyplinarnej nauczycieli akademickich na czteroletnią kadencję. Podobnie powołuje się na czteroletnią kadencję rzecznika dyscyplinarnego studentów oraz komisję dyscyplinarną i odwoławczą komisję dyscyplinarną ds. studentów. Ogólnie do spraw dyscyplinarnych odnosi się także Regulamin studiów I i II stopnia Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Szczegółowo proces działania instytucji dyscyplinarnych rozstrzyga Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 21 października 2014 r. *w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli akademickich oraz sposobu wykonywania i zatarcia kar dyscyplinarnych*. Spraw studentów dotyczy Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w sprawach studentów, a także sposobu wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia*. Rzecznicy dyscyplinarni i komisje procedują w tych wyraźnie określonych ramach prawnych.

Przed tymi gremiami nie były rozpatrywane sprawy dotyczące nauczycieli akademickich i studentów z kierunku bezpieczeństwo narodowe. Natomiast sporadycznie trafiały sprawy dotyczące innych kierunków. Do komisji dyscyplinarnych trafiają sprawy, które wymagają szczegółowego rozpatrzenia. Na bieżąco sprawy dyskryminacji i przemocy wobec studentów rozpatrują niższe instancje tj. Dyrektor programowy kierunku i Dziekan Wydziału, jeśli wpłyną odpowiednie skargi. Również nauczyciele akademicy także mają obowiązek reagować, jeśli na zajęciach dostrzegą niewłaściwe zachowania studentów oraz nauczycieli akademickich.

W roku akademickim 2019/2020 powstał Zespół ds. analizy funkcjonujących w uczelni procedur zwalczających molestowanie i molestowanie seksualne. Wnioski swoje zawarł w Raporcie z 22 czerwca 2020 r. Zespół ten dokonał analizy aktów prawnych obowiązujących w Uczelni pod kątem ich zgodności z ogólnymi dyrektywami antydyskryminacyjnymi, odnoszącymi się zarówno do molestowania seksualnego jak i do dyskryminacji na tle: rasowym, etnicznym, narodowościowym, religijnym, przekonań politycznych, tożsamości płciowej, niepełnosprawności fizycznej i/lub psychicznej, charakteru zatrudnienia formy studiów. Po przeprowadzonej analizie Zespół stwierdził, że funkcjonujące w Uczelni procedury ukierunkowane są w przeważającym stopniu na zadania związane ze zwalczaniem przejawów dyskryminacji, natomiast w niewielkim zakresie odnoszą się do działań zapobiegającym tym zjawiskom. Wskazał on na konieczność stałego monitorowania i uzupełniania obowiązujących w Uczelni regulacji i procedur w zakresie zwalczania procedur dyskryminacji. Konieczne jest podjęcie szerszego spektrum działań, które wynikają też ze zmian z wprowadzonej reformy szkolnictwa wyższego. Wymienić można kilka ważniejszych zarekomendowanych przez Zespół działań: powołanie organu jednoosobowego ds. równego traktowania; powołania zespołu ds. równego traktowania (spośród studentów i doktorantów); przeprowadzenie ankiety na temat dyskryminacji wśród studentów i pracowników; opracowanie nowych dokumentów określające procedury obowiązujące w przypadku naruszania zasad antydyskryminacyjnych; organizowanie warsztatów na temat dyskryminacji wśród pracowników i studentów; ustalenie zasad współpracy organu jednoosobowego ds. równego traktowania z Akademicką Siecią Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej. Wnioski Zespołu należy uznać za trafne i potrzebne dla rozwiązywania poruszonych wyżej problemów, a władze uczelni rozpoczęły działania związane z wdrożeniem proponowanych zmian.



Studenci DSW biorą udział w życiu studenckim miasta, regionu i kraju uczestnicząc w **przedsięwzięciach Samorządu Studenckiego**, aktualnie reprezentant kierunku bezpieczeństwo narodowe jest w jego członkiem (Monika Pregel). Poza ofertą zajęć dydaktycznych, DSW ma dla studentów i doktorantów wiele atrakcyjnych propozycji rozwijania zainteresowań. W Uczelni bardzo aktywnie działa Samorząd Studencki i Samorząd Doktorantów, którego program obejmuje kilka sfer ze szczególnym uwzględnieniem: reprezentowania ogółu studentów, doktorantów uczelni; dbałości o sprawy socjalno-bytowe, naukowe i kulturalne studentów i doktorantów; decydowania w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych na cele studenckie i doktoranckie; wspomaganie rozwoju studentów, doktorantów i Uczelni; opiniowania planów i programów studiów; współpracy z samorządami i organizacjami studenckimi w środowisku akademickim Wrocławia oraz z organizacjami ogólnopolskimi, reprezentowania uczelni w środowisku lokalnym, podejmowania współpracy z innymi samorządami, prowadzenia akcji charytatywnych i działań wolontaryjnych.

Od początku funkcjonowania, poszczególne kadencje Samorządu Studenckiego i Doktoranckiego działały bardzo aktywnie, przyczyniając się do znaczących osiągnięć i sukcesów nie tylko w murach Uczelni, ale przede wszystkim w środowisku lokalnym, a nawet na arenie przedsięwzięć ogólnopolskich. Były to m. in.: uzyskanie mandatów w Parlamencie Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanie DSW w Międzyuczelnianym Ogólnopolskim Niezależnym Stowarzyszeniu Studentów Uczelni Niepaństwowych, wieloletnia organizacja Festiwalu Pozytywnej Kultury Studenckiej, współorganizacja wraz z innymi uczelniami wrocławskimi Juwenaliów, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniu FUN- Forum Uczelni Niepublicznych. Samorząd doktorancki aktywnie uczestniczy w pracach Krajowej Reprezentacji Doktorantów, a od 2020 doktorantka DSW jest vice-prezydentem EURODOC Europejskiej Rady Doktorantów i Młodych Badaczy.

W 2020 r. w trudnym czasie pandemii COVID-19, pod patronatem Samorządu Studenckiego, działała zdalna grupa wsparcia dla studentów Dolnośląskiego Uniwersytetu III wieku „Student Seniorowi / Senior Studentowi - grupa miłego słowa i pomocnych rad”. Ostatnimi sukcesami Samorządu Studenckiego i kół naukowych DSW, jest zwycięstwo w konkursie organizowanym przez Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi Urzędu Miejskiego Wrocławia (Wrocławskie Centrum Akademickie). W ramach konkursu o dofinansowanie projektów grup studenckich FAST (Fundusz Aktywności Studenckiej) wyróżnienie i dofinansowanie na realizację swoich pomysłów otrzymały: Akademicki Teatr Aula – na realizację spektaklu teatralnego - Kto mnie woła - adaptacja sceniczna słuchowiska/dramatu Tymoteusza Karpowicza; Koło Naukowe Warsztaty Interpretacji Sztukateria – „Szkarałatne żagle”. Słuchowisko audiowizualne z elementami perfomatywnymi, na podstawie bajki Aleksandra Grina „Szkarałatne żagle”; Samorząd Studencki DSW – na rejestrowanie audiosfery - studencki filed recordnig.

Ważnym przejawem studenckiej aktywności są **koła naukowe** oraz **koła zainteresowań**, które są finansowane ze środków Uczelni. Obecnie w Uczelni podjęto próbę reaktywacji **koła naukowego Paradygmat**, zrzeszającego studentów kierunków z obszaru bezpieczeństwa i administracji. Koło to ma za zadanie organizację spotkań dyskusyjnych i konferencji, a także wspieranie studentów w ich indywidualnych projektach. Członkowie mogą czynnie uczestniczyć w konferencjach organizowanych przez Wydział Studiów Stosowanych, a zwłaszcza Kolegium studiów administracyjnych, bezpieczeństwa i technicznych. Koło naukowe zajmuje się organizowaniem kursów, szkoleń i warsztatów, zarówno na uczelni jak i wyjazdowych, w tym inicjuje wymiany międzynarodowe.



Studenci i Doktoranci DSW mają także możliwość prezentacji własnych prac i osiągnięć artystycznych w ramach funkcjonującej w uczelni Galerii 55, w której organizowane są wystawy prac z warsztatów artystycznych studentów; indywidualne i zbiorowe wystawy własnych prac studentów; koncerty studentów; spotkania dyskusyjne (Wieczory w Galerii); spotkania z artystami; indywidualne i zbiorowe wystawy prac artystów wrocławskich i spoza Wrocławia; wystawy towarzyszące konferencji na temat sztuki i interpretacji; wystawy tematyczne.

Doktoranci i studenci organizują dla wszystkich członków społeczności akademickiej również wydarzenia naukowe (konferencje, seminaria), a także włączani są w zespoły projektowe badaczy DSW, gdzie nabywają umiejętności badawczych i współpracy w zespole naukowców, także w wymiarze międzynarodowym. Uczelnia wspiera studentów i doktorantów w upowszechnianiu ich pierwszego dorobku naukowego (np. przez Akademię Umiejętności DSW) oraz mobilność związaną z ich własnymi badaniami naukowymi (Program Mobilności Rektora).

Współpraca z absolwentami odbywa się przez zapraszanie do pracy w ciałach doradczych Dziekana i Rektora, Radach Programowych Kierunków i Konsultacyjnej Rady Pracodawców.

Studenci i Doktoranci DSW mają także możliwość prezentacji własnych prac i osiągnięć artystycznych w ramach funkcjonującej w uczelni Galerii 55, w której organizowane są wystawy prac z warsztatów artystycznych studentów; indywidualne i zbiorowe wystawy własnych prac studentów; koncerty studentów; spotkania dyskusyjne (Wieczory w Galerii); spotkania z artystami; indywidualne i zbiorowe wystawy prac artystów wrocławskich i spoza Wrocławia; wystawy towarzyszące konferencji na temat sztuki i interpretacji; wystawy tematyczne.

Doktoranci i studenci organizują również wydarzenia naukowe (konferencje, seminaria), a także włączani są w zespoły projektowe badaczy DSW, gdzie nabywają umiejętności badawczych i współpracy w zespole naukowców, także w wymiarze międzynarodowym. Uczelnia wspiera studentów i doktorantów w upowszechnianiu ich pierwszego dorobku naukowego (np. przez Akademię Umiejętności DSW) oraz mobilność związaną z ich własnymi badaniami naukowymi (Program Mobilności Rektora).

Współpraca z absolwentami odbywa się przez zapraszanie do pracy w ciałach doradczych Dziekana i Rektora, Radach Programowych Kierunków i Konsultacyjnej Rady Pracodawców.

Przedstawiciele studentów uczestniczą w organach i gremiach wspierających i kształtujących proces kształcenia na Wydziale Studiów Stosowanych. Zgodnie z Regulaminem studiów DSW mają prawo do brania udziału w egzaminach komisyjnych w roli obserwatorów. W skład Rady Akademickiej w roku akademickim 2020/2021 wchodzi 2 studentów i 2 doktorantów. Podczas posiedzeń Rady studenci zabierali głos, zgłaszali swoje postulaty. Liczbę studentów i doktorantów ustala Senat w porozumieniu z Samorządem studentów i Samorządem Doktorantów.



Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Głównymi kanałami wymiany informacji w przedmiotowym zakresie na Wydziale są: Internet (strona Uczelni), System Wirtualna Uczelnia (Wirtualny Dziekanat – <http://harmonogramy.dsw.edu.pl>, system USOSweb – <https://usosweb.dsw.edu.pl>, Microsoft365 – <https://login.microsoftonline.com>), gabloty, ulotki/informatory, portale społecznościowe, platforma e-learningowa (MS Teams, Moodle), tutorzy, popularyzacja kierunku (np. Targi Pracy, Akademia Umiejętności, Dni Otwarte Uczelni, Festiwal Nauki itp.).

Wszystkie informacje związane z przyjmowaniem na studia, tokiem studiów, programami studiów oraz ich bieżącą obsługą zamieszczane są na stronach internetowych: BIP Dolnośląskiej Szkoły Wyższej (<https://bip.wsb.pl/dsw>), Witrynie internetowej Uczelni (<https://www.dsw.edu.pl>).

Wszystkie informacje bieżące, ogłoszenia, wiadomości o aktualizacji poszczególnych elementów zamieszczane są na stronie DSW oraz powiązanych profilach w mediach społecznościowych. Na stronie internetowej Uczelni umieszczane są informacje związane z procesem rekrutacyjnym oraz ważne informacje związane ze studium, o wydarzeniach bieżących, dodatkowo w Wirtualnym Dziekanacie publikowany jest harmonogram studiów i ważne ogłoszenia (np. konsultacje, terminy egzaminów, inne bieżące ogłoszenia).

Wydarzenia naukowe, kulturalne i rozrywkowe, podobnie jak sukcesy studentów i pracowników są umieszczane w aktualnościach na stronach Uczelni i w mediach społecznościowych. Oprócz zamieszczania informacji w sieci, wszystkie bieżące komunikaty dla studentów, ogłoszenia i wiadomości są zamieszczane w ogólnodostępnych gablotach, monitorach i na tablicach ogłoszeń. Informacji udzielają także: Dziekanat, Władze Wydziału oraz tutorzy grup.

Cyklicznego przeglądu zakresu i sposobu prezentacji informacji przekazywanej w kanałach elektronicznych dokonują osoby funkcyjne, w zakresie podległych im komórek organizacyjnych Wydziału i Uczelni. Osoby te proponują także zmiany w zakresie treści udostępnianych w kanałach informatycznych oraz sposobu ich prezentacji. Zmian dokonują administratorzy strony Uczelni i administratorzy fanpage'a Facebook, Instagram. Zbierane uwagi dotyczą: aktualności, rzetelności, zrozumiałości, i kompleksowości informacji o studiach, ich zgodności z potrzebami odbiorców (tj. kandydatów na studia, studentów, doktorantów, pracowników). Komunikacja między pracownikami i studentami jest również wspierana przez system USOSweb, Microsoft365 oraz Wirtualny Dziekanat. Informacje mogą być, na wniosek studentów, przekazywane również drogą mailową lub telefoniczną, jeśli nie są przedmiotem szczególnej ochrony.

Dostęp do informacji w DSW jest zgodny z regulującymi te kwestie aktami prawnymi, z treścią których pracownicy są na bieżąco zapoznawani mailowo, poprzez Intranet oraz podczas szkoleń.

Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu jest udostępniana na wniosek, zgodnie z ustawą z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tj. Dz. U. 2019 poz. 1429, 2020 poz. 695.). Udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje w sposób i w formie wskazanych we wniosku, chyba że środki techniczne, którymi dysponuje Uczelnia, uniemożliwiają udostępnienie informacji w sposób i w formie określonych we wniosku. W takiej sytuacji Uczelnia powiadamia pisemnie wnioskodawcę o przyczynach braku możliwości udostępnienia informacji zgodnie z wnioskiem i wskazuje, w jaki sposób lub w jakiej formie informacja może być udostępniona niezwłocznie. Udostępnienie informacji publicznej jest bezpłatne. Jeżeli jednak w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek, DSW będzie musiało ponieść dodatkowe koszty



związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, DSW może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

DSW dąży do stałego podnoszenia jakości kształcenia i działalności naukowej. Realizacja tego celu jest możliwa dzięki sprawnemu zarządzaniu i spełnieniu krajowych przepisów prawa i regulacji wewnętrznych. Uczelnia realizuje politykę zapewnienia jakości kształcenia poprzez **Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia DSW** przyjęty Zarządzeniem Rektora 26/2020. System realizowany jest w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2020 poz. 85 t. j. ze zm.), rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, uchwały PKA, statut uczelni, wewnętrzne prawo uczelni. System wiąże się bezpośrednio z **realizacją misji Uczelni i strategią jej rozwoju**. Nawiązuje do dorobku i doświadczenia nauczycieli akademickich, standardów kultury akademickiej, dążenia do ciągłego rozwoju kadry, doskonalenia organizacji kształcenia. Cele systemu obejmują: ciągłe zapewnienie i podnoszenie jakości kształcenia; dążenie do kreowania własnej, niepowtarzalnej tożsamości akademickiej; ustawiczną dbałość o realizację procesu kształcenia i osiąganie zakładanych efektów uczenia się; aktualizowanie i doskonalenie programów studiów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz programów szkoły doktorskiej, a także sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się; dostosowywanie programów studiów do aktualnych potrzeb i potencjału rozwoju społecznego, kulturowego i gospodarczego regionu oraz jego krajowego oraz międzynarodowego otoczenia; wspomaganie rozwoju naukowego, zawodowego i społecznego studentów i doktorantów; włączanie w proces projektowania, doskonalenia i realizacji kształcenia interesariuszy z otoczenia społecznego, gospodarczego i kulturalnego oraz studentów i doktorantów.

W zakresie odpowiedzialności nad kierunkiem kształcenia funkcje organizacyjne i menedżerskie pełni na pierwszym etapie **Dyrektor programowy kierunku**, na drugim **Dziekan Wydziału Studiów Stosowanych**.

Dla każdego kierunku studiów, realizowanego lub przygotowywanego do uruchomienia w ramach Wydziału, Dziekan powołuje na wniosek Dyrektora Programowego Kierunku Radę Programową Kierunku, w której skład oprócz pracowników uczelni wchodzi studenci oraz współpracujący z uczelnią interesariusze zewnętrzeni. **Do zadań Rady Programowej Kierunku** należy m.in.: sprawowanie nadzoru merytorycznego nad realizacją programu studiów; doskonalenie koncepcji kształcenia i programu studiów; występowanie do dziekana wydziału z inicjatywą wprowadzenia zmian do programu studiów danego kierunku; przygotowanie planu rozwoju kierunku uwzględniającego potrzeby studentów i otoczenia społecznego, gospodarczego oraz kulturalnego; opiniowanie tematów prac dyplomowych przedkładanych członkom rad programowych przez promotorów za pośrednictwem Dyrektora Programowego Kierunku; prowadzenie monitoringu zakładanych efektów uczenia się dla właściwego kierunku, poziomu i profilu studiów, w szczególności w odniesieniu do zgodności zakładanych efektów uczenia się z aktualnymi potrzebami rynku pracy, aspiracjami studentów, ze standardami i dobrymi praktykami kształcenia ogólnoakademickiego lub praktycznego oraz z obowiązującym stanem prawnym; analizowanie dokumentacji potwierdzającej weryfikację efektów uczenia się na wszystkich



rodzajach zajęć i na każdym etapie studiów, w tym w procesie dyplomowania; przygotowanie dla dyrektora programowego kierunku wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia procesu uczenia się, weryfikacji efektów uczenia się; wydawanie opinii w sprawie tworzenia lub likwidacji specjalności na kierunku.

Za opracowanie, monitorowanie oraz doskonalenie programu studiów odpowiada dyrektor programowy kierunku. Do jego kompetencji należy nadzór i kierowanie procesem dydaktycznym, weryfikacja i **doskonalenie programów we współpracy z zespołem naukowo – dydaktycznym, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami**. Odpowiada on za tworzenie i modyfikację programu, przygotowanie dokumentacji związanej z zatwierdzaniem nowych programów kształcenia; gromadzenie dokumentacji do tych działań; aktualizację i ewidencję przez prowadzących kart przedmiotów realizowanych w kolejnych cyklach kształcenia. W doskonaleniu programów zaangażowane są **doraźnie lub na stałe tworzone zespoły**. Dyrektor programowy Kierunku wraz z członkami zespołu opracowują katalog efektów uczenia się, konsultowany z **Wydziałową Komisją ds. Oceny Jakości Kształcenia**, a następnie prezentowany na posiedzeniu Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzany przez Senat.

W proces projektowania i doskonalenia programów studiów **zaangażowani są studenci**, biorąc udział w pracach ciał kolegialnych Uczelni (2 przedstawiciele w Radzie Akademickiej) oraz przedstawiciel w Radzie Programowej Kierunku.

Program studiów **zatwierdza Senat**. W kartach określone są sposoby przeprowadzania weryfikacji osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się.

Niezbędnym elementem programu studiów są również **karty przedmiotów**, opracowywane przez nauczycieli akademickich. Dyrektor programowy kierunku sprawdza wykonanie i kompletność kart przedmiotów i decyduje o zatwierdzeniu. Wykładowcy prowadzący zajęcia podają na pierwszym spotkaniu zasady i warunki zaliczenia. Podstawą weryfikacji efektów uczenia się są: zaliczenia i egzaminy z wszystkich form zajęć przewidzianych w planie studiów, zaliczenia praktyk studenckich, praca dyplomowa i egzamin dyplomowy. Prowadzący zajęcia zamieszczają **ocenę weryfikacji** osiągniętych przez danego studenta efektów uczenia się w **Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOSweb)**.

Wykładowcy są zobowiązani udokumentować proces weryfikacji efektów uczenia się w **teczkach prowadzonych przedmiotów**. Do teczek trafiają próbki prac pisemnych, wyniki egzaminów i kolokwium, zestawy pytań do zaliczenia, projekty, na podstawie których dokonano oceny osiągnięcia efektów uczenia się. Przy doskonaleniu programu studiów prowadzone są szkolenia rozwijające miękkie kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia (dotyczące m.in. pracy ze studentami z niepełnosprawnością, metod i technik kształcenia na odległość). Nauczyciele uczestniczą również w zewnętrznych programach doskonalących umiejętności akademickie w tym zakresie, takich jak np. wyjazdy studyjne w ramach programu ERASMUS+, Master of Didactics.

Losy studentów są monitorowane przez Biuro Karier i Praktyk, a wnioski przekazywane do wydziału w celu analizy.

Ocena skuteczności przyjętych rozwiązań organizacyjnych następuje poprzez:

1. **Analizę wyników ankiet ewaluacji studenckiej**. Ankiety oceny kadry dydaktycznej wypełniane przez studentów na koniec każdego semestru.
2. **Hospitacje zajęć dydaktycznych** prowadzone przez dziekana, prodziekanów lub osoby wskazane przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia.



3. **Sprawozdania roczne składane przez wykładowców w uczelnianym systemie eNDO**, w którym dział DYDAKTYKA pozwala na rozbudowaną sprawozdawczość z działań własnych, np. eksperymentowanie z nowymi metodami pracy dydaktycznej, udział w dodatkowych warsztatach czy kursach doskonalących, zaangażowania w dydaktyczne projekty rozwojowe, wymianę doświadczeń z innymi pracownikami – w tym hospitacje koleżeńskie, inicjowanie działań na poziomie Kolegium, aktualizowanie kart przedmiotów, czy w zakresie organizacji alternatywnych form weryfikacji efektów uczenia się dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, działaniach aktywizujących podejmowanych w środowisku studenckim. Informacje powyższe są weryfikowane przez menadżera kierunku oraz Dziekana, są podstawą oceny pracowniczej. **Lider Kolegium** ma możliwość zebrania wskazanych przez pracowników doświadczeń w celu rozwijania najlepszych praktyk dydaktycznych Zespołu oraz całej uczelni.
4. **Badanie Atrybutów Marki** przeprowadzane wśród studentów raz w roku pod koniec każdego roku akademickiego (na przełomie kwietnia i maja). Zakres przedmiotowy badania obejmuje wszystkie aspekty funkcjonowania uczelni, począwszy od oceny procesu dydaktycznego (oferta programowa, zajęcia i wykładowcy, e-learning, organizacja studiów), obsługi administracyjnej, infrastruktury, życia studenckiego, współpracy międzynarodowej a skończywszy na badaniu rekomendacji studiów. Z wynikami badań zapoznawani są kierownicy jednostek uczelni oraz dyrektorzy programowi kierunków.

Bieżące monitorowanie programu kierunku studiów jest realizowane poprzez m.in.: zgłaszanie uwag i propozycji przez studentów do wykładowców prowadzących zajęcia, dyrektora programowego kierunku lub dziekana/prodziekana ustnie, podczas konsultacji lub mailowo w czasie ich cotygodniowych dyżurów oraz analizę wyników ewaluacji wszystkich zajęć każdego semestru. Każdy wykładowca otrzymuje wyniki ewaluacji swoich przedmiotów w semestrze.

Dyrektor programowy i Dziekan otrzymują wyniki ewaluacji wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w danym semestrze. Na podstawie analizy wyników dziekan może zlecić dyrektorowi programowemu przeprowadzenie działań naprawczych takich jak: 1. **Rozmowa wyjaśniająca** z nauczycielem akademickim; 2. **Hospitacje zajęć** (planowe i pozaplanowe). Dziekan również może sam przeprowadzić taką rozmowę z nauczycielem wskazując mu zakres działań doskonalących lub w razie konieczności może podjąć decyzję o odsunięciu nauczyciela akademickiego od prowadzenia zajęć. W przypadku naruszenia regulaminu pracy czy nieetycznych zachowań sprawa kierowana jest do Uczelnianej Komisji ds. Dyscyplinarnych.

Monitoring okresowy programu dokonywany jest przede wszystkim przez **Radę Programową Kierunku** poprzez co semestralne spotkania, dyskusję o osiągniętych efektach uczenia się, sposobach ich raportowania i weryfikacji, przegląd kart przedmiotów i teczek przedmiotowych, dyskusję nt. dostosowania oferty programowej do zapotrzebowania studentów i rynku.

Wniosek o dokonanie zmian w programie studiów, w tym m.in. propozycje stworzenia nowego modułu przedmiotów wybieralnych, nowego modułu/przedmiotu, zmiany w kolejności realizowanych przedmiotów, zmiany sposobu weryfikacji efektów uczenia się itd. może zgłaszać każdy pracownik zatrudniony na stanowisku badawczym, badawczo-dydaktycznym, dydaktycznym, współpracownicy zewnętrzeni prowadzący zajęcia na danym kierunku, a także członkowie Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, działających w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w DSW.

Proponowane zmiany są zgłaszane dyrektorowi programowemu kierunku lub Radzie Programowej Kierunku, a po ich akceptacji przedstawiane Radzie Uczelnianej ds. Jakości Kształcenia. Pozytywna



opinia Rady pozwala na przedłożenie zmian lub nowego programu studiów Senatowi wraz z opinią Samorządu Studenckiego. Uchwała Senatu pozwala na wprowadzenie proponowanych zmian do programu studiów, który obowiązuje od kolejnego roku akademickiego.

Rada Programowa Kierunku składa się z pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego danego kierunku i uczelnianych opiekunów praktyk kierunkowych i/ lub specjalnościowych oraz przedstawicieli studentów oraz właściwych interesariuszy zewnętrznych weryfikuje napływające propozycje doskonalenia efektów uczenia się od studentów, wykładowców, przedstawicieli pracodawców i absolwentów. Wnioski te służą jako podstawa do działań powołanej na Wydziale Studiów Stosowanych **Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia**. Jest ona elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia DSW. Do kompetencji Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia należy kreowanie polityki zapewniania jakości kształcenia zgodną z wytycznymi zewnętrznymi, własnym potencjałem i potrzebami. Komisja ta przedkłada **Uczelnianej Radzie ds. jakości kształcenia** raport wydziału na koniec roku akademickiego dotyczący oceny efektów uczenia się, który pozwoli zapewnić doskonalenie programu studiów (zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów).

Interesariusze zewnętrzni są zapraszani na posiedzenia Rady Programowej Kierunku, Wydziałowej Komisji ds. oceny jakości kształcenia i Uczelnianej Rady ds. jakości kształcenia. Ponadto wszyscy studenci wyrażają swoje opinie w ramach procesu ankietyzacji w systemie USOSweb oraz w ramach prowadzonych w DSW innych ankietowych Badań Atrybutów Marki (BAM). Studenci mogą wskazywać na treści programowe, które chcieliby wprowadzić do procesu kształcenia i zwrócić uwagę na nowe trendy występujące na rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni mogą brać bezpośredni udział w procesie tworzenia, proponować dokonywanie zmian wszelkich elementów związanych z aktualizacją programu studiów. Ponadto interesariusze współpracują w zakresie realizacji badań naukowych i wykorzystywania ich wyników w procesie dydaktycznym, a także w obszarze praktyk zawodowych oraz realizacji prac dyplomowych. DSW ma podpisanych szereg umów o współpracy w wymienionych obszarach z wieloma instytucjami w regionie Dolnego Śląska.

Przyjęty system weryfikacji pozwala w sposób przejrzysty i efektywny dostosować ofertę kształcenia do potrzeb rynkowych.

Należy zwrócić uwagę na istotny w uczelni **instytucjonalny i interdyscyplinary efekt synergii w zakresie doskonalenia i monitorowania procesu kształcenia**. W DSW odbywają się otwarte dla wszystkich nauczycieli seminaria, koordynowane przez przedstawicieli Uczelnianego Zespołu ds. innowacyjnych metod dydaktycznych i Akademii Umiejętności, którego członkami są pracownicy kierunku. Seminarium zorganizowane w listopadzie 2019 r. dotyczyło nowoczesnych metod dydaktycznych stosowanych na uczelniach TOP-100 Listy Szanghajskiej, zaś seminarium online z lipca 2020 r. poświęcone było interdyscyplinarnej wymianie doświadczeń i dobrych praktyk zarówno wśród pracowników DSW, jak i wykładowców prowadzących zajęcia na zlecenie. Planowane na kwiecień 2020 r. Forum Metodyczne Uczelni Wyższych, które miała przygotować Dolnośląska Szkoła Wyższa nie doszło do skutku z uwagi na zagrożenie epidemiczne. Działanie ma być zrealizowane w 2021 r.

W ramach doskonalenia oferty dydaktycznej pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku wraz z dyrektorem programowym, podejmują inicjatywy opracowania nowych specjalności wynikających z powyżej opisanych procesów. Weryfikacja i uzyskanie opinii wobec pomysłów koordynowane jest przez Dyrektora programowego kierunku w ramach procesów wewnętrznego opiniowania na Uczelni.



Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szeroka oferta dydaktyczna studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe. 2. Narzędzia edukacyjne z których korzystają praktycy np. fantomy do udzielania pierwszej pomocy, a także narzędzia informatyczne, w tym platforma elektronicznej komunikacji ze studentami. 3. Wspecjalizowana kadra z istotnym dorobkiem naukowym i dydaktycznym w zakresie prowadzonego kierunku kształcenia prowadząca szeroko zakrojoną działalność dydaktyczną, naukową o uznanym dorobku w kraju i za granicą (organizowanie konferencji, punktowane czasopismo naukowe Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego). 4. Opieka tutorska na kierunku. 5. Nowoczesny system wsparcia studentów, w tym z niepełnosprawnością - elektroniczny dziekanat (wraz z elektronicznym systemem rejestracji prac). 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mała liczebność zespołu pracowników etatowych prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo narodowe. 2. Zbyt mało zróżnicowany zespół Rady Programowej wynikający z charakteru regionalnego środowiska. 3. Niewystarczające zaangażowanie studentów w dodatkowe inicjatywy spoza programu nauczania np. aktywne członkostwo w kole naukowym, wyjazdy na semestralne pobyty w uczelniach partnerskich w ramach programu Erasmus+, współautorstwo artykułów naukowych. 4. Trudności z zatrudnianiem najlepszych specjalistów zewnętrznych, wynikające z konkurencyjności rynku pracy oraz wpływu na wzrost kosztocłonności kierunku, co utrudnia poszerzenie oferty przedmiotów modułu kształcenia specjalnościowego. 5. Trudności z pełniejszym włączeniem wykładowców zewnętrznych w prace organizacyjne Wydziału.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój Aglomeracji Wrocławskiej przyczynia się do wzrostu liczby potencjalnych miejsc pracy w sektorze bezpieczeństwa. 2. Wrocław staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem studiowania dla obcokrajowców, w tym kandydatów z Europy Wschodniej (np. Ukraina). 3. Podmioty z otoczenia kierunku wykazują coraz częstszą chęć współpracy w zakresie wspólnego tworzenia koncepcji kształcenia. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niskie zarobki kadry akademickiej w porównaniu innymi instytucjami o podobnym profilu działalności powodujące odpływ wykwalifikowanej kadry. 2. Konkurencyjne uczelnie oferujące kształcenie na tym samym lub zbliżonym tematycznie kierunku. 3. Postępujący niż demograficzny przyczyniający się do spadku ogólnej kandydatów na studia oraz spadający poziom edukacji na niższych szczeblach.



<p>4. Nowe formy kształcenia synchronicznego na odległość przy wykorzystaniu Microsoft 365.</p>	<p>4. Postępująca biurokratyzacja procesu kształcenia, oparta na dokumentowaniu każdej aktywności zwiększa czasochłonność działań, które nie są bezpośrednio związane z pracą ze studentami.</p> <p>5. Pozamerytoryczna, nadal występująca nieufność państwowych instytucji w stosunku do uczelni niepublicznych, co utrudnia nawiązywanie różnych form współpracy.</p> <p>6. Niepewność kolejnych zmian legislacyjnych, duża zmienność i często nieczytelność nowego prawa.</p>
---	--



(Pieczęć uczelni)

Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wydział Studiów Stosowanych
DZIEKAN
Joanna Minta
.....
dr Joanna Minta, prof. DSW
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

Rektor DSW

dr hab. Ewa Kurantowicz, prof. DSW
.....
(podpis Rektora)

Wrocław, dnia 21.12.2020



Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 5. Liczba studentów ocenianego kierunku Stan na dzień 13.11.

Poziom studiów	Rok studiów	Bezpieczeństwo narodowe studia niestacjonarne II stopnia			
		2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
II stopnia	I	50	39	30	42
	II	74	62	51	38
Razem:		124	101	81	80

Tabela 6. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny. Stan na 30.09.

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia niestacjonarne			
		liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	łączna liczba absolwentów w danym roku	w tym:	
				dplomanci	absolwenci przed dyplomem
II stopnia	2017/2018	66	61	59	2
	2018/2019	53	43	43	0
	2019/2020	41	59	49	10
	2020/2021	34	9	9	0
Razem:		194	172	160	12



Tabela 7. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów ((Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć (stacjonarne / niestacjonarne)	1320 godzin ⁴ / 840 godzin
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	60 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	81 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych	120 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	60 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	16 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych	360 godzin

⁴ Przyjęty program i plan studiów stacjonarnych na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia o profilu praktycznym zapewnia osiągnięcie wskaźnika związanego z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest realizowany w formie zajęć dydaktycznych, wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów i obejmujących różne formy pracy w kontakcie bezpośrednim z nauczycielem akademickim takie jak: wykłady, seminaria, konwersatoria, zajęcia laboratoryjne, warsztaty, wizyty studyjne, zajęcia terenowe, indywidualne i grupowe prace projektowe, praktyki specjalnościowe. Ponadto zakres obowiązków dydaktycznych nauczyciela akademickiego obejmuje następujące zajęcia dydaktyczne i inne zadania dydaktyczne:

zajęcia dydaktyczne w postaci: wykładów, ćwiczeń i konwersatoriów, ćwiczeń laboratoryjnych, seminariów i proseminariów, lektoratów, zajęć z wychowania fizycznego;

zadania dydaktyczne w postaci: konsultacji dla studentów (dyżur dydaktyczny), egzaminów i zaliczeń przedmiotu na prawach egzaminu, sporządzenia opinii promotora pracy licencjackiej, sporządzania recenzji pracy licencjackiej, innych zadań wyznaczonych przez przełożonych.

Studenci realizują program studiów w ramach zajęć na sali dydaktycznej oraz w ramach działań o charakterze praktycznym poprzez samodzielnie realizowane projekty pod opieką prowadzącego bez konieczności przebywania na sali dydaktycznej. Ponadto wskazane jest by na konsultacje przeznaczyć min. 6 godz./semestr dla każdej z form zajęć, a na egzaminy lub zaliczenia na ocenę min. 1 godz. łącznie pozwala to zrealizować założony próg wymagający osiągnięcie połowy punktów ECTS wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.

Ponadto zgodnie z przyjętym modelem opieki tutorskiej sposób organizacji spotkań z tutorem na poszczególnych semestrach studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich ustala Dziekan w porozumieniu z Dyrektorami Programowymi Kierunków. Zajęcia dydaktyczne w formie spotkań z tutorem zaliczane są obligatoryjnie do pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu i są realizowane jako zajęcia ćwiczeniowe w wymiarze: 3 godzin w pierwszym semestrze studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, 1 godzina w pozostałych semestrach studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Tutorzy w celu realizacji zadań realizują też dodatkowe spotkania indywidualne lub grupowe poza harmonogramem.



W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1320 godzin/ 0 godzin
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	840 godzin / 0 godzin



Tabela 8. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba godzin zajęć	
			stacjonarne	niestacjonarne
Historia bezpieczeństwa i wojskowości	wykład, ćwiczenia	6	60	30
Międzynarodowe stosunki ekonomiczne a bezpieczeństwo ekonomiczne państwa	wykład, ćwiczenia	5	60	30
System Obrony Państwa - rozwiązania prawne i organizacyjne	wykład, ćwiczenia	5	60	30
Strategia bezpieczeństwa narodowego	wykład, ćwiczenia	5	60	30
Instrumenty i mechanizmy reagowania kryzysowego Unii Europejskiej	wykład, ćwiczenia	4	60	30
Strategiczne środowisko bezpieczeństwa	wykład, ćwiczenia	4	60	30
Kierowanie systemem bezpieczeństwa państwa	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
System zarządzania kryzysowego w Polsce i świecie	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
Seminarium magisterskie1	wykład	5	30	15
Seminarium magisterskie2	wykład	5	30	15
Praktyka zawodowa	ćwiczenia, praktyka	8	180	180
Praktyka zawodowa	ćwiczenia, praktyka	8	180	180
Warsztaty specjalistyczne – język angielski1	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
Warsztaty specjalistyczne – język angielski2	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
zarządzanie systemami bezpieczeństwa				
Bezpieczeństwo finansowe	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Administracja w systemie bezpieczeństwa państwa	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Pozarządowe formy zapewniania bezpieczeństwa	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym w aglomeracji miejskiej	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Warsztaty specjalistyczne – język angielski2	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15



Ochrona antyterrorystyczna Polski	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Bezpieczeństwo ekologiczne	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Zarządzanie systemami ratowniczymi	ćwiczenia - konwersatorium	7	30	30
Rola i zadania Centrum Zarządzania Kryzysowego	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
zarządzanie bezpieczeństwem informacji				
Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa informacji	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Krajowe i międzynarodowe regulacje prawne ochrony danych	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Organizacja systemu ochrony informacji	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Podstawy systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
System ochrony osób, instytucji i urzędzeń	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Rola i znaczenie służb specjalnych RP	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Systemy informacyjne a informatyczne	ćwiczenia - konwersatorium	7	30	30
Polityka informacyjna administratora	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
obrona terytorialna i ochrona ludności				
WOT w systemie obrony państwa. Rozwiązania prawne i organizacyjne	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Obrona cywilna w czasie pokoju i wojny z elementami metod organizacji akcji ratowniczych	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Ratownictwo i ochrona ludności z elementami koordynacji działań służb	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Zarządzanie systemami ratowniczymi	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Pierwsza pomoc - kurs	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Podstawy systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Kurs instruktora pierwszej pomocy	ćwiczenia - konwersatorium	7	30	30
Programowanie działań na rzecz bezpieczeństwa	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15



bezpieczeństwo przedsiębiorstw i instytucji				
Zagrożenia dla bezpieczeństwa przedsiębiorstw i instytucji	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Zwalczanie i przeciwdziałanie korupcji i przestępczości gospodarczej	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Polityka bezpieczeństwa i prewencja zagrożeń	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Bezpieczeństwo personalne i ochrona danych osobowych	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Prowadzenie postępowań wyjaśniających	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Zarządzanie bezpieczeństwem w firmie	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Bezpieczeństwo informacyjne w firmie i tajemnica przedsiębiorstwa	ćwiczenia - konwersatorium	7	30	30
Wywiad gospodarczy i szpiegostwo w biznesie	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
prewencja zagrożeń bezpieczeństwa				
Warsztaty specjalistyczne – język angielski1	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
Prakseologia badania zjawisk i procesów społecznych	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Uwarunkowania i objawy patologii i zagrożeń społecznych współczesnego świata	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Bezpieczne przestrzenie publiczne – założenia i rozwiązania praktyczne	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Edukacja dla bezpieczeństwa i kształtowanie poczucia bezpieczeństwa	ćwiczenia - konwersatorium	4	30	15
Warsztaty specjalistyczne – język angielski2	ćwiczenia - konwersatorium	3	30	15
Komunikacja społeczna i kontakt z mediami w obszarze prewencji	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Interwencja kryzysowa w praktyce	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15
Prewencja w systemie bezpieczeństwa publicznego i powszechnego	ćwiczenia - konwersatorium	7	30	30
Programy profilaktyczno-prewencyjne	ćwiczenia - konwersatorium	5	30	15



Tabela 9. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁵

Nazwa programu/ zajęć/ grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Warsztaty specjalistyczne język angielski 1	ćwiczenia	trzeci	stacjonarne/ niestacjonarne	język angielski	wszyscy studenci kierunku
Warsztaty specjalistyczne język angielski 2	ćwiczenia	czwarty	stacjonarne/ niestacjonarne	język angielski	wszyscy studenci kierunku

⁵ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.



Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających dołączonych do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

Załącznik 2.1. Program studiów dla kierunku bezpieczeństwo narodowe, studia II stopnia, profil praktyczny

Załącznik 2.1a. Uchwała nr 68/2020 Senatu Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z 29 maja 2020 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe studia II stopnia prowadzonym w Dolnośląskiej Szkole Wyższej z siedzibą we Wrocławiu dla cyklu kształcenia 2020 / 2021

Załącznik 2.1b. Karty przedmiotów do programu studiów dla kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny

Załącznik 2.1c. Macierz pokrycia efektów kierunkowych dla programu studiów dla kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny

Załącznik 2.2. Obsada zajęć na kierunku bezpieczeństwo narodowe, studia II stopnia, profil praktyczny w roku akademickim 2020/2021 (semestr zimowy, semestr letni)

Załącznik 2.3. Harmonogram zajęć na studiach niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021.

Załącznik 2.4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia oraz opiekunów prac dyplomowych

Załącznik 2.5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań

Załącznik 2.6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku

Załącznik 2.7. Informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych

Załącznik 2.8. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat

Załącznik 2.9. Wykaz prac naukowo-badawczych, prac zleconych oraz grantów kadry etatowej prowadzącej zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny

Załącznik 2.10. Wykaz osiągnięć, których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny w latach 2016-2020

Załącznik 2.11. Wykaz wybranych pozycji dorobku publikacyjnego innych nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia profil praktyczny

Załącznik 2.12. Społeczna odpowiedzialność w czasie zagrożenia Sars-Cov-2 (COVID-19)

Załącznik 2.13. Lista uczelni partnerskich Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, z którymi zawarto umowy dla kierunku bezpieczeństwo narodowe

